

Robertas Kudirka

**Latvių kalbos veiksmožodis:
gramatika, pratimai, paradigmos**

Metodinė mokomoji knyga

Vilniaus universitetas
Kauno fakultetas

Robertas Kudirka

**Latvių kalbos veiksmožodis:
gramatika, pratimai, paradigmos**

Metodinė mokomoji knyga

2-asis pataisytas ir papildytas leidimas

Vilnius
2016

Apsvarstė ir rekomendavo išleisti Vilniaus universiteto Kauno fakulteto taryba
(2016 m. balandžio 14 d.; protokolas nr. 4)

Recenzavo:

prof. dr. Alvydas Butkus (Vytauto Didžiojo universitetas)

dr. Lidija Kaukėnienė (Vilniaus universitetas)

ISBN 978-

© Robertas Kudirka, 2016

© Vilniaus universitetas, 2016

Turinys

Pratarmė

Gramatika ir pratimai

Latvių kalbos veiksmažodžių daryba

Pagrindinės veiksmažodžio formos

Netaisyklingieji veiksmažodžiai

Asmenuotės

    Pirmoji asmenuotė

    Antroji asmenuotė

    Trečioji asmenuotė

Tiesioginė nuosaka

Tariamoji nuosaka

Liepiamoji nuosaka

Reikiamybės nuosaka

Atpasakojamoji (netiesioginė) nuosaka

Dalyviai

Įvairiatemiai pratimai

60 lietuvių ir latvių kalbų dažniausių veiksmažodžių asmenavimo paradigmu

Rodyklė

Latvių–lietuvių kalbų veiksmažodžių žodynėlis

Literatūra

Internetiniai ištekliai

Priedai

Gramatikos lentelės

Veiksmažodžio morfologinė analizė

Dalyvio morfologinė analizė

Pratarmė

Latvių kalbos veiksmažodžio morfologija nėra lengvas dalykas. Išsamesnių metodinių leidinių, besimokantiems latvių kalbos lituanistams, yra tik vienas kitas.

Knygelę sudaro dvi dalys: gramatika su pratimais ir 60 dažnai vartojamų lietuvių ir latvių kalbų veiksmažodžių paradigmų. Pirmojoje dalyje kiekvienos temos pradžioje nagrinėjami teoriniai dalykai, paskui pateikiama pratimų. Šią dalį sudaro tokios temos: I, II ir III veiksmažodžių asmenuotės; tiesioginė, tariamoji, liepiamoji, reikiamybės ir atpasakojamoji (netiesioginė) nuosakos; dalyviai. Kiekvienoje temoje pateikiama lentelių su pavyzdžiais. Antrą dalį sudaro 60 dažnų lietuvių ir latvių kalbos veiksmažodžių asmenavimo lyginamųjų paradigmų su rodykle. Toks lyginamasis lietuvių ir latvių kalbų veiksmažodžių paradigmų pateikimas yra naudingas ne tik studijuojantiems latvių kalbą, bet ir bendrai besidomintiems baltistika. Ypač įdomūs yra tie atvejai, kada latvių ir lietuvių kalbos žodžiai yra bendrašakniai (pvz., žinoti – *zināt*, sakyti – *sacīt*); naudinga pajauti tą baltų kalbų pirminį klodą, nuo ko prasidėjo diferenciacija, kaip kiekviena kalba pasukusi savo keliu, bet kiek dar daug likę bendro. Išanalizavus keletą paradigmų įgyjama pravarti pajauta ir supratimas pagal analogiją nustatant kitų veiksmažodžių formų morfologines ypatybes.

Knygelės gale yra gramatikos lentelių ir latvių–lietuvių veiksmažodžių žodynėlis, jis yra pravartus atliekant pratimus, nes veiksmažodžiai pateikiami su pagrindinėmis formomis.

Gramatika ir pratimai

Latvių kalbos veiksmažodžių daryba

Darybiškai latvių kalbos veiksmažodžiai skirstomi į pirminius, antrinius ir sudurtinius. Pirminių veiksmažodžių bendratį sudaro tik šakninė morfema ir bendraties formantas *-t* (sangražinių *-ties*): *do-t, do-ties; cel-t, cel-ties; ģērb-t, ģērb-ties*. Antrinių veiksmažodžių šaknis yra išplėsta su priesaga. Populiariausios priesagos: *-ā- (vadāt), -ē- (slavēt), -ī- (graizīt), -o- (gudrot)*; kitos retesnės: *-alē- (tek-alē-t), -inā- (maz-inā-t)* ir pan. Sudurtiniai veiksmažodžiai yra sudaryti iš dviejų ar daugiau šaknų: *pilnveidot* ‘tobulinti’ (plg. *pilns* ‘pilnas; visas’, *veidot* ‘sudaryti’), *caurskatīt* ‘peržiūrėti’ (plg. *caurs* ‘kiauras’, *skatīt* ‘žiūrėti’) ir kt.

Dažniausi priešdėliai: *aiz-, ap-, at-, ie-, iz-, ne-, no-, pa-, pār-, pie-, sa-, uz-*; pvz., *aiz-dot, aiz-celt, no-ģērbt, pār-ģērbties, pa-mazināt* ir t. t. Išreiškiant neigimą prie kiekvieno veiksmažodžio (išskyrus *būt* 3 a. formą *ir*, kuri kartu su neiginiu yra *nav* (plg. lietuvių kalbos *nėra* < *ne yra*)) pridėta neigiamoji dalelytė *ne* virsta priešdėliu *ne-* (*runāt – nerunāt*), dar žr. 1 lent.:

Vai tu gribi ēst? Nē, es negribu. (gribēt ‘norėti’ – negribēt ‘nenorėti’)

Vai jūs zvanīsīt? Nē, mēs nezvanīsim. (zvanīt ‘skambinti’ – nezvanīt ‘neskambinti’)

Vai uzdevums ir grūts? Nē, uzdevums nav grūts. (ir ‘yra’ – nav ‘nėra’)

Vai viņš tagad ir darbā? Nē, viņa tagad nav darbā.

1 lent. Veiksmažodžių *būt* ir *nebūt* esamojo laiko paradigmos

esamasis laikas			
		būt	nebūt
vns.	es	esmu	neesmu
	tu	esi	neesi*
	viņš, viņa	ir	nav
dgs.	mēs	esam	neesam
	jūs	esat	neesat
	viņi, viņas	ir	nav

*Lietuvių kalboje formos *nesu* (<*neesu*), *tesu* (<*teesu*) patiria kontrakciją (išskyrus *teesie*).

Pagrindinės veiksmažodžio formos

Veiksmažodžio pagrindinės formos yra šios: bendraties kamienas, esamojo laiko kamienas ir būtojo laiko kamienas.

Bendraties kamienas gaunamas atmetus nuo nesangražinių veiksmažodžių formantą *-t* (*aug-t, runā-t*) arba sangražinių *-ties* (*mazgā-ties*). Pirminių veiksmažodžių vienskiemenis kamienas sutampa su šaknimi: *aug-t, nes-t, vilk-ties, nes-ties*. Išvestinių veiksmažodžių bendraties kamienas turi ne mažiau kaip du skiemenis: *dzīvo-t, turē-t, mazgā-ties, turē-ties*. Iš bendraties kamieno daroma: veikiamosios rūšies tiesioginės nuosakos būsimasis laikas, veikiamosios rūšies netiesioginės nuosakos būsimasis laikas, veikiamosios rūšies tariamoji nuosaka, neveikiamosios rūšies būtojo laiko kaitomieji dalyviai ir nekaitomieji dalyviai.

Esamojo laiko kamienas gaunamas atmetus veikiamosios rūšies tiesioginės nuosakos esamojo laiko vienaskaitos pirmojo asmens galūnę *-u* (sangražinių *-os*): *aug-u, runāj-u, mazgāj-os*. Iš esamojo laiko kamieno daroma: veikiamosios rūšies tiesioginės nuosakos esamojo laiko formos, veikiamosios rūšies liepiamosios nuosakos daugiskaitos antrasis asmuo, veikiamosios rūšies reikiamybės nuosaka, veikiamosios rūšies netiesioginės nuosakos esamasis laikas, veikiamosios ir neveikiamosios rūšies esamojo laiko kaitomieji dalyviai, nekaitomieji dalyviai.

Būtojo laiko kamienas gaunamas atmetus būtojo laiko pirmojo asmens galūnę *-u* (sangražinių *-os*): *aug-u, runāj-u, mazgāj-os*. Iš šio kamieno daromos veikiamosios rūšies tiesioginės nuosakos būtojo laiko formos, veikiamosios rūšies būtojo laiko kaitomasis dalyvis.

2 lent. Tiesioginēs nuosakos I, II ir III asmenuočiū veiksmāžodžiū vientisinēs formas

laikas	skatņius	asmuo	I asmenuotē	II asmenuotē	III asmenuotē		
			nākt	mazgāt	sveicināt	darīt	drebēt
esamasis I.	vns.	es	nāk-u	mazg-ā-j-u	sveic-in-u	dar-u	dreb-u
		tu	nāc	mazg-ā	sveic-in-i	dar-i	dreb-i
		viņš, viņa	nāk	mazg-ā	sveic-in-a	dar-a	dreb
	dgs.	mēs	nāk-am	mazg-ā-j-am	sveic-in-ām	dar-ām	dreb-am
		jūs	nāk-at	mazg-ā-j-at	sveic-in-āt	dar-āt	dreb-at
		viņi, viņas	nāk	mazg-ā	sveic-in-a	dar-a	dreb
būtais I.	vns.	es	nāc-u	mazg-ā-j-u	sveic-inā-j-u	dar-ī-j-u	dreb-ē-j-u
		tu	nāc-i	mazg-ā-j-i	sveic-inā-j-i	dar-ī-j-i	dreb-ē-j-i
		viņš, viņa	nāc-a	mazg-ā-j-a	sveic-inā-j-a	dar-ī-j-a	dreb-ē-j-a
	dgs.	mēs	nāc-ām	mazg-ā-j-ām	sveic-inā-j-ām	dar-ī-j-ām	dreb-ē-j-ām
		jūs	nāc-āt	mazg-ā-j-āt	sveic-inā-j-āt	dar-ī-j-āt	dreb-ē-j-āt
		viņi, viņas	nāc-a	mazg-ā-j-a	sveic-inā-j-a	dar-ī-j-a	dreb-ē-j-a
būsimasis I.	vns.	es	nāk-š-u	mazg-ā-š-u	sveic-inā-š-u	dar-ī-š-u	dreb-ē-š-u
		tu	nāk-s-i	mazg-ā-s-i	sveic-inā-s-i	dar-ī-s-i	dreb-ē-s-i
		viņš, viņa	nāk-s	mazg-ā-s	sveic-inā-s	dar-ī-s	dreb-ē-s
	dgs.	mēs	nāk-s-im	mazg-ā-s-im	sveic-inā-s-im	dar-ī-s-im	dreb-ē-s-im
		jūs	nāk-s-iet*	mazg-ā-s-iet*	sveic-inā-s-iet*	dar-ī-s-iet*	dreb-ē-s-iet*
		viņi, viņas	nāk-s	mazg-ā-s	sveic-inā-s	dar-ī-s	dreb-ē-s

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it*: *nāksit, mazgāsit, sveicināsit, darīsit, drebēsit*.

3 lent. Tiesioginēs nuosakos I, II ir III asmenuočiū sangražiniū veiksmāžodžiū vientisinēs formas

laikas	skatņius	asmuo	I asmenuotē	II asmenuotē	III asmenuotē		
			celties	mazgāties	sūdzēties	baidīties	drebināties
esamasis I.	vns.	es	ceļ-os	mazg-ā-j-os	sūdz-os	baid-os	dreb-in-os
		tu	ceļ-ies	mazg-ā-j-ies	sūdz-ies	baid-ies	dreb-in-ies
		viņš, viņa	ceļ-as	mazg-ā-j-as	sūdz-as	baid-ās	dreb-in-ās
	dgs.	mēs	ceļ-amies	mazg-ā-j-amies	sūdz-amies	baid-āmies	dreb-in-āmies
		jūs	ceļ-aties	mazg-ā-j-aties	sūdz-aties	baid-āties	dreb-in-āties
		viņi, viņas	ceļ-as	mazg-ā-j-as	sūdz-as	baid-ās	dreb-in-ās
būtais I.	vns.	es	cēl-os	mazg-ā-j-os	sūdz-ē-j-os	baid-ī-j-os	dreb-inā-j-os
		tu	cēl-ies	mazg-ā-j-ies	sūdz-ē-j-ies	baid-ī-j-ies	dreb-inā-j-ies
		viņš, viņa	cēl-ās	mazg-ā-j-ās	sūdz-ē-j-ās	baid-ī-j-ās	dreb-inā-j-ās
	dgs.	mēs	cēl-āmies	mazg-ā-j-āmies	sūdz-ē-j-āmies	baid-ī-j-āmies	dreb-inā-j-āmies
		jūs	cēl-āties	mazg-ā-j-āties	sūdz-ē-j-āties	baid-ī-j-āties	dreb-inā-j-āties
		viņi, viņas	cēl-ās	mazg-ā-j-ās	sūdz-ē-j-ās	baid-ī-j-ās	dreb-inā-j-ās
būsimasis I.	vns.	es	cel-š-os	mazg-ā-š-os	sūdz-ē-š-os	baid-ī-š-os	dreb-inā-š-os
		tu	cel-s-ies	mazg-ā-s-ies	sūdz-ē-s-ies	baid-ī-s-ies	dreb-inā-s-ies
		viņš, viņa	cel-s-ies	mazg-ā-s-ies	sūdz-ē-s-ies	baid-ī-s-ies	dreb-inā-s-ies
	dgs.	mēs	cel-s-imies	mazg-ā-s-imies	sūdz-ē-s-imies	baid-ī-s-imies	dreb-inā-s-imies
		jūs	cel-s-ieties*	mazg-ā-s-ieties*	sūdz-ē-s-ieties*	baid-ī-s-ieties*	dreb-inā-s-ieties*
		viņi, viņas	cel-s-ies	mazg-ā-s-ies	sūdz-ē-s-ies	baid-ī-s-ies	dreb-inā-s-ies

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-ities*, *pvz., celsities, mazgāsities*.

4 lent. Tiesioginės nuosakos sudėtinių laikų formos

				nākt	celties	mazgāt	mazgāties	sūdzēties
sudėtinis esamasis l.	vns.	es	esmu	nācis nākusi	cēlies cēlusies	mazgājis mazgājusi	mazgājies mazgājusies	sūdzējies sūdzējusies
		tu	esi					
		viņš, viņa	ir					
	dgs.	mēs	esam	nākuši nākušas	cēlušies cēlušās	mazgājuši mazgājušas	mazgājušies mazgājušās	sūdzējušies sūdzējušās
		jūs	esat					
		viņi, viņas	ir					
sudėtinis būtais l.	vns.	es	biju	nācis nākusi	cēlies cēlusies	mazgājis mazgājusi	mazgājies mazgājusies	sūdzējies sūdzējusies
		tu	biji					
		viņš, viņa	bija					
	dgs.	mēs	bijām	nākuši nākušas	cēlušies cēlušās	mazgājuši mazgājušas	mazgājušies mazgājušās	sūdzējušies sūdzējušās
		jūs	bijāt					
		viņi, viņas	bija					
sudėtinis būsimasis l.	vns.	es	būšu	nācis nākusi	cēlies cēlusies	mazgājis mazgājusi	mazgājies mazgājusies	sūdzējies sūdzējusies
		tu	būsi					
		viņš, viņa	būs					
	dgs.	mēs	būsim	nākuši nākušas	cēlušies cēlušās	mazgājuši mazgājušas	mazgājušies mazgājušās	sūdzējušies sūdzējušās
		jūs	būsiet*					
		viņi, viņas	būs					

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it*: *būsit nākuši*.

Netaisyklingieji veiksmažodžiai

Veiksmažodžiai *būt, iet, dot* turi supletyvines laikų ir asmenų formas, pvz.: veiksmažodžių *būt, iet* būtojo laiko kamienai yra *bij-a, gāj-a*; išsamiau žr. 5 lent.:

5 lent.

esamasis laikas				
		būt (nebūt)	iet	dot
vns.	es	esmu (neesmu)	eju	dodu
	tu	esi (nees)	ej	dod
	viņš, viņa	ir (nav)	iet	dod
dgs.	mēs	esam (neesam)	ejam	dodam
	jūs	esat (neesat)	ejat	dodat
	viņi, viņas	ir (nav)	iet	dod
būtais laikas				
vns.	es	biju (nebiju)	gāju	devu
	tu	biji (nebiji)	gąji	devi
	viņš, viņa	bija (nebija)	gąja	deva
dgs.	mēs	bijām (nebijām)	gąjām	devām
	jūs	bijāt (nebijāt)	gąjāt	devāt
	viņi, viņas	bija (nebija)	gąja	deva
būsimasis laikas				
vns.	es	būšu (nebūšu)	iesu	došu
	tu	būsi (nebūsi)	iesi	dosi
	viņš, viņa	būs (nebūs)	ies	dos
dgs.	mēs	būsim (nebūsim)	iesim	dosim
	jūs	būsiet (nebūsiet)*	iesiet	dosiet
	viņi, viņas	būs (nebūs)	ies	dos

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it*: *būsit, iesit, dosit*.

Asmenuotės

Visi latvių kalbos veiksmažodžiai (išskyrus netaisyklinguosius) skirstomi į tris asmenuotes. Asmenuotė nustatoma atsižvelgiant į trijų pagrindinių formų kamienų skiemenų skaičių. Skaičiuojant skiemenis reiktų neskaičiuoti priešdėlių (*aiz-, ap-, at-, ie-, iz-, no-, pa-, pār-, pie-, sa-, uz-*) ir bendraties formanto *-t* (sangražinių *-ties*): formos *nest, nonest, uznest, pārnest, nesties* bus tos pačios asmenuotės.

Pirmoji asmenuotė

Pirmajai asmenuotei priskiriami veiksmažodžiai, kurie bendraties, esamojo ir būtojo laiko kamienuose turi tik po vieną skiemenį: *nest, nes-u, nes-u; augt, aug-u, aug-u*. Pirmosios asmenuotės veiksmažodžiai gana sudėtingai skirstomi į grupes ir pogrupius, tad mokantis kalbos pirmosios asmenuotės veiksmažodžių pagrindines formas būtina pasitikrinti žodyne. Aptarkime tik kelis ryškesnius bruožus:

1) bendraties, esamojo laiko ir būtojo laiko formos sutampa:

augt, augu, augu
sākt, sāku, sāku

2) bendraties, esamojo laiko ir būtojo laiko formos skiriasi:

2.1) bendraties šaknyje *-ī-*, esamojo ir būtojo laiko šaknyje *-in-*:

mīt, minu, minu
trīt, trinu, trinu

2.2) bendraties šaknis baigiasi ilguoju balsiu *-ī-* (*-ā-*, *-ē-*), esamojo ir būtojo laiko šaknyje *-ij-*:

vīt, viju, viju
rīt, riju, riju

2.3) bendraties šaknis baigiasi *-ā-*, esamajame laike yra *-j-*, o būtojo laiko kamienas nesikeičia:

jāt, jāju, jāju
klāt, klāju, klāju

2.4) bendraties šaknyje *-ie-*, esamojo laiko šaknyje *-ej-*, o būtojo laiko *-ēj-*:

liet, leju, lēju
smiet, smeju, smēju

2.5) bendraties šaknis baigiasi dvibalsiu *-au-*, esamojo laiko kamiene tarp šaknies ir galūnės įterpiamas *-j-*, o būtasis laikas turi *-āv-*:

kaut, kauju, kāvu
graut, grauju, grāvu

2.6) priebalsių kaita šaknies gale:

liekt, liecu, liecu
slēgt, slēdzu, slēdzu

2.7) balsių kaita šaknyje:

rakt, roku, raku
krist, krītu, kritu
just, jūtu, jutu

Išskirtinė ypatybė yra kai kurių I asmenuotės veiksmažodžių esamojo laiko 3 a. formų palatalizacija ir jotizacija:

6 lent.

esam. laiko 3 a. formų palatalizacija ir jotizacija			
bendratis, vns. 2 a., 3 a.			
l > ļ	b > bj	m > mj	p > pj
<i>celt, cel, ceļ</i>	<i>glābt, glāb, glābj</i>	<i>stumt, stum, stumj</i>	<i>čiept, čiep, čiepj</i>
<i>dzelt, dzel, dzeļ</i>	<i>grābt, grāb, grābj</i>	<i>lemt, lem, lemj</i>	<i>kāpt, kāp, kāpj</i>
<i>smelt, smel, smeļ</i>	<i>knābt, knāb, knābj</i>		<i>slēpt, slēp, slēpj</i>
<i>šķelt, šķel, šķeļ</i>	<i>rieht, rieb, riebj</i>		<i>svilpt, svilp, svilpj</i>
<i>vilt, vil, viļ</i>	<i>urbt, urb, urbj</i>		<i>tempt, temp, tempj</i>

I asmenuotės veiksmažodžių esamojo laiko 3 a. formose taip pat nemažai pasitaiko priebalsių kaitos atvejų:

7 lent.

esam. laiko 3 a. formų priebalsių kaita			
bendratis, vns. 2 a., 3 a.			
s > š	t > š	d > ž	z > ž
<i>dvest, dves, dveš</i>	<i>ciest, ciet, cieš</i>	<i>aust, aud, auž</i>	<i>bāzt, bāz, bāž</i>
<i>dzēst, dzēs, dzēš</i>	<i>jaust, jaut, jauš</i>	<i>grūst, grūd, grūž</i>	<i>berzt, berz, berž</i>
<i>plēst, plēs, plēš</i>	<i>pūst, pūt, pūš</i>	<i>laist, laid, laiž</i>	<i>griezt, griez, griež</i>
<i>raust, raus, rauš</i>	<i>plest, plet, pleš</i>	<i>ost, od, ož</i>	<i>grauzt, grauž, grauž</i>
<i>vērst, vērs, vēš</i>		<i>spiest, spied, spiež</i>	<i>lauzt, lauz, lauž</i>
<i>viest, vies, vieš</i>		<i>sviest, sviēd, sviēž</i>	

Palyginkite I asmenuotės veiksmažodžių paradigmas, atkreipkite dėmesį į kitimus šaknyje.

8 lent. Tiesioginės nuosakos I asmenuotės veiksmažodžių įvairių grupių paradigmos

laikas	skaitis	asmuo	I asmenuotė				
			mest	likt	rakt	glābt	bilst
esamasis I.	vns.	es	met- u	liek- u	rok- u	glāb- ju	bilst- u
		tu	met	liec	roc	glāb	bilst- i
		viņš, viņa	met	liek	rok	glāb- j	bilst
	dgs.	mēs	met- am	liek- am	rok- am	glāb- jam	bilst- am
		jūs	met- at	liek- at	rok- at	glāb- jat	bilst- at
		viņi, viņas	met	liek	rok	glāb- j	bilst
būtais I.	vns.	es	met- u	lik- u	rak- u	glāb- u	bild- u
		tu	met- i	lik- i	rak- i	glāb- i	bild- i
		viņš, viņa	met- a	lik- a	rak- a	glāb- a	bild- a
	dgs.	mēs	met- ām	lik- ām	rak- ām	glāb- ām	bild- ām
		jūs	met- āt	lik- āt	rak- āt	glāb- āt	bild- āt
		viņi, viņas	met- a	lik- a	rak- a	glāb- a	bild- a
būsimasis I.	vns.	es	met- ī-š-u	lik- š-u	rak- š-u	glāb- š-u	bild- ī-š-u
		tu	met- ī-s-i	lik- s-i	rak- s-i	glāb- s-i	bild- ī-s-i
		viņš, viņa	met- ī-s	lik- s	rak- s	glāb- s	bild- ī-s
	dgs.	mēs	met- ī-s-im	lik- s-im	rak- s-im	glāb- s-im	bild- ī-s-im
		jūs	met- ī-s-iet*	lik- s-iet*	rak- s-iet*	glāb- s-iet*	bild- ī-s-iet*
		viņi, viņas	met- ī-s	lik- s	rak- s	glāb- s	bild- ī-s

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it*, pvz., *metīsīt, likīt*.

Atkreipkite dėmesį, kad kai kurių pirmosios asmenuotės veiksmažodžių, kurių bendratis prieš *-t* turi priebalsius *-s-* ar *-z-*, būsimosios laiko formos sudaromos ne iš bendraties, bet iš būtojo laiko kamieno ir įterpiančią *-ī-* po *-s-*, *-z-*, *-t-*, *-d-*; pvz., *mest – metīšu, metīsi, metīs, metīsim, metīsiet; bilst – bildīšu, bildīsi, bildīs, bildīsim, bildīsiet*. Šių veiksmažodžių yra du tipai: pirmojo tipo veiksmažodžių esamajame laike nėra priebalsių kaitos, vienaskaitos 2 asmuo gali turėti galūnę *-i* arba neturėti (*just: es jūtu, tu jūti, viņš jūt*, bet *mest: es metu, tu met, viņš met*). Antrojo tipo veiksmažodžių esamasis laikas yra su priebalsių kaita (*lauzt: es laužu, tu lauz, viņš lauž; kost: es kožu, tu kod, viņš kož*); vienaskaitos 2 asmens priebalsis išlaikomas būtojo ir būsimosios laiko formose (būt. l.: *es lauzu, kodu*; būsim. l.: *lauzīšu, kodīšu*).

Pagal 8 lentelėje pateiktus I asmenuotes veiksmažodžius galima įsitikinti, kad svarbu atkreipti dėmesį į esamojo laiko vienaskaitos antrąjį asmenį, kuriame įvyksta *k, g* priebalsių kaita (*k > c* ir *g > dz*): *liec (likt), roc (rakt), audz (augt)* ir pan.

9 lent. Tiesioginės nuosakos I asmenuotės sangražinių veiksmažodžių įvairių grupių paradigmos

laikas	skaičius	asmuo	I asmenuotė				
			mesties	likties	rakties	glābties	pīties
esamasis l.	vns.	es	met-os	liek-os	rok-os	glāb-j-os	pin-os
		tu	met-ies	liec-ies	roc-ies	glāb-ies	pin-ies
		viņš, viņa	met-as	liek-as	rok-as	glāb-j-as	pin-as
	dgs.	mēs	met-amies	liek-amies	rok-amies	glāb-j-amies	pin-amies
		jūs	met-aties	liek-aties	rok-aties	glāb-j-aties	pin-aties
		viņi, viņas	met-as	liek-as	rok-as	glāb-j-as	pin-as
būtais l.	vns.	es	met-os	lik-os	rak-os	glāb-os	pin-os
		tu	met-ies	lik-ies	rak-ies	glāb-ies	pin-ies
		viņš, viņa	met-ās	lik-ās	rak-ās	glāb-ās	pin-ās
	dgs.	mēs	met-āties	lik-āties	rak-āties	glāb-āties	pin-āties
		jūs	met-āties	lik-āties	rak-āties	glāb-āties	pin-āties
		viņi, viņas	met-ās	lik-ās	rak-ās	glāb-ās	pin-ās
būsimasis l.	vns.	es	met-ī-š-os	lik-š-os	rak-š-os	glāb-š-os	pī-š-os
		tu	met-ī-s-ies	lik-s-ies	rak-s-ies	glāb-s-ies	pī-s-ies
		viņš, viņa	met-ī-s-ies	lik-s-ies	rak-s-ies	glāb-s-ies	pī-s-ies
	dgs.	mēs	met-ī-s-imies	lik-s-imies	rak-s-imies	glāb-s-imies	pī-s-imies
		jūs	met-ī-s-ieties*	lik-s-ieties*	rak-s-ieties*	glāb-s-ieties*	pī-s-ieties*
		viņi, viņas	met-ī-s-ies	lik-s-ies	rak-s-ies	glāb-s-ies	pī-s-ies

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-ities*, pvz., *metīsities, liksities*.

Pratimai

1. Sudarykite iš bendraties esamojo laiko 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas. Šių I asmenuotės veiksmažodžių esamojo ir būtojo laiko vns. 1 asmens formos sutampa. Naudokitės žodynėliu; atkreipkite dėmesį į pabrauktų priebalsių kaitą.

Plūkt, sūkt, saukt, brēkt, steigt, traukt, krākt, slaukt, sveikt, jaukt, segt, teikt, liegt, vākt, liekt, sniegt, veikt, beigt, raukt, slēgt, liegt, spiegt, žņaugt, lūgt, triekt, braukt.

2. Sudarykite iš bendraties esamojo laiko 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas. Šių I asmenuotės veiksmažodžių esamojo ir būtojo laiko vns. 1 asmens formos skiriasi. Naudokitės žodynėliu; atkreipkite dėmesį į balsių trukmę.

Kraut, svērt, dot, skriet, šūt, kļaut, skaut, kurt, pērt, vērt, tvert, kārt, ļaut, dzert, bļaut, skart, durt, bērt, burt, ķert, pļaut, spļaut, lēkt, raut, bārt, graut, siet, aut, šķirt, spert, ņemt, sliet, šaut.

3. Sudarykite veiksmažodžių vienaskaitos esamojo laiko 2 ir 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas (vienaskaitos esamojo laiko 2 asmens forma bus su priebalsių kaita).

Kāpt, stumt, slēpt, vilkt, pirkt, augt, malt, svilt, zagt, celt, nākt, šķiebt, glābt, pelt, tērpt, kalt, triept, sākt, velt, kopt, lemt.

4. Sudarykite iš veiksmažodžių vienaskaitos esamojo laiko 2 ir 3 asmens formas.

Krāpt, šļūkt, atgrābt, rakt, vērpt, atriebt, kampt, stiept, pārbēgt, kniebt, nošķelt, dzelt, likt, izurbt, ģērbt, smelt, vilt.

5. Iš bendratis sudarykite esamojo laiko 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas (esamojo laiko formas turēs īsiterpusī -st-). Paskui žodžių pasakykite vienaskaitos esamojo laiko 2 asmens formā (su galūne -i).

Rimt, mirt, vārgt, sarkt, dzimt, mirt, sirgt, alkt, grimt, nīkt, skumt, gurt, nirt, skurbt, slāpt, līgt, reibt, slīkt, līkt, stingt, salt.

6. Šių veiksmažodžių paprastai vartojamas tik 3 asmuo. Sudarykite būtojo laiko 3 asmenį (šņākt – šņāca) ir sugalvokite po daiktavardinį junginį (pvz.: šņākt – vėjš šņāca).

Briest, tumst, plakt, birt, vīst, plaukt, žūt, plūst, aust, dīgt, rūgt, sīkt, dūkt, zelt, snigt, ilgt, šalkt, kust.

7. Šių veiksmažodžių bendratis prieš -t turi -s- ar -z-.

Pirmos grupės (a) veiksmažodžių esamajame laike nėra priebalsių kaitos, vienaskaitos 2 asmuo gali turėti galūnę -i arba neturėti (prast: es protu, tu proti, bet nest: es nesu, tu nes).

Antrosios grupės (b) veiksmažodžių esamasis laikas yra su priebalsių kaita (gāzt: es gāžu, tu gāz, viņš gāž; kost: es kožu, tu kod, viņš kož); vienaskaitos 2 asmens priebalsis išlaikomas būtojo ir būsimojo laiko formose (būt. l.: es gāzu, kodu; būsīm. l.: gāzīšu, kodīšu). Sudarykite iš abiejų grupių veiksmažodžių esamojo laiko vienaskaitos 2 ir 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas. Rašybą tikrinkitės žodynėlyje.

a) bilst, krist, plīst, dzist, prast, just, mist;

b) ciest, dzēst, jaust, laist, plēst, pūst, raust, snaust, spriest, sviest.

Antroji asmenuotė

Antrajai asmenuotei priklauso veiksmažodžiai su priesagomis: *-ā- (-āt), -ē- (-ēt), -o- (-ot)*; tik keli žodžiai su priesaga *-ī- (-īt)*: *medīt, zeltīt, sarežgīt*; kitos retos: *-alē- (-alēt)*. Šios asmenuotės veiksmažodžių esamojo ir būtojo laiko kamienai turi vienodą skiemenų skaičių, o bendratis bent 2 skiemenis: *domāt – domāju – kavēt – kavėju – kavėju*.

10 lent. Tiesioginės nuosakos II asmenuotės veiksmažodžių paradigmos

laikas	skaičius	asmuo	II asmenuotė			
			mazgāt	ārstēt	sarežgīt	gatavot
esamasis I.	vns.	es	mazg-ā-j- u	ārst-ē-j- u	sarežg-ī-j- u	gatav-o-j- u
		tu	mazg-ā	ārst-ē	sarežg-ī	gatav-o
		viņš, viņa	mazg-ā	ārst-ē	sarežg-ī	gatav-o
	dgs.	mēs	mazg-ā-j- am	ārst-ē-j- am	sarežg-ī-j- am	gatav-o-j- am
		jūs	mazg-ā-j- at	ārst-ē-j- at	sarežg-ī-j- at	gatav-o-j- at
		viņi, viņas	mazg-ā	ārst-ē	sarežg-ī	gatav-o
būtais I.	vns.	es	mazg-ā-j- u	ārst-ē-j- u	sarežg-ī-j- u	gatav-o-j- u
		tu	mazg-ā-j- i	ārst-ē-j- i	sarežg-ī-j- i	gatav-o-j- i
		viņš, viņa	mazg-ā-j- a	ārst-ē-j- a	sarežg-ī-j- a	gatav-o-j- a
	dgs.	mēs	mazg-ā-j- ām	ārst-ē-j- ām	sarežg-ī-j- ām	gatav-o-j- ām
		jūs	mazg-ā-j- āt	ārst-ē-j- āt	sarežg-ī-j- āt	gatav-o-j- āt
		viņi, viņas	mazg-ā-j- a	ārst-ē-j- a	sarežg-ī-j- a	gatav-o-j- a
būsimasis I.	vns.	es	mazg-ā-š- u	ārst-ē-š- u	sarežg-ī-š- u	gatav-o-š- u
		tu	mazg-ā-s- i	ārst-ē-s- i	sarežg-ī-s- i	gatav-o-s- i
		viņš, viņa	mazg-ā-s	ārst-ē-s	sarežg-ī-s	gatav-o-s
	dgs.	mēs	mazg-ā-s- im	ārst-ē-s- im	sarežg-ī-s- im	gatav-o-s- im
		jūs	mazg-ā-s- iet*	ārst-ē-s- iet*	sarežg-ī-s- iet*	gatav-o-s- iet*
		viņi, viņas	mazg-ā-s	ārst-ē-s	sarežg-ī-s	gatav-o-s

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it, pvz., mazgāsīt*.

Pravartu įsidėmėti, kad nemažai tarptautinių veiksmažodžių turi priesagą *-ē- (-ēt)* ir yra II asmenuotės: *demonstrēt, eksistēt, eksportēt, formulēt, fotografēt, ironizēt, ilustrēt, informēt, garantēt, kondensēt, konstruēt, likvidēt, okupēt, organizēt, projektēt, precizēt, regulēt, simpatizēt, studēt, trenēt* ir kt.

11 lent. Tiesioginės nuosakos II asmenuotės sangrąžinių veiksmažodžių paradigmos

laikas	skaičius	asmuo	II asmenuotė			
			mazgāties	ārstēties	sarežgīties	gatavoties
esamasis I.	vns.	es	mazgā-j- os	ārstē-j- os	sarežgī-j- os	gatavo-j- os
		tu	mazgā-j- ies	ārstē-j- ies	sarežgī-j- ies	gatavo-j- ies
		viņš, viņa	mazgā-j- as	ārstē-j- as	sarežgī-j- as	gatavo-j- as
	dgs.	mēs	mazgā-j- amies	ārstē-j- amies	sarežgī-j- amies	gatavo-j- amies
		jūs	mazgā-j- aties	ārstē-j- aties	sarežgī-j- aties	gatavo-j- aties
		viņi, viņas	mazgā-j- as	ārstē-j- as	sarežgī-j- as	gatavo-j- as
būtais I.	vns.	es	mazgā-j- os	ārstē-j- os	sarežgī-j- os	gatavo-j- os
		tu	mazgā-j- ies	ārstē-j- ies	sarežgī-j- ies	gatavo-j- ies
		viņš, viņa	mazgā-j- ās	ārstē-j- ās	sarežgī-j- ās	gatavo-j- ās
	dgs.	mēs	mazgā-j- āties	ārstē-j- āties	sarežgī-j- āties	gatavo-j- āties
		jūs	mazgā-j- āties	ārstē-j- āties	sarežgī-j- āties	gatavo-j- āties
		viņi, viņas	mazgā-j- ās	ārstē-j- ās	sarežgī-j- ās	gatavo-j- ās
būsimasis I.	vns.	es	mazgā-š- os	ārstē-š- os	sarežgī-š- os	gatavo-š- os
		tu	mazgā-s- ies	ārstē-s- ies	sarežgī-s- ies	gatavo-s- ies

dgs.	viņš, viņa	mazgā-s-ies	ārstē-s-ies	sarežģī-s-ies	gatavo-s-ies
	mēs	mazgā-s-imies	ārstē-s-imies	sarežģī-s-imies	gatavo-s-imies
	jūs	mazgā-s-ieties*	ārstē-s-ieties*	sarežģī-s-ieties*	gatavo-s-ieties*
	viņi, viņas	mazgā-s-ies	ārstē-s-ies	sarežģī-s-ies	gatavo-s-ies

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-ities*, pvz., *mazgāsities*.

Trečioji asmenuotė

Trečiajai asmenuotei priklauso veiksmažodžiai su priesagomis: *-ē-* (*-ēt*), *-ī-* (*-īt*), *-inā-* (*-ināt*). Šios asmenuotės veiksmažodžių bendratis turi bent du skiemenis, o būtojo laiko kamienas turi 1 skiemeniu daugiau nei esamojo laiko kamienas: *gaidīt – gaidu – gaidīju, audzināt – audzinu – audzināju*.

12 lent. Tiesioginės nuosakos III asmenuotės veiksmažodžių paradigmos

laikas	skaitčius	asmuo	III asmenuotė			
			atminēt	saturēt	dalīt	balināt
esamasis I.	vns.	es	atmin- u	satur- u	dal- u	balin- u
		tu	atmin- i	satur- i	dal- i	balin- i
		viņš, viņa	atmin	satur	dal- a	balin- a
	dgs.	mēs	atmin- am	satur- am	dal- ām	balin- ām
		jūs	atmin- at	satur- at	dal- āt	balin- āt
		viņi, viņas	atmin	satur	dal- a	balin- a
būtais I.	vns.	es	atmin-ē-j- u	satur-ē-j- u	dal-ī-j- u	balin-ā-j- u
		tu	atmin-ē-j- i	satur-ē-j- i	dal-ī-j- i	balin-ā-j- i
		viņš, viņa	atmin-ē-j- a	satur-ē-j- a	dal-ī-j- a	balin-ā-j- a
	dgs.	mēs	atmin-ē-j- ām	satur-ē-j- ām	dal-ī-j- ām	balin-ā-j- ām
		jūs	atmin-ē-j- āt	satur-ē-j- āt	dal-ī-j- āt	balin-ā-j- āt
		viņi, viņas	atmin-ē-j- a	satur-ē-j- a	dal-ī-j- a	balin-ā-j- a
būsimasis I.	vns.	es	atmin-ē-š- u	satur-ē-š- u	dal-ī-š- u	balin-ā-š- u
		tu	atmin-ē-s- i	satur-ē-s- i	dal-ī-s- i	balin-ā-s- i
		viņš, viņa	atmin-ē-s	satur-ē-s	dal-ī-s	balin-ā-s
	dgs.	mēs	atmin-ē-s- im	satur-ē-s- im	dal-ī-s- im	balin-ā-s- im
		jūs	atmin-ē-s- iet*	satur-ē-s- iet*	dal-ī-s- iet*	balin-ā-s- iet*
		viņi, viņas	atmin-ē-s	satur-ē-s	dal-ī-s	balin-ā-s

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it*, pvz., *atminēsīt*.

13 lent. Tiesioginės nuosakos III asmenuotės sangražinių veiksmažodžių paradigmos

laikas	skaitčius	asmuo	III asmenuotė			
			atminēties	saturēties	dalīties	balināties
esamasis I.	vns.	es	atmin- os	satur- os	dal- os	balin- os
		tu	atmin- ies	satur- ies	dal- ies	balin- ies
		viņš, viņa	atmin- as	satur- as	dal- ās	balin- ās
	dgs.	mēs	atmin- amies	satur- amies	dal- āmies	balin- āmies
		jūs	atmin- aties	satur- aties	dal- āties	balin- āties
		viņi, viņas	atmin- as	satur- as	dal- ās	balin- ās
būtais I.	vns.	es	atmin-ē-j- os	satur-ē-j- os	dal-ī-j- os	balin-ā-j- os
		tu	atmin-ē-j- ies	satur-ē-j- ies	dal-ī-j- ies	balin-ā-j- ies
		viņš, viņa	atmin-ē-j- ās	satur-ē-j- ās	dal-ī-j- ās	balin-ā-j- ās
	dgs.	mēs	atmin-ē-j- āmies	satur-ē-j- āmies	dal-ī-j- āmies	balin-ā-j- āmies
		jūs	atmin-ē-j- āties	satur-ē-j- āties	dal-ī-j- āties	balin-ā-j- āties
		viņi, viņas	atmin-ē-j- ās	satur-ē-j- ās	dal-ī-j- ās	balin-ā-j- ās
būsimasis I.	vns.	es	atmin-ē-š- os	satur-ē-š- os	dal-ī-š- os	balin-ā-š- os
		tu	atmin-ē-s- ies	satur-ē-s- ies	dal-ī-s- ies	balin-ā-s- ies
		viņš, viņa	atmin-ē-s- ies	satur-ē-s- ies	dal-ī-s- ies	balin-ā-s- ies
	dgs.	mēs	atmin-ē-s- imies	satur-ē-s- imies	dal-ī-s- imies	balin-ā-s- imies
		jūs	atmin-ē-s- ieties*	satur-ē-s- ieties*	dal-ī-s- ieties*	balin-ā-s- ieties*
		viņi, viņas	atmin-ē-s- ies	satur-ē-s- ies	dal-ī-s- ies	balin-ā-s- ies

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-ities*, pvz., *atminēsities*.

Pravartu įsidėmėti, kad III asmenuotės veiksmažodžių *locīt, slaucīt, mocīt, mēcēt, slodzīt, raudzīt* esamojo laiko formose prieš galūnę įvyksta priebalsių kaita, žr. 14 lent.:

14 lent.

laikas	skaičius	asmuo	III asmenuotė					
			locīt	slaucīt	mocīt	mēcēt	slodzīt	raudzīt
esamasis I.	vns.	es	lok- u	slauk- u	mok- u	māk- u	slog- u	raug- u
		tu	lok- i	slauk- i	mok- i	māk- i	slog- i	raug- i
		viņš, viņa	lok- a	slauk- a	mok- a	māk	slog- a	raug- a
	dgs.	mēs	lok- ām	slauk- ām	mok- ām	māk- am	slog- ām	raug- ām
		jūs	lok- āt	slauk- āt	mok- āt	māk- at	slog- āt	raug- āt
		viņi, viņas	lok- a	slauk- a	mok- a	māk	slog- a	raug- a

Naudinga įsiminti rašybos taisyklę, susijusią su III asmenuotės veiksmažodžiais, kurie turi priesagas *-īt, -īties, -ināt, -ināties*. Šių veiksmažodžių esamojo laiko daugiskaitos 1 ir 2 asmenų galūnių balsiai ilgi. Taip pat jei sangražinis veiksmažodis turi priesagas *-īties, -ināties*, jo esamojo laiko daugiskaitos 3 asmens galūnės balsis irgi yra ilgas, žr. 15 lent.:

15 lent.

-ā- ar -a-?			-ā-	-a-
esamasis I.	skaičius	asmuo	III asmenuotės veiksmažodžiai su priesagomis <i>-īt, -īties, -ināt, -ināties</i>	visi kiti veiksmažodžiai
			baid-īt, klaus-īties maz-ināt, līdz-ināties	klā-t, run-āt, sūdz-ēt ir kt.
	dgs.	mēs	baid ām , klaus āmies mazin ām , līdzin āmies	klāj am , runāj am , sūdz am
		jūs	baid āt , klaus āties mazin āt , līdzin āties	klāj at , runāj at , sūdz at
<hr/>				
-ās ar -as?			sangražiniai III asmenuotės veiksmažodžiai su priesagomis <i>-īties, -ināties</i>	visi kiti veiksmažodžiai
			klaus-īties, līdz-ināties	klā-ties, run-āties, sūdz-ēties ir kt.
esamasis I.	dgs.	viņi, viņas	klaus ās , līdzin ās	klāj as , runāj as , sūdz as

Norint paprasčiau atskirti II ir III asmenuočių veiksmažodžius reiktų įsidėmėti 5 taisykles:

- 1) turintys priesagas *-ot, -oties* yra antrosios asmenuotės: *atkārtot, dusmoties*;
- 2) veiksmažodžiai su *-āt, -āties* yra antrosios asmenuotės: *runāt, pastaigāties* (šios taisyklės išimtyt: *zināt, dziedāt, raudāt*);
- 3) visi veiksmažodžiai su *-ināt, -ināties* yra trečiosios asmenuotės: *sveicināt, tuvināties*;
- 4) veiksmažodžiai su *-ēt, -ēties* dažniausiai yra antrosios asmenuotės tarptautiniai žodžiai, pvz., *fotografēt, aktivizēt, mobilizēties*;
- 5) daugelis veiksmažodžių su *-īt, -īties* yra trečiosios asmenuotės, pvz., *mēcīt, lasīt*. Tik keli su *-īt* priesaga priklauso II asmenuotei: *medīt, zeltīt, sarežgīt*.

Pratimai

8. Kurios asmenuotēs šie veiksmažodžiai – II ar III? Sudarykite kiekvienam esamojo laika 3 asmens ir būtojo laika 3 asmens formas.

Strādāt, pastaigāties, fotografēties, sodīt, reizināt, šaubīties, samierināties, priecāties, mazgāt, sazināties, elpot, apraudāties, kļūdīties, dziedāt, rotaļāties, mācīties, cīnīties, aktivizēt, lepoties, demobilizēt, mainīties, atvadīties, gatavoties, skūpstīt, papildināt.

9. Sudarykite pateiktų II asmenuotēs veiksmažodžių esamojo, būtojo ir būsimojo laiku vienaskaitos 1, 2 ir 3 asmens formas.

Ceļot, kavēt, runāt, dāvāt, sargāt, dežurēt, maksāt, sekmēt, domāt, masēt, sēņot, elpot, mazgāt, slēpot, glabāt, meklēt, traucēt, jokot, melot, tulkot.

10. Sudarykite veiksmažodžius su priēdēliu *iz-* ir sugalvokite taisyklngus būtojo laika junginius panaudodami daiktavardžius skliaustuose (kai kur gali reikēti prielinksnio).

a) Tīrīt (apģērbs), kraīt (tīkls), skriet (māja), kraut (mašīna), ārstēt (slimnieks), kopt (dārzs), barot (siens), mētāt (lietas), cept (torte), iet (istaba), gudrot (aparāts), tērēt (alga), kliegt (vārdi), lietot (līdzekļi), žāvēt (drēbes), krāpt (nauda), vārīt (zupa), nākt (kabinets), kāpt (vagrns), īrēt (istabas), pildīt (pavēle);

b) jaukt (žogs), just (prieks), cirst (krūmi), nest (veikals), kļūt (mežs), ņemt (atvilktne), labot (kļūda), baudīt (skaistums), liet (spainis), braukāt (Latgale), mirkt (lietus), formēt (komanda), pārdot (biļetes), gludināt (kreklis), pētīt (slimības), dzert (tēja), stādīt (kāposti), ēst (salāti), svītrot (teikumi).

11. Sudarykite pateiktų III asmenuotēs veiksmažodžių esamojo, būtojo ir būsimojo laiku vienaskaitos 1, 2, 3 asmens formas.

Atbildēt, klausīt, redzēt, brīdināt, mēģināt, rēķināt, cerēt, mierināt, skaitīt, dāvināt, stāstīt, dzirdēt, palīdzēt, sveicināt, gaidīt, pelnīt, vārīt, gludināt, rakstīt, vēlēt.

12. Nustatykite kiekvieno veiksmažodžio asmenuotę ir sudarykite vedinius su eilutēs pradžioje nurodytu priēdēliu. Paskui su kiekvienu vediniu sugalvokite po logiškā būtojo laika junginį su daiktavardžiu; kai kur gali reikēti prielinksnio (pvz.: *(ie-)* – *kurt I, iekurt, iekūra uguns*).

(at-) lauzt, stumt, tīrīt, griezt, jāt, dot, sēsties, vest, nest, lasīt;

(ie-) braukt, iet, līst, vest, kost, kāpt, krist, durt, līmēt, dot;

(iz-) formēt, just, studēt, tīrīt, ārstēt, cept, vārīt, pārdot, nākt, kraut.

Tiesioginė nuosaka

Tiesiogine nuosaka konstatuojamas tikrovės faktas, jos formos nusako veiksmą, kuris tiesiogiai vyksta (nevyksta), vyko (nevyko) ar vyks (nevyks):

Students lasa grāmatu. – Studentas skaito knyga.

Māsa mazgājas. – Sesuo prausiasi.

Ko tu padarīsi? – Kā tu padarysi?

Tiesioginės nuosakos esamojo laiko formas daromas iš esamojo laiko kamieno (esamojo laiko kamienas gaunamas atmetus esamojo laiko vienaskaitos pirmojo asmens galūnē *-u*: *aug-u*, *mazgāj-u*), dar žr. 2, 3 ir 4 lent. Būtojo laiko formas daromas iš būtojo laiko kamieno (būtojo laiko kamienas gaunamas atmetus būtojo laiko pirmojo asmens galūnē *-u*: *aug-u*, *mazgāj-u*). Būsimojo laiko formas daromas iš bendraties kamieno (*aug-t*: *augšu*, *mazgā-t*: *mazgāšu*). Kai kurių pirmosios asmenuotės veiksmožodžių, kurių bendratis prieš *-t* turi priebalsius *-s-* ar *-z-*, būsimasis laikas sudaromas ne iš bendraties, bet iš būtojo laiko kamieno: *prast > pratu > pratīšu*; *bilst > bildu > bildīšu*; *lūzt > lūzu > lūzīšu*. Tokiu atveju po priebalsių *-s-*, *-z-*, *-t-*, *-d-* įterpiamas *-ī-*: *jaust > jautu > jautīšu*; *ēst > ēdu > ēdīšu*; *nest > nesu > nesīšu*; *berzt > berzu > berzīšu*.

Pratimai

13. Išrinkite iš teksto veiksmožodžius ir išanalizuokite morfologiškai (nustatykite jų nuosaką, laiką, asmenį ir skaičių; naudokitės veiksmožodžių analizės schema priede).

Skudra visu vasaru strādāja, taisīja māju un krāja ziemai pārtiku. Sisenis tikai lēkāja, dziedāja, priecājās. Rudenī uznāca auksts laiks. Sisenis sala aukstumā un badā. Viņš aizgāja pie skudras un lūdza palīdzību. Skudra jautāja: „Ko tu darīji vasarā?“ „Es dziedāju un lēkāju“, – atbildēja sisenis. „Ja tu nestrādāji, tad es tev nepalīdzēšu“, – teica skudra.

14. Īrašykite esamojo, būtojo ir būsimojo laiko 3 a. formas.

bendratis (nenoteiksme)	praetis (pagātne)	dabartis (tagadne)	ateitis (nākotne)
runāt			
lasīt			
slēpt			
domāt			
dot			
dziedāt			
braukt			
iet			
pārveidot			
zīmēt			

15. Naudodamiesi žodynėliu nustatykite asmenuotę ir sudarykite esamojo laiko vienaskaitos 1, 2 ir 3 asmens formas.

Celt, dabūt, gādāt, ceļot, dalīt, gaidīt, cept, darināt, cerēt, ciest, dauzīt, garantēt, dāvāt, gatavot, debatēt, darīt, labināties, gatavoties, laboties, laisties, rakties, gāzties, laistīties, rāpties, glābties, lamāties, raudzīties, lauzties, redzēties, griezties.

16. Sudarykite pateiktų I asmenuotės veiksmožodžių esamojo, būtojo ir būsimojo laikų vienaskaitos 1, 2 ir 3 asmens formas.

Bēgt, krist, post, beigt, ķert, salt, braukt, laist, saukt, celt, nākt, slāpt, ēst, nīst, sviest, griezt, ņemt, veikt, grūst, pirkt, vest.

17. Uzpildykite lentelē.

bendratis (nenoteikums)	ko daru / dara? (šodien)	ko darīju / darīja? (vakar)	ko darīšu / darīs (rīt)
iet mājās		gāju mājās	
	lietus līst		
lasīt grāmatu			lasīšu grāmatu
tīkties ar draugiem			
spēlēt futbolu			
	bērni klausās		
			es soļošu
		vilkās pa zemi	
skriet pakaļ			
	stāsta pasaku		

18. Suraskite kiekvienai lietuviškai patarlei latvišķā atitikmenī ir nustatykite kiekvieno veiksmāžodžio bendrāties formā.

Kas darba nebaidās, tas badā nemirst. Guļ kā nosists. Pēc pabeigta darba visi gudri. Ar medu sākas ar rutku beidzas. Vilku pulkā lācis kauc līdz. Kas smērē, tas brauc. Strādā kā maizes neēdis. Ar tautiem uguni nenodzēsīsi. Kā spēlē, tā danco. Mēle nocērt, mēle pakar.

Kaip vienas griežia, taip antras šoka. Tarp vilku ir žmogus turi kaukti. Pirma meiliai – paskui peiliai. Plunksna rašo – patept prašo. Dirbdamas badu nemirsi. Ir boba gudri, kai aruodai pilni. Liežuvis be peilio papjauna. Dirba kaip iš bado dvēsdamas. Su aliejum ugnies neužgesinsi. Guli kaip kiaulē migy.

19. Pavartokite reikiamą esamojo laiko formā.

1. Viņš (koncentrēties) darbam. 2. Es (priecāties), ka mēs visi esam kopā. 3. Viņi (klausīties) ļoti uzmanīgi. 4. Es (nešaubīties) par pozitīvu rezultātu. 5. Mēs (gatavoties) ceļojumam. 6. Vai tu ar viņu (draudzēties)? 7. Kas (piedalīties) vēlēšanās? 8. Es (apskatīties) visas fotogrāfijas pēc kārtas. 9. Es (pievienoties) jūsu domām. 10. Mēs (iegādāties) jaunu televizoru. 11. Cik ilgi jūs (mācīties) angļu valodu?

20. Iš žodžių sudarykite po rišlų ir taisyklingą esamojo laiko sakinį.

1. Viņa, atcerēties, sava bērnība. 2. Skolēni, gatavoties, pirmā skolas diena. 3. Vai, jūs, lielīties, ar, savi sasniegumi? 4. Mēs, priecāties, par, jūsu panākumi. 5. Viņi, brīnīties, par, zemās cenas. 6. Mēs, lēnām, virzīties, pa, stāvs un akmeņains ceļš. 7. Viņš, sasveicināties, ar, visi.

21. Īrašykite reikiamą veiksmāžodžio būt formā.

Kas jūs ...? Viņi ... studenti. Brālis ... arhitekts. Kur tu ...? Viņš tagad ... darbā. Viņa ... pārdevēja. Mēs ... ārsti. Jūs ... friziere. Es ... šoferis. Viņa ... sekretāre. Mēs ... mākslinieki. Mana māte ... grāmatvede. Kas tu ...? Kur jūs ...? Mēs visi ... kopā. Vai jūs ... priecīgs? Kāpēc tu ... nervozs? Es ... ekonomists. Viņi ... celtnieki. Vai jūs ... bezdarbnieks? Šeit ... silts. Vai tu pašreiz ... brīvs? Tu ... strādniece. Vai jūs ... zinātnieks? Viņi ... politiķi. Tēvs ... elektriķis. Mēs ... konsultanti.

22. Išverskite.

Visi esame namie. Kodėl ji yra čia? Rytoj būsime darbe. Studentas buvo universitete. Ji yra mokykloje. Ar tu esi darbe? Jis yra vagis. Ar jūs direktorius? Aš esu studentė. Kur tu esi? Tėvai buvo namie. Kas jūs esate? Mama yra namie. Direktorius buvo darbe.

23. Pavartokite reikiamas esamojo laiko formas.

Mēs jūs (meklēt). Es (runāt). Vai jūs (gribēt) ēst? Kam tu (zvanīt)? Mēs (sēdēt) istabā un (klusēt). Viņi (stāvēt) rindā. Ko tu (rakstīt)? Ko tu (redzēt)? Vai tu (dzirdēt)? Man (vajadzēt) padomāt. Kāpēc viņš (neatbildēt)? Ko viņš (stāstīt)?

24. Išverskite.

a) Aš darau. Jis nežino. Kodēl jūs plepate? Jie klausia, mes atsakome. Nematau jos. Jūs suprantate latviškai? Ji myli ir tyli. Mes kalbame, o jie tyli. Kodēl ji skaito? Tēvai neklausia. Jie nieko nepastebi. Kā tu matai? Mes čia gyvename. Tu girdi? Kā jūs rašote?

b) Jaunā gada vakarā un Ziemassvētkos gaļu un maizi deva arī suņiem, ja suns maizi ēd vispirms, tad maize būs dārga. Veco gadu beidzot, cep maizi un beidzamajam kukulim pārmet krustu. Šo maizi Jaungada rītā dod govīm. Ja Jaunajā gadā aizskrien priekšā melns kaķis, tad labi neiet visu gadu. Ja Jaungada naktī ir daudz zvaigžņu, būs bagāts gads, ja nav – nabadzīgs.

25. Pavartodami daiktavardžius skliaustuose sudarykite taisyklingus esamojo ir būtojo laiko junginius.

Čiepstēt (mazi putni un cāļi), dārdēt (rati), dūkt (bite), gāgināt (zoss), kurkstēt (varden), ņaudēt (kaķis), zizināt (odi), aurot (vējš), burbulēt (ūdens), pēkšķināt (pīles), čivināt (putns), svilpt (strazdi), šņākt (jūra un mežs), šķindēt (trauki), čabināt (bērni).

26. Uzpildykite lentelē: nesangražinius išverskite, iš nesangražinių veiksmazodžių sudarykite sangražinius ir išverskite. Atkreipkite dėmesį į reikšmės kitimą.

nesangražinis	vertimas	sangražinis	vertimas
atpūst	‘atpūsti’	atpūsties	‘atsipūsti’
cerēt			
mācīt			
tikt			
celt			
spēlēt			
griezt			
mest			
mazgāt			
plūkt			
runāt			
paveikt			

27. Nustatykite veiksmazodžių asmenuotę ir sudarykite kiekvienam esamojo laiko 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas.

Beigt, klepot, darīt, mainīt, dāvāt, nest, derēt, pazīt, glābt, ražot, gudrot, jautāt, runāt, augt, kavēt, dejot, laistīt, dzirdēt, liet, gatavot, meklēt, sacerēt, sākt, sekot, stāstīt, steigt, traucēt, vērot, skaitīt, slimot, stādīt, šūt, tērēt.

28. Išverskite anekdotus. Veiksmazodžius ir dalyvius išanalizuokite morfologiškai.

Pēterītis čurā gultā, viņu aizved uz slimnīcu, bet tur saka, ka javed pie psihologa. Kādu laiku pēc psihologa apmeklējuma pie Pēterīša atbrauc vecmāmiņa un jautā:

– Pēterīt, vai tu vēl čurā gultā?
– Jā, bet tagad es ar to lepojos!

– Ko tēvs teica par tavu slikto liecību?
– Skolotāj, viņš kratīja galvu.
– Savu vai tavu?
– Vispirms savu, pēc tam manu.

- Kāpēc dzērve stāv uz vienas kājas? – jautā skolotājs Jānītim.
- Pavisam vienkārši, skolotāj, – ja viņa paceltu otru kāju, tad nokristu.

Mazais Jānītis uzzinājis, ka Ieva radīta no Ādama ribas. Kādu dienu viņš pieskrien pie mātes, taustīdams sānus:

- Mammu, man šeit sāp! Laikam dabūšu sievu!

Skolotāja sarkastiskā tonī jautā Pēterītim:

- Vai tu man varētu paskaidrot, kāpēc sacerējums, kuru tu man nodevi vakar, vārds vārdā atbilst tava brāļa pagājušā gada sacerējumam?
- Kas tur tāds dīvains, skolotāj? Mums ir viena māsa.

29. Iš veiksmāžodžio formų sudarykite: bendratį, esamojo l. vns. 1 a., būtojo l. vns. 1 a.

Aicināšu, ārstēšu, maksāšu, došu, mēģināšu, gaidīšu, ņemšu, godāšu, pavēlēšu, saukšu, lēkšu, skaidrošu, skriešu, sveicināšu, taupīšu, ticēšu, tīrīšu, varēšu, zvejošu.

30. Sudarykite vedinius su eilutės pradžioje nurodytu priešdėliu, paskui su kiekvienu vediniu sugalvokite po logišką esamojo laiko junginį su daiktavardžiu (pvz.: (aiz-) migti, aizmigti, aizmiegi lūcis).

(aiz-) braukti, iet, sūti, vilkti, mesti, lidoti, laisties, birti, slēpti, kristi, bēgti, taisīti;

(ap-) rakti, vesti, griezties, dāvināt, segti, graužti, iet, mazgāt, sniegti, slaucīt, ēst, maksāt;

(uz-) lidoti, celti, iet, rāpties, kristi, braukti, smaidīt, kliegti, uzmeklēt, klāt.

31. Sudėlioje sumaišytai pateiktus junginius į logišką seką ir dar pridėję savo žodžių sukurkite rišlų pasakojimą apie savo įprastą dienos veiklą. Nurodykite valandas, kada ir ką darote.

Satiekos ar draugiem, aizeju no darba, ejam gulēt, izejam no mājas, es braucu, es mazgājos un brokastuju, darbs sākas, darbadiena beidzas, es ceļos, iepērkos veikalos.

32. Kiekvieną sakinį parašykite esamuoju, būtuoju ir būsimuoju laiku.

a) Ābols no ābeles tālu (nekrīst). Mūsu klases skolēni (mācīties) labi. Kas augstu (kāpt), tas zemu krīt. Jauna slota tīri (slaucīt). Jūs vienmēr (novērot) savu skolotāju darbu. Kur koku (cirst), tur skaidas (lēkt). Mēs (lepoties) ar savu dzimteni. Bērni (justies) labi. Mēs (mobilizēt) savus spēkus.

b) Rītos mēs vienmēr (mazgāt) seju. Darbā tu bieži (kļūdīties). Studenti (peldēties) upēs un ezeros. Mana māsa bieži (braukti) uz Kauņu. Jūrmala (atrsties) netālu no Rīgas. Mēs labi (prast) angļu valodu. Skolēni bieži (pirkti) jaunas grāmatas. Jūs katru gadu (atpūsties) Jūrmalā. Jūs kaimiņš (celt) jaunu māju.

33. Nustatykite veiksmāžodžių asmenuotes, sudarykite kiekvienam esamojo laiko 3 asmens ir būtojo laiko 3 asmens formas.

a) Atminēt, atvasināt, atzīt, konspektēt, sargāt, krāsot, sēnot, laimēt, sildīt, barot, lamāt, sist, bērt, lasīt, slavēt, ceļot, lidot, slēpt, cept, lūgt, solīt, cienīt, mācīt, spēlēt, dāvināt, mīlēt, stāvēt, domāt, mirkt, strādāt, dzirdēt, modināt, sūdzēt, dzīvot, nakšņot, sūti, ēst, nākt, sveicināt, garantēt, sviest;

b) gludināt, nīst, šķērsot, gribēt, ņemt, šķiest, grimt, ogot, turēt, gurt, organizēt, trokšņot, īrēt, palīdzēt, vadīt, jokot, pelnīt, vainot, kāpt, rakt, veikt, ravēt, vērtēt, kārtot, redzēt, vingrot, klausīt, rīkot, vizināt, kļūt, salt, zvanīt.

34. Išverskite sakinius. Atkreipkite dėmesį į pasikeitusią reikšmę.

(iet)

iet – Iet uz pļavu. Iešu uz lekcijām.

iziet – Izies pa durvīm. Izgāja smagu dzīves skolu.
noiet – Slimības laikā meitenei nogāja mati. Mēs nogājām lielu ceļu.
paiet – Viņš pagāja garām. Laiks paiet ātri. Aiz noguruma nevarēju paiet.

(nākt)

nākt – Nāk vakars.
iznākt – Iznāca no cietuma. Pīrāgi iznākuši gardi. Žurnāls iznāk reizi mēnesī.
uznākt – Uznākt pa kāpnēm. Uznāks vakars. Uznāca klepus.

(dot)

dot – Dot zāles.
izdot – Izdeva visu naudu. Izdos dzimšanas apliecību. Izdevu grāmatu.
piedot – Es nevaru viņam to piedot. Piedeva sejai nopietnu izskatu. Piedodiet, ka traucēju!
uzdot – Uzdeva mājas uzdevumus.
aizdot – Aizdošu naudu uz procentiem.
atdot – Atdod kaulus sunim! Atdeva dzīvību par dzimteni. Atdošu grāmatu bibliotēkā.

(griezt)

griezt – Nazis negriež. Griežam maizi.
nogriezt – Nogriezties no ceļa. Nogrieza gabalu maizes.

(ņemt)

ņemt – Ņemt aiz rokas.
aizņemt – Visu sienu aizņēma plaukti. Tas aizņems daudz laika. Viņš ir aizņemts ar savām domām.

35. Panaudodami visus žodžius sudarykite 10 taisyklingų ir logišku esamojo laiko sakinių.

1.	direktors	bieži	skatīties	avīze
2.	māsa	katru dienu	zīmēt	mūzika
3.	mežoņi	šodien	dzert	koks
4.	sieva	pašlaik	rakstīt	nauda
5.	sektanti	pēc darba	lasīt	filma
6.	kaimiņš	visu dienu	klausīties	alus
7.	vecāmāte	tagad	ēst	vakariņas
8.	bērni	pašreiz	cirst	glezna
9.	skolotājs	pirms skolas	pirkt	dzintars
10.	meitas	nekad	zagt	vēstule

36. Perrašykite sakinius sudarydami iš veiksmažodžių skliaustuose sudėtinį būtajį laiką (pvz.: *celties – mės bijām cėlušies, išsamiau žr. 4 lent.*).

Kad visi (iepažīties) ar grāmatu, sākās dzīvas pārrunas. Mana draudzene (runāt) ar puisī internetā. Pilsētas rajonos, kas stipri (ciest) kara laikā, tagad ir pacēlušies jauni nami. Mūs taču skolā (mācīties), ka dzīve ir cīņa. Futbolkomandu, kas sacensībās (uzvarēt) visas citas, sūtīja uz olimpiādi. Viņš (mācīties) universitātē un bija luterānis. Mēs jau (paēst) pusdienas, kad atnāca pārējie ekskursijas dalībnieki. Pasniedzējs vienā no lekcijām (stāstīt) par dzimteni. Vārdi, ko māte viņai (teikt) bērniībā, ilgi dzīvoja viņas atmiņā. Viņa (mācīties) tikai divas reizes sava dzīvē: pie kristīšanas un pirms kāzām. Sāka ticēt rakstiem un vārdam, ko Jēzus (runāt).

37. Panaudodami daiktavardžius skliaustuose sudarykite taisyklingus junginius su esamojo laiko daugiskaitos 2 a. veiksmažodžio formomis.

Izrakstīt (citāti), savaldīt (jūtas), nodrošināt (ģimene), sūtīt (telegramma), klausīt (vecāki), mierināt (draugs). iztīrīt (uzvalks), attaisīt (logs), norakstīt (teksts), iemācīt (amats), paklausīt (vecāki), ierosināt (interese), piezvanīt (draudzene), ietaupīt (nauda), rādīt (kolekcija), izmērīt (dziļums), rakstīt (diktāts), atvasināt (vārdi).

38. Raskite kiekvienam žodžiui jo antonimā. Vienas žodis lieka be poros.

Dzīvot, beigt, stāvēt, skumt, klusēt, balsināt, tīrīt, runāt, atrakt, sākt, dzist, sarkt, mirt, celties, mīlēt, smērēt, smieties, atrast, gulēt, krist, ierakt, nīst, pazaudēt, degt, bālēt, iet, priecāties, nomelnēt.

39. Īrašykite reikiamos formas veiksmāzodj.

Vecāki ... (doties) atvaļinājumā. Uz Afganistānu ... (doties) 8 Latvijas karavīri. Zvejnieks ... (doties) jūrā. Vai tu atkal ... (doties) ceļā? Mani bērni ... (mācīties) skolā. Parīt māsa ... (rakstīt) vēstuli draudzenei. Kurp ... (doties) un ko apskatīt? Mēs aizparīt ... (peldēties). Zēns ... (lasīt) interesantu grāmatu. Andris ... (doties) skaistā ceļojumā pa Latgali. Dārzā ... (ziedēt) rozes. Vai nākamvasar mēs vēl ... (peldēties) upē? Tad mēs ... (doties) uz izeju. Bija vēls vakars, kad tūristi ... (doties) ceļā. Ko tu ... (darīt) vasarā? Nākamnedēļ mans draugs ... (doties) ekskursijā. Svētdien viņi ... (doties) uz ASV. Rīt es ... (strādāt) universitātē. Nākamnedēļ viņi ... (strādāt). Es ... (runāt) latviski. Saule ... (spīdēt) spoži. Pagājušo nakti spoži ... (spīdēt) mēness. Nākošgad ... (sarakstīties) ar draugiem Lietuvā.

40. Naudodamiesi žodynu išnagrīnēkite veiksmāzodžius darybiškai: išskirkite priešdēļi, šakņi ir priesagā (pvz.: at-taisn-o-ties).

Izpārdot, uzsaukt, iepazīties, sagriezties, atskriet, pārrakstīt, salasīt, atslābināt, izplesties, pārraudzīt, uzaugt, neveicināt, apputināt, apvienot, izšaut, pārbūvēt, ierīt, izārdīt, apbalvot, pārdzīvot, atbrīvoties, attālināties, nostiepties, pievadīt, iemērkt.

41. Īrašykite iš a) ir b) tekstelių veiksmāzodžius, sudarykite jų bendratis ir išnagrīnēkite darybiškai (pvz.: aizlido – aiz-lid-o-t).

a) Kaķi un suņi spēj noteikt ciemiņa nākšanas iemeslus

Mājdzīvnieki jūt, ar kādām domām un motivāciju pie jums ir atnākuši ciemiņi. Pētījums, kuru veica speciālisti, apliecināja šo pieņēmumu par visiem 100%. Daudzu gadu laikā eksperti pētīja un novēroja suņu un kaķu uzvedību, līdz ar to arī secināja – mājdzīvnieki jau intuitīvi jūt nācēja iemeslus un spēj noteikti arī to, ja ciemiņu iemesli nebūt nav tie labākie. Kā vislabākā pazīme tam, ka cilvēks ir atnācis ar aizdomīgiem iemesliem, ir agresīva dzīvnieka uzvedība. Un otrādi – ja dzīvnieka emocijas ir pozitīvas attiecībā uz nācēju, tad ciemiņam nav nekādu negatīvu nolūku un visdrīzāk tas nācis tikai ar labām domām un pozitīvu garastāvokli. Protams, nepiemirstiet arī to, ka dažreiz agresīva attieksme no kaķu un suņu puses var tikt saistīta ar pavisam vienkāršu greizsirdību. Un cilvēkiem, kuri savus mīļus pazīst, atšķirt greizsirdību no dusmām ir visai vienkārši.

b) Jo mazāk stresa un vairāk miega, jo labāki rezultāti svara zaudēšanā

Pietiekama laika veltīšana miegam dubulto iespējas zaudēt lieko svaru un gūt labākus rezultātus notievēšanas procesā. Tas var šķist dīvaini, taču to iesaka labi zināmās ASV veselības organizācijas „Kaiser Permanente“ pētnieki. Saprotams, miegam jāpakārto attiecīgus ēšanas paradumus un nedaudz fiziskās aktivitātes. Tomēr miegam ir ļoti liela nozīmē – sešas līdz astoņas miega stundas diennaktī dubulto iespēju zaudēt lieko svaru. Eksperti skaidro, ka miegs palīdz zaudēt svaru, jo labs miegs mazina stresu. Un stresa mazināšana ne tikai labvēlīgi ietekmē vispārīgo veselību, bet arī palīdz nekrist kārdinājumā ēst par daudz, kā arī mieloties ar dažādiem našķiem starp ēdienreizēm. Šie dati nākuši klajā pēc kāda eksperimenta, kurā tika iesaistīti gandrīz 500 pieauguši cilvēki, kuriem bija liekais svars un kuri vēlējās atbrīvoties vismaz no četriem kilogramiem. Eksperimentā iesaistītajiem sākotnēji tika dotas atsevišķas norādes uz viņu ikdienu – ikdienas kaloriju devu samazināt par 500 kalorijām, trīs stundas nedēļā veltīt fiziskām aktivitātēm, kā arī aprakstīt dienasgrāmatā savu ikdienu un miegam veltīto laiku. Pēc sešiem mēnešiem 60% dalībnieku bija zaudējuši vismaz četrus kilogramus liekā svara. Turklāt izrādījās, ka lieko svaru ir zaudējuši tieši tie eksperimenta dalībnieki, kuri

norādīja, ka eksperimenta laikā regulāri gulējuši vismaz sešas līdz astoņas stundas diennaktī. Tāpat šie cilvēki norādīja, ka viņi jūtoties daudz mierīgāki un viņu dzīvē esot samazinājies stresa līmenis. Līdz ar to eksperimenta autori norāda, ka, lai zaudētu svaru, ir būtiski pietiekami laika veltīt miegam un samazināt ikdienas stresa devu.

42. Panaudodami visus žodžius sudarykite 10 loģisku ir taisyklingu esamojo laiko sakinių.

1.	baņķieris	iet	universitātē	vasarā
2.	saimnieks	atpūsties	mājās	pavasārī
3.	zagļi	spēlēties	laukos	aprīlī
4.	zemnieks	dzīvot	pilsētā	rudenī
5.	mācītāji	strādāt	dārzā	dienā
6.	pavārs	piezerties	mežā	pēcpusdienā
7.	arhitekts	sauļoties	tirgū	vakarā
8.	gleznotājs	pastaigāties	jūrmalā	naktī
9.	prostitūta	iepirkties	teātrī	šajā gadā
10.	juristi	mācīties	ciemos	šajā laikā

43. Skaitydami apie šventinius papročius raskite ir išrašykite III asmenuotės veiksmazodžius, sudarykite jų bendratis skaidydami darybiškai (pvz.: *pār-liecin-ā-ties*).

Mārtiņa vakarā cepa pīrāgus un vārīja biežputru ar gaļu. Tad mieloja veļus. Veļus aicināja pie mielasta un izlūdās svētību. Ja ēdienu neviens neiztīka, tad nekādas svētības jaunajā gadā nevarēja cerēt. Mārtiņa vakarā iet čigānos un ēd zosi. Mārtiņos var sevi izrādīt un apskatīt tās mājas, kur varbūt citādi nevar nokļūt. Mārtiņa dienā lācis uzmeklē un apēd tādas zāles, no kurām drīz iemieg un visu ziemu negrib ēst. Viņš ceļas augšā tikai kāpostu Māras dienā.

44. Naudodamiesi žodynu įrašykite veiksmazodžiuose vietoje brūkšnelio reikalingus priebalsius. Sudarykite su kiekvienu veiksmazodžiu po junginį su daiktavardžiu ir junginį išverskite.

A-braukt, vei-t, de-t, dzi-t, a-ģērbties, rū-t, slē-t, tei-t, a-bildēt, sau-t, bei-t, lie-t, a-stāstīt, au-t, ģēr-t, ne-t, a-brīnot, grau-t, a-teikt, ni-t, plē-t, a-tīrīt.

45. Perrašykite sakinius esamuojū, būtuojū ir būsimojū laikais.

Es (mācīties) latviešu valodu. Es (ilgoties) pēc klusuma. Es (izvēlēties) gaišas krāsas apģērbu. Es (šaubīties), ka kaut ko var sasniegt bez pūlēm. Es (vēlēties) aizbraukt uz Poliju. Es (ieiminēties), ka vajadzētu apciemot vecus draugus. Es (iedziļināties) visos sīkumos un tikai tad pieņemu lēmumu. Es (tuvoties) mērķim pacietīgi un neatlaidīgi. Katru dienu es no jauna (pārlicināties), ka dzīve ir skaista.

46. Naudodamiesi žodynu išrinkite tik veiksmazodžius ir nustatykite jų bendratis formą.

Zuda, sita, lūdza, kauca, atkala, dūca, auda, koda, krīta, atkalas, plūca, vēsma, strēba, liedza, krīt, raka, grauza, veda, auga, tirpa, sāka, tvīka, ausa, rūga, rūca.

47. Iš veiksmazodžių ir daiktavardžių skliaustuose sudarykite taisyklingus junginius su esamojo sudėtinio laiko formomis.

- a) Aizpeldēt (krasts), sadzirdēt (zvans), iepazīstināt (viesi), iestādīt (ābeles), norakstīt (teksts), nospodrināt (kurpes), nosūdzēt (brālis), ietaupīt (nauda), izsūdzēt (bēdas), pārpedēt (upe);
- b) pamodināt (māsiņa), piezvanīt (krustmāte), aizrakstīt (vecāki), aplaistīt (puķes), izslaucīt (gaitenis), noadīt (cimdi), noasināt (zīmulis), nodziedāt (dziesma), nosvinēt (jubileja).

48. Sudarykite vedinius su eilutēs pradžioje nurodytu priešdėliu, paskui su kiekvienu vediniu sugalvokite po logišką būsimąjo laiko junginį su daiktavardžiu (pvz.: (pa-) *stumt, pastumt, pastumšu galdu*).

(no-) iet, krist, sviest, mest, braukt, klāt, pūst, mizot, mazgāt;

(pa-) bārstīt, celt, dziedāt, runāt, ēst, šūt, klausīt, dzīvot, beigt, jautāt;

(sa-) braukt, kāpt, iet, lidot, gaidīt, bojāt, dalīt, domāt, lūzt, augt.

49. Išrinkite iš pasakos veiksmazodžius, nustatykite jų laiką, asmenį ir skaičių.

Meža zvēri teica cilvēkam: „Tu sargies! Mēs saplēsīsim tevi un paslēpsimies biezā mežā. Tu mūs neatradīsi.“ Putni lielījās: „Mēs pacelsimies augstu gaisā. Cilvēks neaizsniegs.“ Zivis prātoja: „Mēs iegrimsim ūdenī. Cilvēks mūs neatradīs.“ Tārpiņš runāja: „Es ierakšos zemē. Tur cilvēks mani nedabūs.“ Cilvēks paņēma suni, bisi, cilpu, makšķeri. Tad viņš devās medībās. Suns sameklēja zvērus, un cilvēks tos nošāva. Putnus viņš ievilināja cilpā un saķēra. Tārpu cilvēks izraka no zemes un izmakšķerēja zivi. Tā cilvēks pārspēja visus dzīvniekus.

Tariamoji nuosaka

Tariamosios nuosakos formas daromas pridēdant prie bendraties kamieno formantā *-tu* arba *-tos* (sangražinių veiksmažodžių): *lasīt-t: lasītu, ie-t: ietu, mazgāt-ties: mazgātos*. Šios nuosakos formas nurodo norimą ar galimą veiksmą, būseną:

Students lasītu grāmatu. – Studentas skaitytu knyga.

Es varētu iet. – Aš galėčiau eiti.

Māsa mazgātos. – Sesuo praustysi.

16 lent. Vientisinės tariamosios nuosakos formos

		Tariamoji nuosaka						
		cept	mest	ņemt	celties	mazgāt	ārstēties	lasīt
vns.	es	ceptu	mestu	ņemtu	celtos	mazgātu	ārstētos	lasītu
	tu							
	viņš, viņa							
dgs.	mēs							
	jūs							
	viņi, viņas							

17 lent. Sudētinės tariamosios nuosakos formos

		cept	celties	mazgāt	lasīt
vns.	es	būtu cepis, cepusi	būtu cēlies, cēlusies	būtu mazgājis, mazgājusi	būtu lasījis, lasījusi
	tu				
	viņš, viņa				
dgs.	mēs	būtu cepuši, cepušas	būtu cēlušies, cēlušās	būtu mazgājuši, mazgājušas	būtu lasījuši, lasījušas
	jūs				
	viņi, viņas				

Šios formas vartojamos visiems trims laikams, visiems trims asmenims ir abiem skaičiams. Laiko atžvilgiu jos reiškia veiksmą, kuris galėtų arba turėtų įvykti dabartyje ar ateityje.

Pratimai

50. Parašykite sakinius tariamąja nuosaka ir išverskite tekstą.

Es (gribēt), lai arī tu noskaties jauno izrādī. Vai tu (vēlēties), lai mans brālis tev palīdz? Kaut viņš (mācīties) labi! Ja mēs toreiz (dabūt) atvaļinājumu, mēs (doties) uz dienvidiem. Kaut mēs ātrāk (klūt) par inženieriem!

51. Perrašykite sakinius tariamąja nuosaka.

Lai (nopelnīt) daudz naudas, daudz jāstrādā. Viņa paņēma lupatu, lai (noslaucīt) galdu. Viņa atvēra blociņu, lai (atrast) vajadzīgo telefona numuru. Viņš uzvilka cimds, lai (nesalt) rokas. Lai (klūt) par ārstu, vajag ilgi mācīties. Lai (tik) uz koncertu, jānopērk biļetes. Viņa uzvilka džemper, lai (palikt) siltāk. Viņa ieslēdza sildītāju, lai (sasildīties). Viņš uzlika brilles, lai labāk (redzēt). Viņa paslēpa dāvanas, lai bērni tās (nevarēt) atrast. Lai (atbildēt) uz šo jautājumu, vajag padomāt. Lai cilvēks (būt) laimīgs, viņam nevajag daudz. Lai (uzzināt) kādu faktū, var paskatīties enciklopēdijā. Cilvēki izpilda dažādus speciālus uzdevumus, lai (uzlabot) redzi. Dažreiz vajadzīga liela piepūle, lai (atcerēties) kādu uzvārdu vai nosaukumu. Lai (mainīt) savu dzīvi, vispirms nepieciešams mainīt sevi. Lai (iepriecināt) otru cilvēku, dažreiz pietiek tikai ar smaidu.

52. Išverskite aforizmus.

Džentelmenis nedara neko tādu, ko pēc tam nevarētu pastāstīt pie pusdienām. Ja sieviete apgalvo, ka mīl tevi – nav pamata neticēt, bet tas nenozīmē, ka esi vienīgais, kuru viņa mīl. Būtu daudz vairāk laimīgu laulību, ja vīri papūlētos labāk izprast savas sievas, bet sievas pacenstos labāk izprast futbolu. Sapņi mums ir nepieciešami, bez tiem mēs nespētu samierināties ar īstenību. Šodien ir īstā diena, lai mīlētu, ticētu, darītu un galvenokārt – dzīvotu! Kā man gribas, lai liepas nebeigtu ziedēt, lietī nebeigtu līt un cilvēki būtu cilvēki...

Students nekādā gadījumā nedrīkst precēties: ja viņš pārāk daudz laika veltīs sievai, viņam būs astes, bet, ja laiks tiks veltīts mācībām – ragi!

53. Perrašykite sakinius tariamaja nuosaka.

Ko tu (darīt)? Ko tu (gribēt) saņemt dāvanā šajos Ziemassvētkos? Ja es (strādāt) šajā firmā, tad daudz (pelnīt). Ja es tev (piezvanīt), tu ļoti (priecāties). Ja es (nokrāsot) matus, (iztaisīt) plastisko operāciju, mani ne viens (nepazīt). Ja viņa man (lūgt) palīdzību, es (neatteikt). Ja es (atrisināt) šo jautājumu, situācija (uzlaboties). Ja (spīdēt) saule, mēs (sauļoties) un (peldēties). Kaut (notikt) brīnums un viņa (iestāties) universitātē! Ja (uzsnigt) sniegs, laukā (kļūt) gaišāks. Ja bērns (iemācīties) lasīt, es (priecāties). Ja mēs (beigt) darbu ātrāk, mēs (paspēt) uz teātri. Ja viņa (parunāties) ar gudru cilvēku, varbūt viņa (atrast) izeju no situācijas. Ja (atvērt) šīs durvis, (varēt) dzirdēt mūziku. Ja viņš (nepasteigties), viņš (nokavēt) darbu. Ja viņa (nopirkt) mašīnu, viņas dzīve (kļūt) vieglāka. Ja es nejauši (nesatikt) šo cilvēku, es (neuzzināt), kas ir noticis.

Liepiamoji nuosaka

Liepiamosios nuosakos formomis liepiama, īsakoma, prašoma, pageidaujama, raginama, draudzīama. Šī nuosaka turi tik esamojo laika formas.

Lasi grāmatu! – Skaityk knygu!

Ņem zīmuli un raksti! – Imk pieštuku ir rašyk!

Ceļamies agri! – Kelkimēs anksti!

Sauciet mājās! – Šaukite namo!

Lai norāda svaru! – Tegul nurodo svori!

Celieties! – Kelkitēs!

18 lent.

	Liepiamoji nuosaka						
	cept	mest	ņemt	celties	mazgāt	ārstēties	lasīt
es	–	–	–	–	–	–	–
tu	cep	met	ņem	celies	mazgā	ārstējies	lasi
viņš, viņa	lai cep	lai met	lai ņem	lai ceļas	lai mazgā	lai ārstējas	lai lasa
mēs	cepsim	metīsim	ņemsim	celsimies	mazgāsim	ārstēsīsimies	lasīsim
jūs	cepiet	metiet	ņemiet	celieties	mazgājiet	ārstējieties	lasiet
viņi, viņas	lai cep	lai met	lai ņem	lai ceļas	lai mazgā	lai ārstējas	lai lasa

Liepiamosios nuosakos esamojo laika vienaskaitos antrojo asmens forma sutampa su tiesioginēs nuosakos esamojo laika antrojo asmens forma: *lasī-t: lasi* (nepamirškite šio asmens formu šaknīs priebalsiņu kaitos: *k* ir *g* virsta *c* ir *dz*: *kliegt: klie dz, liekt: liec*). Daugiskaitos pirmojo asmens reikšme vartojama tiesioginēs nuosakos būsimojo laika daugiskaitos pirmojo asmens forma: *lasī-t: lasīsim* (nepamirškite, kad būsimojo laika formose po *s, z, t, d* īterpiamas *-ī-*: *ēst – ēdīsim, nest – nesīsim*). Vienaskaitos ir daugiskaitos trečiojo asmens forma su dalelyte *lai* vartojama kaip tiesioginēs nuosakos esamojo laika trečiojo asmens forma: *lasī-t: lai lasa*. Savitai sudaroma tik daugiskaitos antrojo asmens forma, pridēdant prie esamojo laika kamieno formantā *-iet* arba *-ieties* (sangražīniņu veiksmāzodžiņu): *lasī-t: lasiet, cel-ties: celieties*.

Pratimai

54. Parašykite sakinius liepiamąja nuosaka.

Tu strādā universitatē. Jūs dzīvojat pilsētā. Viņš ciena draugus. Jūs runājat ar skolas direktoru. Jūs lasāt katru dienu avīzes. Mēs mīlam savu dzimteni. Viņas strādā skolā. Jūs rakstāt pareizi. Mēs izpildām uzdevumus labi. Viņas lasa interesantas grāmatas. Jūs rakstāt draugiem vēstules.

55. Išrinkite tik taisyklingas liepiamosios nuosakos formas.

Vēlaties, vēlies, vēlējieties; meklēsim, jāmeklē; piezvaniet, piezvanāt, piezvanat; purina, purināsim; jātērpjas, tērpsimies; satiksimies, satiekaties; peldies, peldieties, lai peldas; veļ, lai veļ; pastaigājies, lai pastaigājas, pastaigājieties; nākiet, nāc, nāciet, nākat; lai lemj, lem, lemj, lemiet; guli, guliet, guļiet, guļat; skrienam, skriesim, jāskrien; sāk, lai sak, sāc, sāksim, sākat; leksim, leksiet, lecam; atpūšamies, atpūtīsimies, atpūtīšieties; nebēdāsimies, nebēdājāsimies, nebēdājāsimies, nebēdājies; ripo, ripojat, lai ripo, ripošiet, ripojiet, ripojam, ripoju, ripojot.

56. Sudarykite iš veiksmāzodžių liepiamosios nuosakos vienaskaitos antrojo asmens formas.

Neļaujiet negatīvajai informācijai sabojāt jūsu dzīvi! Apmeklējiet teātri, kino, koncertu. Biežāk tiecieties ar draugiem. Sagādājiet kādam mīlam cilvēkam pārsteigumu, uzdāvinot viņam ko interesantu. Sazinieties ar draugiem ne tikai ar elektroniskā pasta palīdzību, piezvaniet viņiem, svētkos aizsūtiet apsveikuma kartītes. Biežāk dejojiet, tas uzlabo omu. Plānojiet atvaļinājumu jau laikus. Izvēlieties maršrutu, atpūtas iespējas. Atrodiet nodarbību, ko nekad neesat līdz šim darījis. Varat arī atcerēties savas bērniības aizraušānās. Uzturā

lietojiet pēc iespējas vairāk svaigu dārzeņu un augļu. Priecājieties, ka jums ir ko likt galdā, un baudiet katru kumosu.

57. Išverskite vartodami liepiamosios nuosakos formas.

- Aš blogai jus girdžiu, kalbėkite garsiau! Palaukite!
- Pakvieskite gydytoją! Atidaryk langą! Paprašykite vandens!
- Sakyk, jis yra darbe?! Paskambinkite jam po valandos!
- Pasakyk savo telefono numerį! Kalbėk lėčiau!

58. Sudarykite iš apskliaustų veiksmažodžių reikiamas liepiamosios nuosakos formas.

Jūs (meklēt) dzīves jēgu un (priecāties) par dzīvi! (Nākt) iekšā un (apsēsties), tūlīt jūs (dzirdēt) stāstījumu par neparastām dabas parādībām. (Aiziet) uz bibliotēku un (paņemt) katrs sev interesantu žurnālu, (izlasīt) to un (uzrakstīt), kas piesaistīja jūsu uzmanību! (Ienest) krēslus zālē un (salikt) tos rindās! Kad (būt) tekstu izlasījuši tad (pasacīt) savas domas par to! (Izcelt) smagās somas no mašīnas un (palīdzēt) tās ienest iekšā!

59. Sudarykite iš veiksmažodžių liepiamosios nuosakos vienaskaitos antrojo asmens formas.

Ja nestrādājat darbu sev pa prātam, vismaz brīvajā laikā dariet to, kas jums sagādā prieku. Neatlieciet savu sapņu piepildīšanu. Nedomājiet, ka visa dzīve vēl priekšā un jūs visu paspēsiet, ķerieties pie sapņu īstenošanas tūlīt. Ja jums vēl nav sava vaļasprieka, atrodiat to. Neaizbildinieties ar laika trūkumu un nogurumu. Nodarbojieties ar sportu! Tikai tad, kad būsiat sākuši to darīt, spēsiet novērtēt gūto. Papildiniet savas zināšanas: apmeklējiet lekcijas, muzejus, izstādes, mācieties svešvalodas. Ēdienreizes pārvērtiet par svētkiem. Skaisti uzklājiet galdu, ielieciet vāzītē ziedus, iededziet sveces. Ja tas neizdodas katru dienu, dariet to kaut reizi nedēļā – kopīgās ģimenes pusdienās. Neaizmirstiet, ka nekas tā neatjauno cilvēku kā saskarsme ar dabu. Kopā ar bērniem, draugiem dodieties pastaigās uz mežu, pludmali vai parku.

60. Sudarykite iš apskliaustų veiksmažodžių liepiamosios nuosakos daugiskaitos antrojo asmens formas.

Itin bieži mēs, pieaugušie bērni, žēlojamies mātei par savām neveiksmēm, bet bieži vien aizmirstam dalīties arī priekos un veismēs. (Apciemot) māti vai (piezvanīt) viņai arī tad, kad jūtaties brīnišķīgi. (Pastāstīt) viņai par kādu nozīmīgu sasniegumu darbā vai laimīgiem brīžiem personīgajā dzīvē. (Izsacīt) viņai pateicību par to, kas jūsu dzīvē ir izdevies. (Censties) būt laimīgi paši, tas darīs laimīgu arī jūsu māmiņu. (Nebūt) skopi ne ar pateicības vārdiem, ne ziediem, ne arī mīļām dāvaniņām gan Mātes dienā, gan arī citās jūsu ģimenei nozīmīgās dienās.

61. Perrašykite receptą liepiamosios nuosakos daugiskaitos antruoju asmeniui.

Folijā cepta zivs

Notīrītu svaigu zivs fileju (bez asakām) sadala filejas gabalos. Ierīvē ar sāls un melno piparu maisījumu. Sīpolus sagriež ripiņās. Pagatavo marinādi no 1 glāzes ūdens, 1 tējkarotes cukura, 2 tējkarotēm sāls, 1 tējkarotes ābolu etiķa. Uzlej sīpolu ripiņām, ļauj ievilkties 10 minūtes. Burkānus, papriku, sīpolus sīki sasmalcina, sajauc un uzklāj uz filejas viena gabala pabiezā kārtā, pārlej ar atlikušo marinādi, uzliek marinēto sīpolu kārtu, nosedz ar otru filejas gabalu, ietin folijā vai pergamentā, cep cepeškrāsnī.

62. Perrašykite receptą liepiamosios nuosakos vienaskaitos antruoju asmeniui.

Pīrādziņi

Glāzē piena izšķīdina paciņu sausā rauga, pievieno jēlu olu, ēdamkaroti cukura un tējkaroti sāls. Ļauj ieraugam uzrūgt. Uz rupjās rīves sarīvē paciņu margarīna, pieber 3 glāzes miltu. Samīca, mīcīšanas laikā pievienojot raugu. Gatavo mīklu ietin salvetē un uz 1 stundu noliek ledusskapī. Pildījumu izvēlas pēc patikas – saldo, gaļas, zivju. Katram pīrādziņam paņem kamoliņu mīklas, kas mazliet lielāks par valriekstu. Velti

nelieto, katru gabaliņu vajadzīgā lielumā izspaida ar pirkstiem. Plānā apaļā mīklas plācenīša vidū ieliek pildījumu, malas savieno un sakniebj. Pīrādziņus uzliek uz plāts un apziež ar taukiem. Cep vidēji karstā cepeškrāsnī.

63. Perrašykite receptā liepiamosios nuosakos daugiskaitos pirmuoju asmeniu.

Pildīta siļķe

Siļķes notīra, atdala no asakām. No filejām izveido gredzenus, astes galu savieno ar galvas galu, saspraužot tos ar krustnagliņām. Biezpienu izberzē caur sietiņu, pievieno skābu krējumu, sasmalcinātas dilles, ķiploku, sāli un citronu sulu. Biezpienu iepilda siļķu gredzenos, no biezpiena masas izveido tornīti. Dekorē ar sīki sagriežtiem cinrona mizas krikumiņiem.

Reikiamybės nuosaka

Reikiamybės nuosaka nurodo reikiamybę, būtinumą. Šios nuosakos formas sudaromos pridėdant priešdėlį *jā-* prie tiesioginės nuosakos esamojo laiko trečiojo asmens formas:

Viņam jāiet mācīties. – Jam reikia eiti mokytis.

Šis tas vēl bija jāpadara. – Šį tą dar reikėjo padaryti.

Būs jāsāk celtniecība. – Reikės pradėti statybas.

Kādas prasības jāizpilda? – Kokius reikalavimus reikia įvykdyti?

Konstrucijose su reikiamybės nuosaka veiksmo subjektas turi būti naudininko linksnio, o objektas – vardininko linksnio (naud. + *jā...* + vard.): *Man jācep pankūkas. Tēvam jāspēlē futbolis.*

19 lent. Reikiamybės nuosakos vientisinės formos

laikas	skaičius	asmuo	Reikiamybės nuosaka						
			cept	mest	ņemt	celties	mazgāt	ārstēties	lasīt
esamasis I.	vns.	es	(ir) jācep	(ir) jāmet	(ir) jāņem	(ir) jāceļas	(ir) jāmazgā	(ir) jāārstējas	(ir) jālasa
		tu							
		viņš, viņa							
	dgs.	mēs							
		jūs							
		viņi, viņas							
būtais I.	vns.	es	bija jācep	bija jāmet	bija jāņem	bija jāceļas	bija jāmazgā	bija jāārstējas	bija jālasa
		tu							
		viņš, viņa							
	dgs.	mēs							
		jūs							
		viņi, viņas							
būsimasis I.	vns.	es	būs jācep	būs jāmet	būs jāņem	būs jāceļas	būs jāmazgā	būs jāārstējas	būs jālasa
		tu							
		viņš, viņa							
	dgs.	mēs							
		jūs							
		viņi, viņas							

Vientisinių esamajam laikui reikšti dažniausiai vartojama tik reikiamybės nuosakos forma be pagalbinio veiksmazodžio: *(ir) jācep*; būtais laikas daromas iš pagalbinio veiksmazodžio *būt* būtojo laiko formos ir reikiamybės nuosakos formos: *bija jācep*; būsimasis laikas daromas iš pagalbinio veiksmazodžio *būt* būsimajo laiko formos ir reikiamybės nuosakos formos: *būs jācep*. Šios taisyklės išimtis yra veiksmazodžio *būt* reikiamybės nuosakos formos – jos daromas ne iš tiesioginės nuosakos esamojo laiko trečiojo asmens, bet iš bendraties: *būt: jābūt ((ir) jābūt, bija jābūt, būs jābūt)*.

20 lent. Reikiamybės nuosakos sudėtinės formos

laikas	skaičius	asmuo	cept	celties	mazgāt	lasīt
sudėtinis esamasis I.	vns.	es	ir bijis jācep	ir bijis jāceļas	ir bijis jāmazgā	ir bijis jālasa
		tu				
		viņš, viņa				
	dgs.	mēs				
		jūs				
		viņi, viņas				
sudėtinis būtais I.	vns.	es	bija bijis jācep	bija bijis jāceļas	bija bijis jāmazgā	bija bijis jālasa
		tu				
		viņš, viņa				
	dgs.	mēs				
		jūs				
		viņi, viņas				
sudėtinis būsimasis I.	vns.	es	būs bijis jācep	būs bijis jāceļas	būs bijis jāmazgā	būs bijis jālasa
		tu				
		viņš, viņa				
dgs.	mēs					

		jūs				
		viņi, viņas				

Pratimai

64. Pakeiskite nuosakā iš tiesioginēs į reikiamybės.

Tu atbrauci no Kandavas. Mēs trenēsimies peldbaseinā. Viņi spēlē basketbola komandā. Laila sasniegs labus rezultātus slidošanā. Es vakar skrēju krosu. Viņas gatavosies eksāmenam. Jūs braucāt ar velosipēdu. Mēs peldamies ezerā. Es steigos uz sporta nodarbībām.

65. Pavartodami lentelēs žodžius sudarykite 10 taisyklingų ir logiškų reikiamybės nuosakos būtojo laiko junginių.

1.	griegt	ar vecākiem
2.	rakstīt	ar hokeju
3.	braukt	ar pildspalvu
4.	lidot	ar trolejbusu
5.	zagt	ar lidmašīnu
6.	aizrauties	ar draugiem
7.	lepoties	ar angīnu
8.	nodarboties	ar nodomu
9.	slimot	ar celtniecību
10.	piezerties	ar nazi

66. Pavartodami žodžių junginius skliaustuose atsakykite į klausimus reikiamybės nuosaka.

Kas jādara pavasarī? (dirbti parke, planuoti atostogas, važinėtis dviračiu) Kas jādara vasarā? (maudytis jūroje, keliauti dviračiais, ilsėtis namie, laistyti daržą, ruošti rudeniui) Kas jādara rudenī? (daug mokytis, ruošti žiemai, dirbti sode, valgyti vaisius) Kas palīdz saglabāt veselību? (valgyti daržoves, sportuoti, ilsėtis)

67. Iš duotų formų sudarykite bendratis. Atsižvelgdami į priesagas nustatykite dėsningumus: „jei bendratis priesaga tokia, tai reikiamybės nuosakos galūnėje rašoma ...“.

- jādalās, jāvirzās, jāizrādās, jāsaistās, jāsavaldās (jei bendratis priesaga ..., galūnėje rašoma ...);
- jādrebinās, jāsadārdzinās, jāsamierinās, jāsprindzinās, jāvizinās (jei bendratis priesaga ..., galūnėje rašoma ...);
- jādarbojas, jādrūzmējas, jāsadziedas, jāsatiekas (jei bendratis priesaga ..., galūnėje rašoma ...).

68. Išverskite tekstą.

Ikvienam ir jādod iespēja laboties. Dzelzs jākaļ, kamēr karsta. Jārunā angliski. Mums ir jāpievad saviem ienaidniekiem, bet nekur nav teikts, ka būtu jāpievad saviem draugiem. Kas man jādara, lai samazinātu savu svaru. Cik ilgam laikam ir jāpauz, lai spētu aizmirst bijušās attiecības? Laikam man arī jāpiezēdas, citādi garlaicība mani māt. Tev būtu jānopērk vīriešu pulksteni. Vai vienmēr obligāti jāiekāpj sūdos, lai saprastu, ka smirdēs? Jānoiet garš ceļš, lai iemācītos mīlēt citu cilvēku. Būs jādzērs tīrs šņabis. Visiem autobusiem jāapstājas tikai pieturās. Laikus jāiet gulēt. Esmu pārliecināta, ka piemaksas ir jāsaņem. Kāpēc pēc alus dzeršanas jāiet tik bieži čurāt? Kāpēc tas ir jādara? Aptuveni cik stundām jāpauz?

69. Naudodamiesi žodynais iš veiksmazodžių atrinkite į 2 atskiras grupes tik žodžių eiti ir kalbėti sinonimus. Iš veiksmazodžio kalbėti sinonimų sudarykite reikiamybės nuosakos formas.

Runāt, iet, staigāt, teikt, slampāt, bubināt, soļot, likumot, ūrdet, tērgāt, lācot, klumzāt, stūrēt, plāpāt, svepstēt, vārdot, lamzāt, dauzītis, tipināt, sūkāt, meimurot, kāpt, tekāt, čalot, spraudīt, klankšket, rūnīt, dūkt, mizot, malt, lodāt, cipāt, dunkāt.

Atpasakojamieji (netiesioginē) nuosaka

Atpasakojamieji nuosaka nurodo, kad kalbantysis atpasakoja kito asmens pasakytus dalykus:

Brālis pastāstīja, ka māsa rakstot vēstuli. – Brolis papasakojo, kad sesuo rašanti laiškā.

Esamojo laika vientisinē forma sudaroma su formantu su *-ot* (sangražīnīai su *-oties*): *cep-t: cepot, cel-ties: ceļoties*. Būsimojo laika vientisinē forma sudaroma su formantu *-šot* (sangražīnīu veiksmažodžiu *-šoties*): *cep-t: cepšot, cel-ties: celšoties*.

21 lent. Atpasakojamās nuosakas vientisinēs formas

laikas	skaičius	asmuo	Atpasakojamieji nuosaka						
			cept	mest	ņemt	celties	mazgāt	ārstēties	lasīt
esamais l.	vns.	es	cepot	metot	ņemot	ceļoties	mazgājot	ārstējoties	lasot
		tu							
		viņš, viņa							
	dgs.	mēs							
		jūs							
		viņi, viņas							
būsimais l.	vns.	es	cepšot	metīšot	ņemšot	celšoties	mazgāšot	ārstēšoties	lasīšot
		tu							
		viņš, viņa							
	dgs.	mēs							
		jūs							
		viņi, viņas							

Sudētinis esamais laiks daromas iš pagalbinio veiksmažodžio *būt* formas *esot* ir veikiamojo būtojo laika dalyvio, kuris kaitomas giminėmis ir skaičiais: *esot cepis, esot cepusi*. Sudētinis būsimais laiks daromas iš pagalbinio veiksmažodžio *būt* formas *būšot* ir veikiamojo būtojo laika dalyvio, kuris kaitomas giminėmis ir skaičiais: *būšot cepis, būšot cepusi*.

22 lent. Atpasakojamās nuosakas sudētinēs formas

laikas	skaičius	asmuo	cept	celties	mazgāt	lasīt
sudētinis esamais l.	vns.	es	esot cepis, cepusi	esot cēlies, cēlusies	esot mazgājis, mazgājusi	esot lasījis, lasījusi
		tu				
		viņš, viņa				
	dgs.	mēs				
		jūs				
		viņi, viņas				
sudētinis būsimais l.	vns.	es	būšot cepis, cepusi	būšot cēlies, cēlusies	būšot mazgājis, mazgājusi	būšot lasījis, lasījusi
		tu				
		viņš, viņa				
	dgs.	mēs				
		jūs				
		viņi, viņas				

Pratimai

70. Kas yra pabrauktieji žodžiai: bendratys, dalyviai ar atpasakojamās nuosakas formas?

- I. Ceļot ir interesanti, jo ceļojot var iepazīt pasauli. Ir cilvēki, kuri ceļojot katrā laikā, kad vien tas ir iespējams.
- II. Grāmatas bibliotēkā vajag atdot laikā, jo tās vajadzīgas arī citiem. Atdodot grāmatu, pārbaudi, vai tā ir kārtībā! Diemžēl ir arī tādi gadījumi, kad grāmatas atdodot ir nekārtīgas.

III. Vērot dabu ir ļoti interesanti, daži fotogrāfi, lai iegūtu neparastu uzņēmumu, vērojot vienu putnu vai dzīvnieku dienām ilgi. Cilvēks, vērojot putnus un zverus, labāk saprot to dzīvi un uzvedību.

71. Išrinkite iš teksto atpasakojamosios nuosakos veiksmāžodžius.

Mūsu vecie cilvēki stāsta, ka katrā baznīcā esot iemūrēts viens cilvēks. Kad Āraišu baznīcu esot mūrējuši, tad neesot varējuši neviena cilvēka dabūt, ko iemūrēt sienā. Mūrnieka priekšstrādnieks esot nolēmis tā: „Kuru es pirmo satikšu, to iemūrēšu sienā.“ Meistaram ejot, esot pirmā skrējusi viņa paša meitenīte. Meistars esot saķēris meiteni un uzlicis uz pamata. Kad meitenīte esot bijusi līdz kaklam iemūrēta, tā esot teikusi: „Tēt, es tevi vēl drusku redzu!“ Priekšstrādnieks ar asarām acīs esot uzmetis pēdējo kaļķu lāpstu.

72. Parašykite junginius atpasakojamosios nuosakos esamuoju sudėtiniu laiku (asmeni pasirinkite).

a) Tulkot (romāns), ierasties (darbs), kavēties (atmiņas), ķert (zivis), gaidīt (autobuss), dziedāt (koris), abonēt (laikraksts), apmeklēt (kursi), braukt (autobuss), būt (students), aizrauties (sports), dzert (tēja), gatavot (pusdienas);

b) atpūsties (sanatorija), izskaidrot (likums), krāt (nauda), lasīt (lekcija), mazgāt (trauki), pārnākt (mājas), klausīties (lekcija), plānot (darbs), interesēties (mūzika), pusdienot (ēdnīca), studēt (augstskola), dzīvot (Jūrmala), atcerēties (adrese), ciemoties (radi).

73. Išrinkite ir išanalizuokite morfologiškai atpasakojamosios nuosakos formas.

Visvairāk mani satrauc Vara vēstule. Nē, tas jau ir vesels stāsts! Kādu dienu mājās ierodoties kāds kungs ar raga acenēm uz acīm. Tā Varis raksta – „noslēpumains kungs“. Ierodoties un gribot zināt, vai te dzīvojot viena meitene, vācu meitene. Tā un tā – sakot Lejas kundze. Te dzīvojot viena latviešu meitene, kas nesen esot atbraukusi no Vācijas. Tam kungam vajagot zināt, vai šī meitene kādreiz neesot saņēmusi no vecā Storka kunga kādu dāvanu. Lejas kundze neesot zinājusi, bet Varis esot klusējis.

(I. Grebзде)

74. Išverskite liaudiškus prietarus ir išanalizuokite veiksmāžodžius ir dalyvius morfologiškai. Atskirai aptarkite atpasakojamosios nuosakos formas.

Velnam esot aste un melni zobi.

Kas dzerot tikai skaidru avota ūdeni, tas ilgi dzīvojot.

Ja mākoņi ir gari un strīpaini, tad gaidāms slikts laiks.

Adot nedrīkst ēst, tad kodes saēd adāmo.

No rīta tukšā dūšā nevajag dziedāt, jo tad visu dienu slikti ies.

Agrs pavasaris nesola labu vasaru.

Ja, saulei rietot, austrumi kļūst sārta, tad būs labs laiks.

Pa dārzu staigājot, nevajag adīt, tad kurmis dārzu izrokot.

Ja dzērājam nezinot iedod ķēves mīzalus, tad tas vairs nedzer.

Kāds vējš pūš, pavasarim iestājoties, tāds pūtīs visu vasaru.

Pavasari, pirmo reizi pārkonu dzirdot, galva esot jādauza ar akmeni, jo tad nekad neuznāksot galvassāpes.

Ja reibinošu dzērienu ņem no devēja pa rokas apakšu, tad var daudz izdzert, nemaz nereibstot.

Dalyviai

Dalyvis yra veiksmažodžio beasmenė forma, turinti veiksmažodžio ir būdvardžio ypatybių:

*Krāšņas ir ziedošas ābeles. – Nuostabios yra žydinčios obelys.
 Ābeles ziedot grezno dārzus. – Žydinčios obelys puošia sodus.
 Runātājs samulsis aplkusa. – Kalbantysis sutrikęs nutilo.
 Dzirdējām jau putnus dziedam. – Girdējom paukščius čulbant.
 Stundu stāvu domādama. – Valandā stoviu galvodama.*

Latvių kalboje dalyvių yra trys rūšys kaitomieji, iš dalies kaitomieji ir nekaitomieji. Kaip ir lietuvių kalboje, kai kurios sangražinių formos labai retos ar jų nėra paradigmoje.

23 lent.

kaitomieji dalyviai			
veikiamieji		neveikiamieji	
esamojo laiko	būtojo laiko	esamojo laiko	būtojo laiko
-ošs, -oša įvardž. -ošais, -ošā	-is, -usi įvardž. -ušais, -uši sangr. -ies, -usies	-ams, -ama; -āms, -āma* įvardž. -amais, -amā; -āmais, -āmā*	-ts, -ta įvardž. -tais, -tā
smaidošs, smaidoša smaidošais, smaidošā	noticis, notikusi notikušais, notikusi noticies, notikusies	redzams, redzama; lasāms, lasāma redzamais, redzamā; lasāmais, lasāmā	krāsots, krāsota krāsotais, krāsotā
esam. I. kamienas	būt. laiko kamienas	esam. I. kamienas	bendratis
darinio pagrindas			

*Su baigmenimis -āms, -āma (įvardž. -āmais, -āmā) sudaromi dalyviai iš III asmenuotės veiksmažodžių su priesagomis -īt, -ināt.

Esamojo laiko veikiamieji dalyviai daromi iš esamojo laiko kamieno ir linksniuojami kaip būdvardžiai (pvz., *atnākošs* kaip *svešs*: *atnākoša* – *sveša*, *atnākošam* – *svešam* ir t. t.). Būtojo laiko veikiamieji dalyviai daromi iš būtojo laiko kamieno, o linksniuojami taip pat, kaip būdvardžiai (pvz., *atnācis* kaip *jūtīgs*); vienintelis vyriškosios giminės vienaskaitos vardininko linksnis yra su priebalsių kaita ir išsiskiria paradigmoje trumpesne forma. Įvardžiuotinių dalyvių galūnės tokios pačios kaip įvardžiuotinių būdvardžių, skiriasi tik būtojo laiko moteriškosios giminės vienaskaitos vardininkas (žr. 25 lent., neįvardžiuotinė galūnė: *atnāk-usi*, įvardžiuotinė galūnė: *atnāk-usī*).

24 lent. Kaitomųjų veikiamosios rūšies dalyvių esamojo laiko paradigmos

vienaskaita						
vyr. g.				mot. g.		
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis
N. kas?	atnāk-ošs	atnāk-ošais	–*	atnāk-oša	atnāk-ošā	–
Ģ. kā?	atnāk-oša	atnāk-ošā	–	atnāk-ošas	atnāk-ošās	pieceļ-ošās
D. kam?	atnāk-ošam	atnāk-ošajam	–	atnāk-ošai	atnāk-ošajai	–
A. ko?	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos*	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos
I. (ar) ko?	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos
L. kur?	atnāk-ošā	atnāk-ošajā	–	atnāk-ošā	atnāk-ošajā	–
daugiskaita						
vyr. g.				mot. g.		
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis
N. kas?	atnāk-oši	atnāk-ošie	pieceļ-ošies	atnāk-ošas	atnāk-ošās	pieceļ-ošās
Ģ. kā?	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos	atnāk-ošu	atnāk-ošo	pieceļ-ošos

D. kam?	atnāk-ošiem	atnāk-ošajiem	–	atnāk-ošām	atnāk-ošajām	–
A. ko?	atnāk-ošus	atnāk-ošos	piecēļ-ošos	atnāk-ošas	atnāk-ošās	piecēļ-ošās
I. (ar) ko?	atnāk-ošiem	atnāk-ošajiem	–	atnāk-ošām	atnāk-ošajām	–
L. kur?	atnāk-ošos	atnāk-ošajos	–	atnāk-ošās	atnāk-ošajās	–

darinio pagrindas – esamojo laiko kamienas

*Kai kurių sangražinių veikiamosios rūšies dalyvių formų paradigmoje nėra, o esančios retai tevartojamos (kaip ir lietuvių kalboje yra retos veikiamosios rūšies sangražinių dalyvių formos, pvz.: esam. l., vyr. g., vns. *dirbąsis*; esam. l., mot. g., dgs. *dirbančios*; būs. l., vyr. g., vns. *dirbsiąsis*; būs. l., mot. g., dgs. *dirbsiančios* ir kt.).

25 lent. Kaitomųjų veikiamosios rūšies dalyvių būtojo laiko paradigmos

vienaskaita						
vyr. g.				mot. g.		
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis
N. kas?	atnāk-is*	atnāk-ušais	piecēļ-ies	atnāk-usi	atnāk-usī	piecēļ-usies
Ģ. kā?	atnāk-uša	atnāk-ušā	piecēļ-ušās	atnāk-ušas	atnāk-ušās	piecēļ-ušās
D. kam?	atnāk-ušam	atnāk-ušajam	–	atnāk-ušai	atnāk-ušajai	–
A. ko?	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos
I. (ar) ko?	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos
L. kur?	atnāk-ušā	atnāk-ušajā	–	atnāk-ušā	atnāk-ušajā	–
daugiskaita						
vyr. g.				mot. g.		
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	sangražinis
N. kas?	atnāk-uši	atnāk-ušie	piecēļ-ušies	atnāk-ušas	atnāk-ušās	piecēļ-ušās
Ģ. kā?	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos	atnāk-ušu	atnāk-ušo	piecēļ-ušos
D. kam?	atnāk-ušiem	atnāk-ušajiem	–	atnāk-ušām	atnāk-ušajām	–
A. ko?	atnāk-ušus	atnāk-ušos	piecēļ-ušos	atnāk-ušas	atnāk-ušās	piecēļ-ušās
I. (ar) ko?	atnāk-ušiem	atnāk-ušajiem	–	atnāk-ušām	atnāk-ušajām	–
L. kur?	atnāk-ušos	atnāk-ušajos	–	atnāk-ušās	atnāk-ušajās	–

darinio pagrindas – būtojo laiko kamienas

*Jei būtojo laiko kamienas baigiasi priebalsiais -k ar -g, šiame linksnyje vyksta priebalsių kaita $k > c$ ir $g > dz$: *vilkt: vilcis*, bet *vilkuša*; *bēgt: bēdzis*, bet *bēguša*.

Esamojo laiko neveikiamieji dalyviai daromi iš esamojo laiko kamieno ir linksniuojami kaip būdvardžiai (pvz., *redzams* kaip *skaists*). Būtojo laiko neveikiamieji dalyviai daromi iš bendraties ir linksniuojami irgi kaip būdvardžiai (pvz., *krāsots* kaip *rūgts*).

26 lent. Kaitomųjų neveikiamosios rūšies dalyvių esamojo laiko paradigmos

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	pārdod-ams	pārdod-amais	pārdod-ama	pārdod-amā
Ģ. kā?	pārdod-ama	pārdod-amā	pārdod-amas	pārdod-amās
D. kam?	pārdod-amam	pārdod-amajam	pārdod-amai	pārdod-amajai
A. ko?	pārdod-amu	pārdod-amo	pārdod-amu	pārdod-amo
I. (ar) ko?	pārdod-amu	pārdod-amo	pārdod-amu	pārdod-amo
L. kur?	pārdod-amā	pārdod-amajā	pārdod-amā	pārdod-amajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė

N. kas?	pārdod- ami	pārdod- amie	pārdod- amas	pārdod- amās
Ģ. kā?	pārdod- amu	pārdod- amo	pārdod- amu	pārdod- amo
D. kam?	pārdod- amiem	pārdod- amajiem	pārdod- amām	pārdod- amajām
A. ko?	pārdod- amus	pārdod- amos	pārdod- amas	pārdod- amās
I. (ar) ko?	pārdod- amiem	pārdod- amajiem	pārdod- amām	pārdod- amajām
L. kur?	pārdod- amos	pārdod- amajos	pārdod- amās	pārdod- amajās
darinio pagrindas – esamojo laiko kamienas				

27 lent. Kaitomju neveikamosios rūšies dalyvių būtojo laiko paradigmos

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	nejvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	nejvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	atvēr- ts	atvēr- tais	atvēr- ta	atvēr- tā
Ģ. kā?	atvēr- ta	atvēr- tā	atvēr- tas	atvēr- tās
D. kam?	atvēr- tam	atvēr- tajam	atvēr- tai	atvēr- tajai
A. ko?	atvēr- tu	atvēr- to	atvēr- tu	atvēr- to
I. (ar) ko?	atvēr- tu	atvēr- to	atvēr- tu	atvēr- to
L. kur?	atvēr- tā	atvēr- tajā	atvēr- tā	atvēr- tajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	nejvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	nejvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	atvēr- ti	atvēr- tie	atvēr- tas	atvēr- tās
Ģ. kā?	atvēr- tu	atvēr- to	atvēr- tu	atvēr- to
D. kam?	atvēr- tiem	atvēr- tajiem	atvēr- tām	atvēr- tajām
A. ko?	atvēr- tus	atvēr- tos	atvēr- tas	atvēr- tās
I. (ar) ko?	atvēr- tiem	atvēr- tajiem	atvēr- tām	atvēr- tajām
L. kur?	atvēr- tos	atvēr- tajos	atvēr- tās	atvēr- tajās
darinio pagrindas – bendratis				

28 lent.

iš dalies kaitomieji dalyviai	nekaitomieji dalyviai
-dams, -dama sang. -damies, -damās	-ot sang. -oties
	-am, -ām* sang. -amies, -āmies*
domādams, domādama sang. domādamies, domādamās	smejot sang. smejojties
	peldam, skatām sang. peldamies, skatāmies
bendratis	esam l. kamienas
darinio pagrindas	

*Su baigmenimi *-ām* (įvardž. *-āmies*) sudaromi dalyviai iš III asmenuotės veiksmažodžių su priesagomis *-īt, -ināt*.

Iš dalies kaitomasis dalyvis turi tik abiejų giminių vienaskaitos ir daugiskaitos vardininką: vns. V. domādams, domādama; dgs. V. domādami, domādamas.

Pratimai

75. Prateškite pasakā ne mažiau kaip 5 sakiniai. Paskui išrinkite veiksmažodžius ir dalyvius, išnagrinėkite juos morfoložiškai (naudokitės dalyvių analizės schema priede).

Kādēļ zvirbulis lec

Reiz vārna noskatījies, ka uz ceļa izbiruši graudi. Viņa negribēja tos ēst pa vienam, bet nosprieda salasīt vairāk un tad tos apēst. Viņa nu nesa pa vienam graudam čupiņā. To noskatījās zvirbulis, un, kamēr vārna meklēja graudus, šis nometās pie graudu gubas un ēda. No sākuma vārna neko nemanīja, jo zvirbulis, viņai atskrienot, aizlaidās projām. Bet, kad viņa pamanīja zvirbuļa nedarbu, graudu jau vairs nebija. (*prateškite...*)

76. Išrinkite iš pasakos veiksmažodžius ir dalyvius, išnagrinėkite juos morfoložiškai.

Dieva sods

Senos laikos visi koki esot runājuši. Reiz cilvēks gribējis cirst taisno koku. Tas sacījis: „Cērt līko koku! Tas ir neglīts. Es taču rotāju pasauli!“ Cilvēks gājis pie līkā koka. Līkais koks sacījis: „Kur tu, cilvēk, tādu kropli liksi? Cērt taisnos kokus!“ Cilvēks noskumis gājis uz māju. Dievam palicis cilvēka žēl. Viņš teicis kokiem: „Es aizliedzu jums runāt.“ Nu cilvēks varējis cirst to koku, kuru gribējis.

77. Pabrauktus veiksmažodžius perrašykite būtojo laiko dalyviais. Paskui tekstelį išverskite.

Vālodze

Visi putni palīdzēja upi rakt. Vālodze vien slinkoja. Viņa tupēja uz koka zara un svilpoja. Putni nosprieda, ka vālodzei nav brīv no upes dzert. Viņa drīkstot dzert tikai rasu no koku lapām. Tādēļ vālodze vēl šodien kliez, lai lietus lītu.

78. Naudodamiesi žodynu išverskite patarles. Dalyvius išanalizuokite morfoložiškai.

Gaidīdams zosi, nepalaid garām pīli. Netici smejošai sievietei un raudošam vīrietim. Taupīsiet siksnu, samaitāsi bērnu. Mazs būdams slinkumā, liels būdams trūkumā. Nosūnojis akmens grūti kustināms. Ne cepts, ne vārīts. Paēdis izsalkušo nesaprot. Laba lieta ne tik ātri izdarāma. Neiebrizdams upē, peldēt neiemācīsies. Kas nokavēts, tas pazaudēts. Labi iesākts darbs - pa pusei padarīts. Mucā audzis, pa spundi barots. Veca vaina grūti dziedājama.

79. Išrinkite ir išanalizuokite morfoložiškai dalyvius. Po to perrašykite pasakā „Pelėdos vaikai“ dviem būdais:

(a) pakeisdami dalyvius būtojo laiko veiksmažodžiais ir

(b) pakeisdami dalyvius esamojo laiko veiksmažodžiais.

Pūces bērni

Reiz dievs teicis pūcei, lai tā apstaigānot visus putnus un pasakot, kurš putnu bērns esot vissmukākais. Pūce staigājusi ilgi, tad atgriezies pie dieva un teikusi, ka viņa par savu bērnu vairs smukāka neatrodot.

80. Išrinkite iš pasakos „Šikšnosparnis“ dalyvius ir išnagrinėkite morfoložiškai.

Sikspārnis

Reiz putni karojuši ar zvēriem. Karojuši ļoti ilgi. Karā piedalījies arī sikspārnis. Tas izturējies ļoti gudri: kad uzvarējuši putni, viņš laidies gaisā pie putniem; kad uzvarējuši zvēri, viņš rāpojis pa zemi kā maza pelīte. Pēdīgi karš visiem apnicis, un karotāji sapulcējušies derēt mieru. Un pēkšņi atklājuši sikspārņa viltību, jo viņš nav varējis nostāties nevienā pusē, bet palicis vidū, starp abām nometnēm. Sadusmoti gan putni, gan zvēri sākuši sikspārni vajāt. Lai glābtos, tas ielīdis mūru spraugā un guļ tur vēl šodien. Vienīgi naktīs sikspārnis iedrošinās atstāt savu slēptuvi.

81. Perrašykite anekdotą pakeisdami dalyvius esamojo laiko veiksmažodžiais.

Reiz Pēterītis iegājis maiznīcā un pircis maizi. Maiznieks viņam nosvēris mazāk, kā vajag. Zēns, redzēdams, ka maiznieks krāpjas, aizrādījies, ka viņš klaipu nosvēris nepareizi. Maiznieks teicis:

– Nekas, būs vieglāk aiznest.

Zēns nolīcis uz galda arī naudas mazāk, kā vajag. Kad maiznieks aizrādījies, ka nav pietiekoši naudas, tad zēns atbildējis:

– Nekas, būs vieglāk saskaitīt.

82. Išverskite tekstu ī lietuvīu kalbā ir aptarkite dalyviu morfologines ypatybes.

Sestdienas vakarā, kad Rūdis ar tēvu atkal pārnāca no meža, māte Rūdim teica, ka nupat novakarē bijis Pļavnieku Jānis un viņu meklējis. Solījies atnākt citurīt no paša rīta. Un patiesi, svētdienas rītā viņš bija klāt jau ar gaismu.

„Labrīt“, – viņš teica Rūda mātei, ienācis virtuvē un cepuri noņēmis. Un turklāt viņš pasmaidīja to laipno un kluso smaidu, kura dēļ viņš patika visiem cilvēkiem.

Tas bija savāds smaids, reizē dziļi skumīgs un saulaini mierinošs. Pat Jānis pats īsti nezināja, kā viņam tas bija radies. Vai viņa māte jau bija tā smaidījusi? Vai viņa tēvs bija šo smaidu atradis pārdomās un savā liktenī? To viņš nezināja, un par to viņš nekad vēl nebija domājis. Tikai šad un tad viņš atcerējās, ka māte viņam bijusi ļoti laba un viņš to gauži mīlējis. Reiz viņš pat iedomājies, kā gan viņš varētu dzīvot, ja māte nomirtu? Vai tad neietu bojā visa pasaule? Bet māte nomirusi, un pasaulē nekas nav kļuvis citāds, tikai mazajam Jānim nu palicis tēvs vien, groziņu pinējs un stabuļu taisītājs, ko viņš varējis mīlēt. Ja tēvs nomirtu, arī viņam būtu jāmirst, – viņš domājis baigās bailēs. Taču – tēvs nomiris, bet Jānis palicis dzīvs, un viņu pieņēmuši Pļavnieku saimnieki, audzinādami savu bērnu vietā, kas tiem visi jau bijuši kapsētā.

Un tagad nu viņš jau bija liels puika, un visi jau zināja, ka viņš reiz būs Pļavnieku saimnieks.

Arī pats Jānis par to priecājās, it īpaši tāpēc, ka citiem cilvēkiem bija prieks viņa liktenī. Viņš bija laimīgs, varēdams citus iepriecināt, un tāpēc viņš smaidīja šo saulaino smaidu, ar ko viņš arī nupat ienāca Kadiķu mazmājiņā.

(Veldre V. *Dēli un meitas*)

83. Išrinkite iš pasakos dalyvius ir išnagrīnēkite morfologiškai.

Meita mēnesī

Cīta teica stāsta, ka senajos laikos kādā ciemā dzīvojusi skaista jaunava. Tā bijusi arī ļoti vīzdegunīga un lepna uz savu skaistumu. Daudzi jaunekļi viņā iemīlējušies, bet lepnā skaistule visus noraidījusi, sacīdama, ka dabūšot līgavaini no augstas kārtas, nevis tādu zemnieka puisi. Bet mēdz sacīt: kas augstu kāpj, tas zemu krīt. Tā noticis arī ar lepno skaistuli. Reiz kopā ar citām ciema meitām šī pērusies pirtī uz lāvas. Kad kļuvis pārāk karsti, visas izskrējušas ārā atvēsināties. Patlaban spīdējis pilns Mēness. Skaistā meita, gribēdama citu meitu pulkā padīzoties, pagriezusi pret Mēnesi pliko dibenu un dziedājusi:

– Manis pašas pakalīņa spožaka par Mēnestiņu!

Mēness ļoti noskaidies un uzrāvis vīzdeguni savā pagalmā, kur pieķēdējis uz mūžiem, lai ļaudis, to redzēdami, sargātos no pārmērīgas lepnības.

84. Sudarykite iš duotu veiksmažodžio formų bendratis ir iš dalies kaitomus dalyvius.

Teica, juta, saspieda, paēda, pārsteidza, atnāca, pārkliedza, atlaidās, aizveda, pārlaidās, nosvieda, ielūdza.

85. Išrinkite iš pasakos dalyvius ir išnagrīnēkite morfologiškai.

Melnezers

Kur tagad ir Skaistkalnes Melnezers, tur agrāk esot bijis liels un ļoti biezs mežs. Meža vidū esot bijis liels, liels akmens. Bijusi jauka diena. Sanākuši strādnieki malku cirst. Viņu starpā bijis arī puisis, vārdā Melnezers. Ap pusnakti viņi visi pie akmens sakūruši uguni un likušie gulēt. Te viņus drīz uzmodinājusi ūdens strūkliņa, kas sūkusi gar akmeni uz augšu. Kad strādnieki pamodušies, viņi bijuši jau slapji. Viņi gribējuši skriet projām, bet ap kājām tinusies zāle un zari. Niecīgā strūkliņa jau pārvērtusies par krietnu ezeru. Strādnieki

bailēs mēģinājuši tikt laukā, bet nevarējuši. Pēc lielām pūlēm citi strādnieki izpeldējuši, bet Melnezers palicis. Viņš ilgi esot kliedzis pēc palīga, bet viss velti: neviens to nevarējis vairs glābt. Pūsis noslēcis. Strādnieki nosaukuši jauno ezeru pūša vārdā, un tā to šodien vēl sauc. Tagad, kad kāds iet vēlā laikā garām Melnezeram, to vadākot noslīkušais pūsis un gribot ievilināt ezerā. Ja pūsis iemānīšot kādu savā vietā, tad tikšot brīvs, bet iemānītais palikšot viņa vietā, kamēr dabūšot sev vietnieku.

Ivairiem partijām

86. Sugalvokite kiekvienam homonimui po 2 sakinius, kad atsiskleistu divi reikšmēs.

Aizgriezt, degt, izlasīt, kaitēt, kaut, klāt, rīt, nogriezt, nozīmēt, apkārt, pārlasīt, piedot, sadzīt, vēlēt.

87. Išverskite pokalbius telefonu. Nustatīkite veiksmažodžiu nuosaku, laiku ir asmeni.

– Hallo, es klausos! Runājiet! Es nedzirdu, vai tu klausies? Mēs klausāties, kas runā? Vai jūs klausāties? Viņi klausās, bet neko nedzird.

– Sakiet, lūdzu, poliklīnikas telefona numuru! Pateicos.

– Vai tā ir reģistratūra? Sakiet, lūdzu, no cikiem līdz cikiem šodien strādā acu ārsts?

– Šodien acu ārsts nepieņem. Jums būs jāatnāk rīt no vieniem līdz pieciem.

– Bet ko lai es daru, ja man steidzīgi vajadzīga ārsta palīdzība?

– Jums jāiet pie dežurējošā ārsta.

88. Išrinkite iš pasakos veiksmažodžius ir dalyvius, išnagrīnēkite juos morfologiškai.

Pūce un vanags

Vanags briesmīgi bija izsalcis. Un, kā par spīti vēl, nekur un nekur iedomāties kumosu saķert. Ozolā, tur nu būtu bijuši pūculēni ligzdā, bet vecā pūce tup klāt kā piesieta. Beidzot gudrinieks pielēks klāt un klidzinās itin laipni:

– Vai, kas tev par skaistiem bērniņiem! – tīri vai acis mīlojas!

– Tādi paši kā māte, tādi paši kā māte! – pūce atbild un neatkust ne pēdu.

– Diezin, vai tādi mazi balodīši daudz ēd pa dienu? Tu jau gan nemaz neesi ēdinājusi šodien? – vanags vēl ierunāsies. Bet pūce atcērt:

– Ko vīrišķi zin, kā bērni ēdināmi: mani bērni var daudz ēst, bet daudz arī bada paciest.

89. Išverskite „Skype“ pokalbiu fragmentus.

a) alinsh: kakjis pabarots

Dzefris: ar kaaju? ;)

alinjsh: ar aknaam

Dzefris: pa aknam dabuja? ;)

alinjsh: aknas dabuuja

Dzefris: tad kakjis pats nedabuja, tikai vina aknas, ja?

alinjsh: starp pabarot un dabuut ir atshkjiriiba

Dzefris: nu tad vinjs ir dzivs vai nav?

alinjsh: aknas?

Dzefris: nee kakjis

Dzefris: un vina aknas

alinjsh: it kaa kustas veel

b) Mara19: Jā, un ko tu darītu bez manis! :P

Romeo: Mm... Tas pats ko ar tevi, bet ar citu.

Mara19: =(

c) Thunder: gribi es tev par blondīnēm no darba pastāstīšu?

Kortik: davaj

Thunder: nolēma izdrukāt 100 tukšu lapu. Uzmini priekš kam!

Kortik: aaa!!!! Bija vajadzīgs tīrs papīrs? =)

Thunder: nē

Kortik: nu tad nezinu

Thunder: bija jāatskaita tieši 100 lapas, bet ar rokām bija slinkums =))

d) kests: tu dabar nevalgai, negerī, nerūkai, tai pinigū turētū būti

ceska: ne

ceska: čia kitokia schema

ceska: nēra pinigū -> nevalgau, negeriu, nerūkau...

e) Grafas: gal rytoj einam pasivaikščiot?

brunksis: na einam. tik aš negersiu 100%

Grafas: o 40% gersi? :)

f) Irishka: na aš tau, žinoma, padēsiu kuo galēsiu, tačiau viso diplominio už tave nerašysiu

dynamic: na, tai savaiame aišku

dynamic: titulinį lapą aš ir pats padarysiu

90. Perrašykite pasaką būtojo laiko dalyvius paversdami būtojo laiko veiksmažodžiais.

Reiz pasaulē bijuši lieli plūdi, tā ka pat putniem nav bijis vietas, kur atmesties. Putni nu nosprieduši rakt upi, lai ūdens notecētu. Visi putni stājušies pie darba un rakuši ar saviem knābjiem. Tikai krauklis bijis ļoti slinks un negājis ar citiem putniem rakt upi. Krauklis toreiz bijis ļoti balts, bet, lai nu viņu arī noturētu par racēju, tad viņš nosmērējies gluži melns ar dubļiem. Līdz ar citiem racējiem viņš nu atkal gribējis iet upē mazgāties, bet citi putni, zinādami kraukļa viltību, nav viņa nemaz laiduši pie ūdens. Krauklis nu gribējis ar visu varu tikt pie mazgāšanās un sācis nejaukā balsī brēkt, bet tas viss nekā nepalīdzējis. No tā laika nu krauklim palikušas melnas spalvas un nejauka balss.

91. Išverskite anekdotus. Latvių kalbos veiksmažodžius ir dalyvius išanalizuokite morfoloģiskai.

Pasažieris stjuartei:

- Kāpēc mēs uzreiz nevarējām pacelties un tik ilgi stāvējam?
- Pilotam likās, ka motorā ir aizdomīgi trokšņi.
- Un veselu stundu meklējāt vainu?
- Nē, citu pilotu...

Uz ielas pagārbis vīrietis. Sapulcējas garāmgājēji, kāda jaunkundze ieminās:

- Vajadzētu viņam iedot malku konjaka!
- Labāk nolikt zālītē, lai paguļ.
- Nē, jāved uz slimnīcu! – saka trešais.

Slimnieks paver vienu aci un saka:

- Aizverieties visi un klausiet, ko saka jaunkundze!

92. Išverskite anekdotus. Latvių kalbos veiksmažodžius ir dalyvius išanalizuokite morfoloģiskai.

Vīrs autoservisā rāda savu mašīnu. Automehāniķis ilgi skatās un kasa pakausi. Vīrs taisnojas:

- Saprotiet, tā bija sieva, kas ietricās stabā.
- Cik reižu?

- Mokysimės asmenuoti veiksmažodžius. Petriuk, tarkim, tu dainuoji, tai kaip pasakysi?
- Aš dainuoju.
- O jei dainuoja tavo sesuo?
- Nutilk!

Mokytojas liepia parašyti po 2 sakinius, kuriuose būtų po 5 veiksmažodžius. Petriukas parašė ir garsiai skaito:

- Mama verda, tvarko kambarius, siuva, plauna ir daug kalba. Tėvas valgo, geria, rūko, skaito ir miega.

93. Išverskite pasaką, versdami išrinkite veiksmažodžius ir dalyvius, paskui išnagrinėkite morfologiškai.

Daugavas rakšana

Toreiz visi dzīvnieki sapulcējušies Daugavu rakt. Tikai lietus putns viens nenācis, sacīdams, ka šis varot iztikt bez tāda ūdens, kas pa zemes virsu tek, no gaisa vien ūdens esot diezgan. Tad citi racēji sapiktojušies, nolemdami lietus putnam bargu sodu: tam pavisam nebūs dzert no zemes ūdens, lietus piles varot dzert, ja gribot.

Tādēļ lietus putns vēl tagad sausā laikā izslāpis klaigājot: „Kur lietus, kur lietus?“

Kad bija pabeiguši spriest, tad visi ķērušies pie darba: zaķis bijis pirmais, kas tecējis pa priekšu, norādīdams Daugavai vietu. Bet, tā kā zaķim paraža likumu likumiem skriet, tad arī Daugava gadījusies tāda palikumaina. Kurmis atkal tūliņ zaķim pakaļ dzinis pirmo vagu, par ko esot nopelnījis glītos, melnos samta svārkus.

94. Perskaitykite ir išverskite, nustatykite veiksmažodžių nuosakas.

I. Bērni spēlējās. No jumta pilēja ūdens un krita uz trepēm. Viens bērns iesaucās: „Pil, pil, pil, pilten!“ No tā tad arī Piltene dabūja savu vārdu.

II. Bērni esot spēlējušies. No jumta pilējis ūdens un kritis uz trepēm. Viens bērns esot saucis: „Pil, pil, pil, pilten!“ No tā tad arī Piltene esot dabūjusi savu vārdu.

III. Cilvēki mācas, lai iegūtu zināšanas, varētu tās izmantot sava darbā. Ja mēs prastu vairāk svešvalodu, būtu vieglāk iegūt dažādu informāciju, spētu sazināties ar citu tautu pārstāvjiem.

IV. Cilvēkiem jānācās, jāiegūst zināšanas, jāizmanto tās savā darbā. Jāprot vairāk svešvalodu, jāiegūst dažāda informācija, jāsažinās ar citu tautu pārstāvjiem.

95. Atraskite kiekvieno ketureilio posmo teisingą eilučių tvarką (kiekviename sumaišytame posme viena eilutė yra nereikalinga). Paskui išverskite ketureilius.

Kas var zvaigznes izskaitīt
Kas valodas izrunāt
Jūras zvīrgzodus izlasīt
Lai to dara, kas to var
Kas var dziesmas izdziedāt

Dzied meitiņas, skan koklītes
No kalniņa lejiņā
Pūš ganiņi stabulītes
Kad atnāca vasariņa
Gaidīt gaidu to dieniņu

Neviens mani tā nemīl
Kā kūkoja dzeguzīte
Klausat tēvu, māmuliņu
Neviens putns tā nedzied
Kā mīl tēvs, māmuliņa

96. Perskaitykite konfliktišką dialogą. Išrinkę veiksmažodžius ir dalyvius išnagrinėkite morfologiškai.

– Vai tad gribi, lai tarp mums būtų kadi noslėpumi? Cik tu tomėr esi sėks cilvėks, tėdu es tevi agrėk nepazinu... Tev neiedod vasarė atvaļinėjumu, kad esi vėlėjies, un tev uzreiz liekas – visi biedri apkėrt ir nelieši, lidėji... Tu brėžiem atgėdini... mežoni.

– Tė... Un tas man jėdzird no tevis. Źėl, ka neatnėci agrėk: te aiz loga divas vecenes visu laiku runėja par šo tėmu. Tė bija vesela brėvdabas izrėde bez maksas. To tev derėja paklausėties. Źoti derėja. Tad tu zinātu, kas ir... mežonis. Vaitu saproti – pa visu mėsu kopdzėves laiku es pat neesmu ne reizes piedzėries! Mežonis... Vismaz tev

ņirgāties nevajadzētu par mani, jau tā visi draugi smejas, ka es esot zem sievas tupeles. Bet tagad es iešu uz krogu. Un piedzeršos. Basta!

(Vilks Ē. *Labs paziņa*)

97. Išverskite anekdotus, išrinkite veiksmāzodžius ir nustatykite jų bendratis.

Sieviete meklē bagātu vīrieti ar lielu nākotni, savukārt vīrietis grib, lai sieviete būtu daiļa un... bez pagātnes. Sieviete grib, lai vīrietis vispirms viņu aizved uz teātri, restorānu, jo tikai pēc tam viņai būs skaidrs, vai ir vērts apmeklēt viņu mājās. Vīrietis, gluži otrādi, vispirms grib aicināt sievieti pie sevis mājās, lai saprastu, vai ir vērts viņu vest uz teātri, restorānu, izstādi...

Sieva jautā:

– Kur bijī?

– Bārā. Nakšņoju pie drauga.

Sieva apzvana 10 vīra draugus. Pie sešiem viņš ir nakšņojis, pie četriem pašlaik vēl guļ.

Amerikāņu Marsa izpētes zondei atkal problēmas. Tā beidzot veiksmīgi nobraukusi no platformas, bet pārdūrusi riepu uz sasistas pudeles. Saruna starp NASA darbiniekiem:

– Lūk, jūs redziet, tas liecina par to, ka uz Marsa ir civilizācija!

– Nē, kolēģi! Tas liecina par to, ka mēs esam pakaļā! Mūs apsteiguši krievu kosmonauti!

98. Perskaitykite romano fragmentą. Išrinkę veiksmāzodžius ir dalyvius išnagrinėkite juos morfoloģiškai.

Domās iegrimis, viņš nedzirdēja klusos soļus sausajās smiltīs un atgīdās tikai tad, kad viņam blakus Lielās kāpas pašā galotnē apstājās meitene baltā tērpā ar zilu augšdaļu. Pārsteigts Oskars aizmirsa pat piecelties un sniegt Anitai roku. Oskara klusēšanas samulsināta, Anita dažus mirkļus palika kā neziņā, tad apsēdās viņam blakus, un nu viņi abi klusēja, raudzīdamies tālu klīstošajos ūdens laukos un gar jūrmaļu izmētātajos zvejnieku ciemos. Tad Anita iekāsējās un pirmā pārtrauca klusumu:

– Tu gribot aizbraukt no šejienes... Es tā dzirdēju.

– Jā.

– Kur tu brauksi?

– Es sarunāju vietu uz kuģa.

– Tātad tomēr tā ir taisnība...

Un Anita kļuva pavisam klusa un sagurusi... Gandrīz bez balss viņa čukstēja:

– Un es? Oskar... Es lai palieku te, kad tevis vairs nebūs? Tu taču aiziesi arī no manis...

Oskars neticēja savām ausīm.

– Tu? – viņš apjucis teica. – Tev taču paliek... Fredis...

Anita nopūtās.

– Vai tiešām tu ticēji, ka es to kaut mirkli ņēmu nopietni? Man tikai gribējās, lai tu kādreiz aktīvi apliecinī savas jūtas, lai tu visas sabiedrības priekšā ar darbiem pierādi, ka es tev kaut ko nozīmēju.

– Un tu nevarēji iztikt bez šās spēles? – Oskars jautāja.

– Jā, kas to var izskaidrot? Es gribēju, lai tu manis dēļ drusciņ paplosies.

Oskars strauji pagriezās uz Anitas pusi.

– Un tu par to neesi dūsmīga, ka es toreiz iesītu Fredim? – viņš neticīgi jautāja.

– Nē... – viņa smaidīja.

– Bet tad jau... tad jau... man vajadzēs atteikt Ošu Rūdolfam! Lai viņš pameklē sev citu matrozi!

– Man arī tā liekas, – viņa atsaucās. – Tad mēs būtu līdzīgi. Tevis dēļ es pagājušo rudeni palīku mājās...

– Un tagad es tevis dēļ darīšu to pašu!

Nemanot bija izgaisī vis Oskara drūmums un nospīstība. Atkal viņš juta zemes dzīvo elpu ap sevi; mežs šalca, jūra dziedāja savu tūkstošgadīgo dziesmu, un likās, ka Lielā kāpa drebēja, kad viņi cits pēc cita sabruka tās pakājē.

(Lācis V. *Zvejnieka dēls*)

99. Išverskite kiekvieną žodžių junginį vienu žodžiu (pvz., *slėgt ciet* – užrakinti).

Iet pa pēdām, iet pie miera, iet talkā, iet ubagos, iet nāvē, iet bojā, iet pāri, iet pie vīra, iet mazumā, iet augumā, iet ogās, iet pie sirds, iet sēnēs, iet četrpāpus, sākt runāt, nesakarīgi runāt, runāt asprātības, skriet pāri, sist krustā, korķēt ciet, korķēt vaļā, kāpt ārā, sviest ārā.

100. Perpasakokite pasaką pabrauktus dalyvius paversdami būtojo laiko veiksmažodžiais.

Vārna un žagata

Visi putni rudenī gājuši uz siltām zemēm, un vārna ar žagatu arī. Bet vārna, aizskrējusi gabalu, iedomājusies, ka saimnieks vēl neesot savus kaujamos lopus notūrījis, vēl palikušas netūrītas zarnas. Viņa nu griezusies atpakaļ un kā uzticama kalpone palikusi tepat. Žagata skrējusi, skrējusi, bet nav varējusi nociesties, neizzinājusi, cik tālu īsti aizskrējusi, nākusi atpakaļ lūkot, cik tālu jau ir, un tā nu arī palikusi tepat.

101. Išlaikydami poetiškumą išverskite eilėraščius. Veiksmažodžius ir dalyvius išanalizuokite morfologiškai.

Viena naktis

Par vienu nakti tie nozuda;
Rīts ausa, – vairs to nebija:
Kad ausa rīts, – viss kluss, tik kluss,
Nedzird ne sīļus, ne strazdiņus.

Vėl zāle zaļa, vėl mežs tas pats,
Spīd zaros zeltains saules skats, – –
Sirds bailēs piepeši sarāvās,
Tā noklust – ardievās, ardievās.

(J. Rainis)

Mosties

Mosties, mosties reiz, svabadais gars,
Celies un salauzi kalpības spaidus,
Atpestī cietējus, klusini vaidus –
Mosties reiz, brīvības cēlajais gars!

Tumšos varmākas zemē triec,
Svētos liekuļus garīdzniekus,
Kuri melš krāpdami debesu niekus.
Ticības māņus pie malas liec.

Zemē kungus, kas lepnībā sēž,
Škērdībā putina miljonu sviedrus!
Zemē kundzības draugus un biedrus,
Kas savus brāļus spaida un plēš!

(E. Veidenbaums)

102. Išverskite anekdotus, veiksmažodžius ir dalyvius išanalizuokite morfologiškai.

Māsa ar brāli skraidījuši pa pļavu. Te viņi ieraudzījuši stārķi. Brālītis bijis mazāks un šādu ērmu redzējis pirmo reizi, tāpēc tas ļoti nobijies. Māsa to mierinājusi, sacīdama: „Ej vien, brālīt, droši viņam klāt! Vīrieša cilvēkiem viņš neko nedarot!“

Kāda māte, kam gaužām brēkulīgs bērns, kas pa nakti maz mierā bija, modināja savu vīru, lai tas arī pašūpojos, jo viņam arī tas bērns uz pusēm piederot. Vīrs ņurdēdams pretim teica: „Šūpo vien tu savu pusi, lai mana bļauj.“

Sarunājas divi draugi.

– Tu pat nevari iedomāties, kādu komplimentu man šodien izteica sieva! – saka viens.

– Nu, nu, kādu tad? – ieinteresēts jautā otrs.

– Viņa teica, ka es kā vīrs esot ideāls – vienmēr palieku mājās, kad viņa kaut kur dodas, un neīgņojos, kad pārrodas tikai pret rītu.

– Kur tad viņa tik ilgi kavējas?

– Kā ideāls vīrs es to pat nejautāju.

103. Išverskite anekdotus, dalyvius išanalizuokite morfoloģiskai.

Jautājums: kā vīrietis parāda, ka viņš domā par nākotni?

Atbilde: viņš jau uzreiz pērk divas kastes alus.

Jautājums: kāpēc tik grūti atrast maigu, saprotošu, koptu un glītu vīrieti?

Atbilde: viņiem parasti jau ir cits puisis.

Jautājums: kā sauc sievieti, kura precīzi zina, kur atrodas viņas vīrs?

Atbilde: atraitle.

60 lietuvių ir latvių kalbų veiksmažodžių paradigmų

Šiame skyriuje pateikiamos dažniausių 60 lietuvių ir latvių kalbų veiksmažodžių paradigmos. Nurodoma pagrindinės formos ir reikšmė. Po paradigmomis yra vartosenos pavyzdžių. Konkretų veiksmažodį patogų surasti pagal abėcėlinę rodyklę.

1. būti (yra (būna, būva, esti), buvo) ‘egzistuoti, gyventi, vykti, atsitikti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasis kartinis l.	būtasis dažninis l.	būsimasis l.
aš	esu	buvau	būdavau	būsiu
tu	esi	buvai	būdavai	būsi
jis, ji	yra	buvo	būdavo	bus
mes	esame; esam	buvome; buvom	būdavome; būdavom	būsime; būsim
jūs	esate; esat	buvote; buvot	būdavote; būdavot	būsité; būsit
jie, jos	yra	buvo	būdavo	bus

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	būčiau	–
tu	būtumei; būtum	būki; būk
jis, ji	būtų	tebūnie
mes	būtumėme; būtumėm; būtume	būkime; būkim
jūs	būtumėte; būtumėt	būkíte; būkit
jie, jos	būtų	tebūnie

Kur tu esi? – Kur tu esi?

Kur tu biji? – Kur tu buvai?

Mēs būsim mājās. – Mes būsime namie.

Govis ir ganībās. – Karvės yra ganyklose.

Kas tur varētu būt? – Kas ten galētu būti?

Bija dziļa ziema. – Buvo gili žiema.

Drīz būs vasara. – Tuoj bus vasara.

būt (ir, bija) ‘būti’

	Įstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	esmu	biju	būšu	–
tu	esi	biji	būsi	esi
viņš, viņa	ir	bija	būs	lai ir
mēs	esam	bijām	būsīm	būsīm
jūs	esat	bijāt	būsít; būsít	esiet
viņi, viņas	ir	bija	būs	lai ir

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	esot	būšot	būtu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa; viņi, viņas				viņam, viņai; viņiem, viņām	
				jābūt	

2. galēti (gali, galējo) ‘turēti galios, pajēgti, īstengti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	galīu	galējau	galēdavau	galēsiu
tu	galī	galējai	galēdavai	galēsi
jīs, jī	galī	galējo	galēdavo	galēs
mes	galīme; galīm	galējome; galējom	galēdavome; galēdavom	galēsime; galēsīm
jūs	galīte; galīt	galējote; galējot	galēdavote; galēdavot	galēsīte; galēsīt
jīe, jōs	galī	galējo	galēdavo	galēs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	galēčīau	–
tu	galētumei; galētum	galēki; galēk
jīs, jī	galētū	tegalīe; tegalī
mes	galētumēme; galētumēm; galētume	galēkīme; galēkīm
jūs	galētumēte; galētumēt	galēkīte; galēkīt
jīe, jōs	galētū	tegalīe; tegalī

Vajaġ varēt izturēt. – Reikia galēti īštverti.

Vai tu vari man palīdzēt? – Ar tu gali man padēti?

Tas var būt. – Tai gali būti.

Es varētu iet. – Aš galēčīau eiti.

Viņš nevar paiet. – Jis negalī paeiti.

Varēsīm palīdzēt. – Galēsīme padēti.

varēt (var, varēja) ‘galēti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	varu	varēju	varēšu	–
tu	vari	varēji	varēsi	vari
viņš, viņa	var	varēja	varēs	lai var
mēs	varam	varējām	varēsīm	varēsīm
jūs	varat	varējāt	varēsīt; varēsiet	variet
viņi, viņas	var	varēja	varēs	lai var

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	varot	varēšot	varētu	man; mums	jābūt
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

3. turēti (turi, turējo) ‘paēmus laikyti’

	Tiesiģinē nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažnīs l.	būsimasis l.
aš	turiu	turējau	turēdavau	turēsiu
tu	turi	turējai	turēdavai	turēsi
jīs, jī	turi	turējo	turēdavo	turēs
mes	turime; turim	turējome; turējom	turēdavom; turēdavome	turēsime; turēsīm
jūs	turit; turite	turējot; turējote	turēdavote; turēdavot	turēsīte; turēsīt
jīe, jōs	turi	turējo	turēdavo	turēs

	Tariamojī nuos.	Liepiamojī nuos.
aš	turēčīau	–
tu	turētumei; turētum	turēk; turēki
jīs, jī	turētū	teturi; teturie
mes	turētumēm; turētumēme; turētume	turēkime; turēkim
jūs	turētumēte; turētumēt	turēkit; turēkite
jīe, jōs	turētū	teturi; teturie

Turēt rokā. – Turēti rankoje.

Turēja uz ceļiem somu. – Laikē ant keliū krepšī.

Neturiet aiz rokas! – Nelaikykite už rankos!

Turēt stingri. – Laikyti tvirtai.

Turi mēli aiz zobiem! – Laikyk liežuvi už danti!

Neturi rokas kabatās! – Nelaiky rankū kišenēsē!

turēt (tur, turēja) ‘laikyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	туру	turēju	turēšu	–
tu	turi	turēji	turēsi	turi
viņš, viņa	tur	turēja	turēs	lai tur
mēs	turam	turējām	turēsīm	turēsīm
jūs	turat	turējāt	turēsīt; turēsiet	turiet
viņi, viņas	tur	turēja	turēs	lai tur

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	turot	turēšot	turētu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jātur	

4. reikēti (reikia*, reikējo) ‘būti reikalui, reikti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	–	–	–	–
tu	–	–	–	–
jīs, jī	–	reikējo	reikēdavo	reikēs
mes	–	–	–	–
jūs	–	–	–	–
jīe, jos	–	reikējo	reikēdavo	reikēs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	–	–
tu	–	–
jīs, jī	reikētų	–
mes	–	–
jūs	–	–
jīe, jos	reikētų	–

Vajag daug lasīt. – Reikia daug skaityti.

Mājai vajadzētu jaunu jumtu. – Namui reikētų naujo stogo.

Mums vajadzētu satīkties. – Mums reikētų susitīkti.

Vajadzēs strādāt. – Reikēs dirbti.

Man vajadzēja naudas. – Man reikējo pinigų.

Ko tev vajag? – Ko tau reikia?

vajadzēt (vajag, vajadzēja) ‘reikēti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	–	–	–	–
tu	–	–	–	–
viņš, viņa	vajag	vajadzēja	vajadzēs	lai vajag
mēs	–	–	–	–
jūs	–	–	–	–
viņi, viņas	vajag	vajadzēja	vajadzēs	lai vajag

	Atstāstījuma izt.		Velējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	–	–	–	man; mums	–
tu; jūs	–	–	–	tev; jums	
viņš, viņa;	vajagot	vajadzēšot	vajadzētu	viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

5. žinoti (žino, žinojo) ‘turėti žinią, žinių, duomenų’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	žinau	žinojau	žinodavau	žinosiu
tu	žinai	žinojai	žinodavai	žinosi
jis, ji	žino	žinojo	žinodavo	žinos
mes	žinome; žinom	žinojome; žinojom	žinodavome; žinodavom	žinosime; žinosim
jūs	žinote; žinot	žinojote; žinojot	žinodavote; žinodavot	žinosite; žinosit
jie, jos	žino	žinojo	žinodavo	žinos

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	žinočiau	–
tu	žinotumei; žinotum	žinoki; žinok
jis, ji	žinotų	težino; težinai
mes	žinotumėme; žinotumėm; žinotume	žinokime; žinokim
jūs	žinotumėte; žinotumėt	žinokite; žinokit
jie, jos	žinotų	težino; težinai

Cik es zinu. – Kiek aš žinau.

Dari, kā zini! – Daryk kaip žinai!

Kas to lai zin! – Kas tai gali žinoti!

Viņš labi zina savu lietu. – Jis gerai išmano savo dalyką.

Cenu zināsim rudenī. – Kainą žinosime rudenį.

Nezināt neko. – Nieko nežinoti.

zināt (zina, zināja) ‘žinoti’

	Įstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	zinu	zināju	zināšu	–
tu	zini	zināji	zināsi	zini
viņš, viņa	zina	zināja	zinās	lai zina
mēs	zinām	zinājām	zināsim	zināsim
jūs	zināt	zinājāt	zināsit; zināsiēt	ziniet
viņi, viņas	zina	zināja	zinās	lai zina

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	zinot	zināšot	zinātu	man; mums	jāzina
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

6. pastatyti (pastato, pastatē) ‘padēti; pastatyti; paguldyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	pastatau	pastააჩiau	pastatydavau	pastatysiu
tu	pastatai	pastatei	pastatydavai	pastatysi
jis, ji	pastato	pastatē	pastatydavo	pastatys
mes	pastatome; pastatom	pastatēme; pastatēm	pastatydavom; pastatydavome	pastatysim; pastatysime
jūs	pastatot; pastatote	pastatēte; pastatēt	pastatydavote; pastatydavot	pastatysit; pastatysite
jie, jos	pastato	pastatē	pastatydavo	pastatys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	pastatyčiau	–
tu	pastatytum; pastatytumei	pastatyki; pastatyk
jis, ji	pastatytų	tepastatai; tepastato
mes	pastatytumēm; pastatytume; pastatytumėme	pastatykim; pastatykime
jūs	pastatytumēt; pastatytumėte	pastatykite; pastatykit
jie, jos	pastatytų	tepastatai; tepastato

Nolikt vāzi uz galda. – Pastatyti vazą ant stalo.
 Nolieciet grāmatu vietā! – Padēkite knygā į vietā!
 Nenoliksi automobili garāžā? – Nepastatysi automobilio garaže?
 Lai noliek šauteni sev blakus! – Tegul pastato šautuvą sau prie šono!
 Noliec bērnu zemē! – Pastatyk vaiką ant žemēs!
 Nolika somu pie kājām. – Pastatē krepšį prie kojų.

nolikt (noliek, nolika) ‘pastatyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	nolieku	noliku	nolikšu	–
tu	noliec	noliki	noliksi	noliec
viņš, viņa	noliek	nolika	noliks	lai noliek
mēs	noliekam	nolikām	noliksīm	noliksīm
jūs	noliekat	nolikāt	noliksīt; noliksiet	nolieciet
viņi, viņas	noliek	nolika	noliks	lai noliek

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	noliekot	nolikšot	noliktu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jānoliek	

7. norēti (nori, norējo) ‘jausti norā’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	noriu	norėjau	norėdavau	norėsiu
tu	nori	norėjai	norėdavaĩ	norėsi
jis, ji	nori	norėjo	norėdavo	norės
mes	norime; norim	norėjome; norėjom	norėdavom; norėdavome	norėsimė; norėsim
jūs	norit; norite	norėjot; norėjote	norėdavot; norėdavote	norėsite; norėsit
jie, jos	nori	norėjo	norėdavo	norės

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	norėčiau	–
tu	norėtumei; norėtum	norėki; norėk
jis, ji	norėtų	tenori; tenorie
mes	norėtumėme; norėtumėm; norėtume	norėkime; norėkim
jūs	norėtumėt; norėtumėte	norėkit; norėkite
jie, jos	norėtų	tenorie; tenori

Gribu ēst. – Noriu valgyti.

Ej, kur gribi! – Eik, kur nori?

Gribėtu dzert. – Norėčiau gerti.

Bėrnas negrib mēcīties. – Vaikas nenori mokyti.

Gribėju strādāt. – Norėjau dirbti.

Viņš gribēja aprunāties ar draugiem. – Jis norėjo pasitarti su draugais.

gribēt (grib, gribēja) ‘norēti’

	Īstenības izteiksme			Paveles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	gribu	gribēju	gribēšu	–
tu	gribi	gribēji	gribēsi	gribi
viņš, viņa	grib	gribēja	gribēs	lai grib
mēs	gribam	gribējām	gribēsim	gribēsim
jūs	gribat	gribējāt	gribēsit; gribēsiet	gribiet
viņi, viņas	grib	gribēja	gribēs	lai grib

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	gribot	gribēšot	gribētu	man; mums	jāgrib
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

8. padaryti (padaro, padarė) ‘pagaminti; sukelti; suteikti kam buvimą’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	padarau	padariau	padarydavau	padarysiu
tu	padarai	padarei	padarydavai	padarysi
jis, ji	padaro	padarė	padarydavo	padarys
mes	padarom; padarome	padarėme; padarėm	padarydavom; padarydavome	padarysime; padarysim
jūs	padarot; padarote	padarėt; padarėte	padarydavote; padarydavot	padarysit; padarysite
jie, jos	padaro	padarė	padarydavo	padarys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	padaryčiau	–
tu	padarytum; padarytumei	padaryki; padaryk
jis, ji	padarytų	tepadaro; tepadarai
mes	padarytumėm; padarytume; padarytumėme	padarykim; padarykime
jūs	padarytumėte; padarytumėt	padarykite; padarykit
jie, jos	padarytų	tepadarai; tepadaro

Padarīt darbu. – Padaryti darbą.

Šis tas vėl jāpadara. – Šį tą dar reikia padaryti.

Lai padara laimīgu! – Tegul padaro laimingą!

Ko tu padarīsi? – Ką tu padarysi?

Padarītjām visu laikā. – Padarėme viską laiku.

Padarīšu cilvėku laimīgu. – Padarysiu žmogų laimingą.

padarīt (padara, padarīja) ‘padaryti’

	Īstenības izteiksme			Pavėles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	padaru	padarīju	padarīšu	–
tu	padari	padarīji	padarīsi	padari
viņš, viņa	padara	padarīja	padarīs	lai padara
mēs	padarām	padarītjām	padarīsim	padarīsim
jūs	padarāt	padarītjāt	padarīsiet; padarīsiet	padariet
viņi, viņas	padara	padarīja	padarīs	lai padara

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	padarot	padarītšot	padarītu	man; mums	jāpadara
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

9. sakyti (sako, sakė) ‘žodžiais reikšti mintis, kalbėti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtašis kartinis l.	būtašis dažninis l.	būsimasis l.
aš	sakau	sakiau	sakydavau	sakysiu
tu	sakai	sakei	sakydavai	sakysi
jis, ji	sako	sakė	sakydavo	sakys
mes	sakom; sakome	sakėme; sakėm	sakydavome; sakydavom	sakysime; sakysim
jūs	sakote; sakot	sakėt; sakėte	sakydavot; sakydavote	sakysit; sakysite
jie, jos	sako	sakė	sakydavo	sakys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	sakyčiau	–
tu	sakytum; sakytumei	sakyk; sakyki
jis, ji	sakytų	tesakai; tesako
mes	sakytume; sakytumėme; sakytumėm	sakykim; sakykime
jūs	sakytumėte; sakytumėt	sakykit; sakykite
jie, jos	sakytų	tesako; tesakai

Sacīt taisnību acīs. – Sakyti teisybę į akis.

Ko jūs sakāt? – Ką jūs sakote?

Es sacīju. – Aš pasakiau.

Sakiet skaļi! – Sakykite garsiai!

Nesacīšu patiesību. – Nesakysiu teisybės.

Jāsaka mīļus vārdus. – Reikia sakyti meilius žodžius.

sacīt (saka, sacīja) ‘sakyti’

	Īstenības izteiksme			Pavešes izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	saku	sacīju	sacīšu	–
tu	saki	sacīji	sacīsi	saki
viņš, viņa	saka	sacīja	sacīs	lai saka
mēs	sakām	sacījām	sacīsim	sacīsim
jūs	sakāt	sacījāt	sacīsiet; sacīsiet	sakiet
viņi, viņas	saka	sacīja	sacīs	lai saka

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	sakot	sacīšot	sacītu	man; mums	jāsaka
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

10. gauti (gauna, gavo) ‘pasidaryti turinčiam, įgyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	gaunu	gavau	gaudavau	gausiu
tu	gauni	gavai	gaudavai	gausi
jis, ji	gauna	gavo	gaudavo	gaus
mes	gauname; gaunam	gavome; gavom	gaudavome; gaudavom	gausime; gausim
jūs	gaunate; gaunat	gavote; gavot	gaudavote; gaudavot	gausite; gausit
jie, jos	gauna	gavo	gaudavo	gaus

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	gaučiau	–
tu	gautumei; gautum	gauki; gauk
jis, ji	gautų	tegaunie; tegauna
mes	gautumėme; gautumėm; gautume	gaukime; gaukim
jūs	gautumėte; gautumėt	gaukite; gaukit
jie, jos	gautų	tegaunie; tegauna

Dabūjām vēstuli. – Gavome laiškā.

Kur jūs to dabūjāt? – Kur jūs tai gavote?

Dabūšu biļetes uz koncertu. – Gausiu biļietus į koncertą.

Nevar dabūt. – Negali gauti.

Lai dabū aizdoto naudu atpakaļ. – Tegul gauna skolintus pinigus atgal.

Dabūt labu atzīmi. – Gauti gerā pažymį.

dabūt (dabū, dabūja) ‘gauti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	dabūju	dabūju	dabūšu	–
tu	dabū	dabūji	dabūsi	dabū
viņš, viņa	dabū	dabūja	dabūs	lai dabū
mēs	dabūjam	dabūjām	dabūsim	dabūsim
jūs	dabūjat	dabūjāt	dabūsit; dabūsiet	dabūjiet
viņi, viņas	dabū	dabūja	dabūs	lai dabū

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	dabūjot	dabūšot	dabūtu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa; viņi, viņas				viņam, viņai; viņiem, viņām	
				jādabū	

11. pradėti (pradeda, pradėjo) ‘imti ką daryti, duoti pradžia’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	pradedu	pradėjau	pradėdavau	pradėsiu
tu	pradedi	pradėjai	pradėdavai	pradėsi
jis, ji	pradeda	pradėjo	pradėdavo	pradės
mes	pradedam; pradedame	pradėjom; pradėjome	pradėdavom; pradėdavome	pradėsime; pradėsime
jūs	pradedat; pradedate	pradėjote; pradėjot	pradėdavote; pradėdavot	pradėsit; pradėsite
jie, jos	pradeda	pradėjo	pradėdavo	pradės

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	pradėčiau	–
tu	pradėtum; pradėtumei	pradėki; pradėk
jis, ji	pradėtų	tepradeda; tepradedie
mes	pradėtumėm; pradėtume; pradėtumėme	pradėkime; pradėkim
jūs	pradėtumėte; pradėtumėt	pradėkite; pradėkit
jie, jos	pradėtų	tepradedie; tepradeda

Sąkt kádu darbu. – Pradėti kokį nors darbą.

Viņš sāka runāt. – Jis pradėjo kalbėti.

Sāc tu! – Pradėk tu!

Sāciet strādāt! – Pradėkite dirbti!

Sākšu mācīties skolā. – Pradėsiu mokyti mokykloje.

Jāsāk celtniecība. – Reikia pradėti statybas.

sąkt (sāk, sāka) ‘pradėti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	sāku	sāku	sākšu	–
tu	sāc	sāki	sāksi	sāc
viņš, viņa	sāk	sāka	sāks	lai sāk
mēs	sākam	sākām	sāksim	sāksim
jūs	sākat	sākāt	sāksit; sāksiet	sāciet
viņi, viņas	sāk	sāka	sāks	lai sāk

	Atstāstījuma izt.		Velējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	sākot	sākšot	sāktu	man; mums	jāsāk
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

12. paduoti (paduoda, padavē) ‘prinešus ar pakēlus īteikti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	paduodu	padaviau	paduodavau	paduosiu
tu	paduodi	padavei	paduodavai	paduosi
jīs, jī	paduoda	padavē	paduodavo	paduos
mes	paduodam; paduodame	padavēme; padavēm	paduodavom; paduodavome	paduosime; paduosim
jūs	paduodate; paduodat	padavēt; padavēte	paduodavote; paduodavot	paduosite; paduosit
jīe, jos	paduoda	padavē	paduodavo	paduos

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	paduočiau	–
tu	paduotumei; paduotum	paduok; paduoki
jīs, jī	paduotų	tepaduoda; tepaduodie
mes	paduotume; paduotumēm; paduotumēme	paduokime; paduokim
jūs	paduotumēte; paduotumēt	paduokit; paduokite
jīe, jos	paduotų	tepaduodie; tepaduoda

Padot roku. – Paduoti rankā.

Nepadēva draugam grāmatu. – Nepadavē draugui knygos.

Padodiet māsai šķēres! – Paduokite sesei žirkles!

Padod mātei krēslu! – Paduok motinai kēdē!

Padošu mēteli. – Paduosiu palta.

Padosi man cukuru? – Paduosi man cukrų?

padot (padod, padēva) ‘paduoti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	padodu	padēvu	padošu	–
tu	padod	padēvi	padosi	padod
viņš, viņa	padod	padēva	pados	lai padod
mēs	padodam	padēvām	padosim	padosim
jūs	padodat	padēvāt	padosit; padosiet	padodiet
viņi, viņas	padod	padēva	pados	lai padod

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	padodot	padošot	padotu	man; mums	jāpadod
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

13. skirti (skiria, skyrė) ‘skaidyti į dalis, vienetus’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas is kartinis l.	būtas is dažninis l.	būsimasis l.
aš	skiriu	skyriau	skirdavau	skirsiu
tu	skiri	skyrei	skirdavai	skirsi
jis, ji	skiria	skyrė	skirdavo	skirs
mes	skiriame; skiriam	skyrėm; skyrėme	skirdavome; skirdavom	skirsime; skirsim
jūs	skiriat; skirate	skyrėte; skyrėt	skirdavot; skirdavote	skirsit; skirsite
jie, jos	skiria	skyrė	skirdavo	skirs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	skirčiau	–
tu	skirtum; skirtumei	skirki; skirk
jis, ji	skirtų	teskiria; teskirie
mes	skirtume; skirtumėm; skirtumėme	skirkim; skirkime
jūs	skirtumėt; skirtumėte	skirkite; skirkit
jie, jos	skirtų	teskiria; teskirie

Kalni šķira divas zemes. – Kalnai skyrė dvi šalis.

Mūs šķirs uzskatu dažādība. – Mus skirs pažiūrų nevienodumas.

Šķirt draugus. – Skirti draugus.

Jāšķir grāmatas lapas. – Reikia atskirti knygos lapus.

Upe šķir laukus. – Upė skiria laukus.

Abas pilsētas šķir liels attālums. – Abu miestus skiria didelis atstumas.

šķirt (šķir, šķīra) ‘skirti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	šķiru	šķīru	šķiršu	–
tu	šķir	šķīri	šķirsi	šķir
viņš, viņa	šķir	šķīra	šķirs	lai šķir
mēs	šķiram	šķīrām	šķirsim	šķirsim
jūs	šķirat	šķīrāt	šķirsit; šķirsiet	šķiriet
viņi, viņas	šķir	šķīra	šķirs	lai šķir

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	šķirot	šķiršot	šķirtu	man; mums	jāšķir
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

14. eiti (eina, ējo) ‘judēti pēšciomis; sklisti; tēstis’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	einu	ējau	eidavau	eisiu
tu	eini	ējai	eidavai	eisi
jīs, jī	eina	ējo	eidavo	eis
mes	einame; einam	ējome; ējom	eidavome; eidavom	eisime; eisim
jūs	einate; einat	ējote; ējot	eidavote; eidavot	eisite; eisit
jīe, jos	eina	ējo	eidavo	eis

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	eičiau	–
tu	eitumei; eitum	eiki; eik
jīs, jī	eiṭu	teeinie; teeina
mes	eitumēme; eitumēm; eitume	eikime; eikim
jūs	eitumēte; eitumēt	eikite; eikit
jīe, jos	eiṭu	teeinie; teeina

Iet uz darbu. – Eiti ī darba.

Gāja uz mežu. – Ējo ī miška.

Ies ciemos. – Eis ī svečius.

Dienas iet. – Dienos eina.

Ceļš ies gar upi. – Kelias eis pagal upē.

Ejiet pastaigāties! – Eikite pasivaikščioti!

iet (iet, gāja) ‘eiti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	ēju	gāju	iešu	–
tu	ej	gāji	iesi	ej
viņš, viņa	iet	gāja	ies	lai iet
mēs	ejam	gājām	iesim	iesim
jūs	ejat	gājāt	iesit; iesiet	ejiet
viņi, viņas	iet	gāja	ies	lai iet

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	ejot	iešot	ietu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāiet	

15. atlikti (atlieka, atliko) ‘padaryti, įvykdyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	atlieku	atlikau	atlikdavau	atliksiu
tu	atlieki	atlikai	atlikdavai	atliksi
jis, ji	atlieka	atliko	atlikdavo	atliks
mes	atliekame; atliekam	atlikome; atlikom	atlikdavome; atlikdavom	atliksime; atliksim
jūs	atliekate; atliekat	atlikote; atlikot	atlikdavote; atlikdavot	atliksite; atliksit
jie, jos	atlieka	atliko	atlikdavo	atliks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	atlikčiau	–
tu	atliktumei; atliktum	atliki; atlik
jis, ji	atliktų	teatliekie; teatlieka
mes	atliktumėme; atliktumėm; atliktume	atlikime; atlikim
jūs	atliktumėte; atliktumėt	atlikite; atlikit
jie, jos	atliktų	teatliekie; teatlieka

Izpildīt lomu. – Atlikti vaidmenį.

Kādas prasības jāizpilda? – Kokius reikalavimus reikia įvykdyti?

Izpildītājām skolas uzdevumus. – Atlikome mokyklos užduotis.

Izpildī uzdevumu! – Atlik užduotį!

Izpildīsim plānu. – Įvykdysime planą.

Izpildiet pirms terminą! – Įvykdykite prieš terminą!

izpildīt (izpilda, izpildīja) ‘atlikti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	izpildu	izpildīju	izpildīšu	–
tu	izpildi	izpildīji	izpildīsi	izpildi
viņš, viņa	izpilda	izpildīja	izpildīs	lai izpilda
mēs	izpildām	izpildījām	izpildīsim	izpildīsim
jūs	izpildāt	izpildījāt	izpildīsiet	izpildiet
viņi, viņas	izpilda	izpildīja	izpildīs	lai izpilda

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	izpildot	izpildīšot	izpildītu	man; mums	jāizpilda
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa; viņi, viņas				viņam, viņai; viņiem, viņām	

16. pasakyti (pasako, pasakė) ‘žodžiu (ar raštu) pareikšti mintį ar nuomonę’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	pasakau	pasakiau	pasakydavau	pasakysiu
tu	pasakai	pasakei	pasakydavai	pasakysi
jis, ji	pasako	pasakė	pasakydavo	pasakys
mes	pasakome; pasakom	pasakėme; pasakėm	pasakydavome; pasakydavom	pasakysime; pasakysim
jūs	pasakote; pasakot	pasakėte; pasakėt	pasakydavote; pasakydavot	pasakysite; pasakysit
jie, jos	pasako	pasakė	pasakydavo	pasakys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	pasakyčiau	–
tu	pasakytumei; pasakytum	pasakyki; pasakyk
jis, ji	pasakytų	tepasako; tepasakai
mes	pasakytumėme; pasakytumėm; pasakytume	pasakykime; pasakykim
jūs	pasakytumėte; pasakytumėt	pasakykite; pasakykit
jie, jos	pasakytų	tepasako; tepasakai

Pasaki man! – Pasakyk man!

Pasacīt tainībū. – Pasakyti teisybę.

Atbildi mēs pasacījām. – Atsakymą mes pasakėme.

Jāpasaka sava adrese. – Reikia pasakyti savo adresą.

Lai pasaka pašu galveno! – Tegul pasako kas svarbiausia!

Nepasacīšu neko jaunu. – Nepasakysiu nieko naujo.

pasacīt (pasaka, pasacīja) ‘pasakyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	pasaku	pasacīju	pasacīšu	–
tu	pasaki	pasacīji	pasacīsi	pasaki
viņš, viņa	pasaka	pasacīja	pasacīs	lai pasaka
mēs	pasakām	pasacījām	pasacīsim	pasacīsim
jūs	pasakāt	pasacījāt	pasacīsiet; pasacīsiet	pasakiet
viņi, viņas	pasaka	pasacīja	pasacīs	lai pasaka

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	pasakot	pasacīšot	pasacītu	man; mums	jāpasaka
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

17. gyventi (gyvena, gyveno) ‘būti gyvam, egzistuoti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	gyvenu	gyvenau	gyvendavau	gyvensiu
tu	gyveni	gyvenai	gyvendavai	gyvensi
jis, ji	gyvena	gyveno	gyvendavo	gyvens
mes	gyvename; gyvenam	gyvenome; gyvenom	gyvendavome; gyvendavom	gyvensime; gyvensim
jūs	gyvenate; gyvenat	gyvenote; gyvenot	gyvendavote; gyvendavot	gyvensite; gyvensit
jie, jos	gyvena	gyveno	gyvendavo	gyvens

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	gyvenčiau	–
tu	gyventumei; gyventum	gyvenki; gyvenk
jis, ji	gyventų	tegyvenie; tegyvena
mes	gyventumėme; gyventumėm; gyventume	gyvenkime; gyvenkim
jūs	gyventumėte; gyventumėt	gyvenkite; gyvenkit
jie, jos	gyventų	tegyvenie; tegyvena

Dzīvot saticīgi. – Gyventi santaikoje.

Dzīvoja tuvu pie upes. – Gyveno arti upės.

Strādā, un tu dzīvosi. – Dirbk, ir tu gyvensi!

Dzīvojiet sveiki! – Gyvenkite sveiki!

Lāči dzīvo mežā. – Lokiai gyvena miške.

Dzīvotu godīgi. – Gyvenčiau dorai.

dzīvot (dzīvo, dzīvoja) ‘gyventi’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	dzīvoju	dzīvoju	dzīvošu	–
tu	dzīvo	dzīvoji	dzīvosi	dzīvo
viņš, viņa	dzīvo	dzīvoja	dzīvos	lai dzīvo
mēs	dzīvojam	dzīvojām	dzīvosim	dzīvosim
jūs	dzīvojat	dzīvojāt	dzīvosit; dzīvosiet	dzīvojiet
viņi, viņas	dzīvo	dzīvoja	dzīvos	lai dzīvo

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	dzīvojot	dzīvošot	dzīvotu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jādzīvo	

18. priimti (priima, priēmē) ‘sutikti paimti, neatmesti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	priimu	priėmiau	priimdavau	priimsiu
tu	priimi	priėmei	priimdavai	priimsi
jis, ji	priima	priēmė	priimdavo	priims
mes	priimame; priimam	priēmėme; priēmėm	priimdavome; priimdavom	priimsime; priimsim
jūs	priimate; priimat	priēmėte; priēmėt	priimdavote; priimdavot	priimsite; priimsit
jie, jos	priima	priēmė	priimdavo	priims

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	priimčiau	–
tu	priimtumei; priimtum	priimki; priimk
jis, ji	priimtų	tepriimie; tepriima
mes	priimtumėme; priimtumėm; priimtume	priimkime; priimkim
jūs	priimtumėte; priimtumėt	priimkite; priimkit
jie, jos	priimtų	tepriimie; tepriima

Pieņemt dāvanu. – Priimti dovanā.

Pieņēma darbā. – Priēmē ģ darbā.

Nepieņemšu pasūtījumu. – Nepriimsiu uzsakymo.

Pieņemiet ielūgumu! – Paimkite kvietimā!

Nepieņemt pabalstu. – Nepriimti paramos.

Pieņems lēmumus. – Priims sprendimus.

pieņemt (pieņem, pieņēma) ‘priimti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	pieņemu	pieņēmu	pieņemšu	–
tu	pieņem	pieņēmi	pieņemsi	pieņem
viņš, viņa	pieņem	pieņēma	pieņems	lai pieņem
mēs	pieņemam	pieņēmām	pieņemsim	pieņemsim
jūs	pieņemat	pieņēmāt	pieņemsit; pieņemsiet	pieņemiet
viņi, viņas	pieņem	pieņēma	pieņems	lai pieņem

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	pieņemot	pieņemšot	pieņemtu	man; mums	jāpieņem
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

19. dirbti (dirba, dirbo) ‘veikti, naudoti jėgas siekiant rezultato; daryti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	dirbu	dirbau	dirbdavau	dirbsiu
tu	dirbi	dirbai	dirbdavai	dirbsi
jis, ji	dirba	dirbo	dirbdavo	dirbs
mes	dirbame; dirbam	dirbome; dirbom	dirbdavome; dirbdavom	dirbsime; dirbsim
jūs	dirbate; dirbat	dirbote; dirbot	dirbdavote; dirbdavot	dirbsite; dirbsit
jie, jos	dirba	dirbo	dirbdavo	dirbs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	dirbčiau	–
tu	dirbtumei; dirbtum	dirbki; dirbk
jis, ji	dirbtų	tedirbie; tedirba
mes	dirbtumėme; dirbtumėm; dirbtume	dirbkime; dirbkim
jūs	dirbtumėte; dirbtumėt	dirbkite; dirbkit
jie, jos	dirbtų	tedirbie; tedirba

Strādāt fabrikā. – Dirbti fabrike.

Strādāja par skolotāju. – Dirbo mokytoju.

Strādāsi savu darbu. – Dirbsi savo darbą.

Čakli strādājiet! – Stropiai dirbkite!

Intensīvi jāstrādā. – Reikia intensyviai dirbti.

Strādās no rīta. – Dirbs nuo ryto.

strādāt (strādā, strādāja) ‘dirbti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	strādāju	strādāju	strādāšu	–
tu	strādā	strādāji	strādāsi	strādā
viņš, viņa	strādā	strādāja	strādās	lai strādā
mēs	strādājam	strādājām	strādāsim	strādāsim
jūs	strādājat	strādājāt	strādāsit; strādāsiet	strādājiet
viņi, viņas	strādā	strādāja	strādās	lai strādā

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	strādājot	strādāšot	strādātu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāstrādā	

20. kalbēti (kalba, kalbējo) ‘bendrauti kalba, šnekēti’

	Tiesiģinē nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs daųninis l.	būsimasis l.
aš	kalbu	kalbējau	kalbēdavau	kalbēsiu
tu	kalbi	kalbējai	kalbēdavai	kalbēsi
jīs, jī	kalba	kalbējo	kalbēdavo	kalbēs
mes	kalbame; kalbam	kalbējome; kalbējom	kalbēdavome; kalbēdavom	kalbēsime; kalbēsīm
jūs	kalbate; kalbat	kalbējote; kalbējot	kalbēdavote; kalbēdavot	kalbēsīte; kalbēsīt
jīe, jīs	kalba	kalbējo	kalbēdavo	kalbēs

	Tariamoģi nuos.	Liepīamoģi nuos.
aš	kalbēčīau	–
tu	kalbētumei; kalbētum	kalbēki; kalbēk
jīs, jī	kalbētū	tekalbie; tekalba
mes	kalbētumēme; kalbētumēm; kalbētume	kalbēkīme; kalbēkīm
jūs	kalbētumēte; kalbētumēt	kalbēkīte; kalbēkīt
jīe, jīs	kalbētū	tekalbie; tekalba

Runāt latviski. – Kalbēti latviškai.

Runā klusi. – Kalba tylīai.

Bērns jau sāk runāt. – Vaikas jau pradēda kalbēti.

Jautri runājām. – Linksmai kalbējome.

Runā mierģi! – Kalbēk ramīai!

Runāsim pa telefonu. – Kalbēsīme telefonu.

runāt (runā, runāja) ‘kalbēti’

	ģstenģbas izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	runāju	runāju	runāšu	–
tu	runā	runāģi	runāsi	runā
viņš, viņa	runā	runāja	runās	lai runā
mēs	runāģam	runāģām	runāsim	runāsim
jūs	runāģat	runāģāt	runāģit; runāģiet	runāģiet
viņģ, viņas	runā	runāja	runās	lai runā

	Atstāģģjuma izt.		Vēģģjuma izt.	Vajadzģģbas izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	runāģot	runāģot	runātu	man; mums	ģarunā
tu; jūs				teģ; ģums	
viņš, viņa; viņģ, viņas				viģam, viģai; viģģm, viģģm	

21. matyti (mato, matė) ‘akimis pagauti daikto vaizdą, regėti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	matau	mačiau	matydavau	matysiu
tu	matai	matei	matydavai	matysi
jis, ji	mato	matė	matydavo	matys
mes	matome; matom	matėme; matėm	matydavome; matydavom	matysime; matysim
jūs	matote; matot	matėte; matėt	matydavote; matydavot	matysite; matysit
jie, jos	mato	matė	matydavo	matys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	matyčiau	–
tu	matytumei; matytum	matyki; matyk
jis, ji	matytų	temato; tematai
mes	matytumėme; matytumėm; matytume	matykime; matykim
jūs	matytumėte; matytumėt	matykite; matykit
jie, jos	matytų	temato; tematai

Ko es redzu? – Ką aš matau?

Pa logu var redzēt dārzu. – Pro langą gali matyti sodą.

No kalna tālu redzēju. – Nuo kalno toli mačiau.

Redzēs tos visus. – Matys tuos visus.

Viņš slikti redz. – Jis prastai mato.

Kaķis redz tumsā. – Katē mato tamsoje.

redzēt (redz, redzēja) ‘matyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	redzu	redzēju	redzēšu	–
tu	redzi	redzēji	redzēsi	redzi
viņš, viņa	redz	redzēja	redzēs	lai redz
mēs	redzam	redzējām	redzēsim	redzēsim
jūs	redzat	redzējāt	redzēsiet	redziet
viņi, viņas	redz	redzēja	redzēs	lai redz

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	redzot	redzēšot	redzētu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāredz	

22. naudoti (naudoja, naudojo) ‘patirti naudā; vartoti kaip priemonę’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	naudoju	naudojau	naudodavau	naudosiu
tu	naudoji	naudojai	naudodavai	naudos
jis, ji	naudoja	naudojo	naudodavo	naudos
mes	naudojame; naudojam	naudojome; naudojom	naudodavome; naudodavom	naudosime; naudosis
jūs	naudojate; naudojat	naudojote; naudojot	naudodavote; naudodavot	naudosite; naudosis
jie, jos	naudoja	naudojo	naudodavo	naudos

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	naudočiau	–
tu	naudotumei; naudotum	naudoki; naudok
jis, ji	naudotų	tenaudojie; tenaudoja
mes	naudotumėme; naudotumėm; naudotume	naudokime; naudokim
jūs	naudotumėte; naudotumėt	naudokite; naudokit
jie, jos	naudotų	tenaudojie; tenaudoja

Lietot instrumentus. – Naudoti instrumentus.

Jālieto vārdnīca. – Reikia naudotis žodynu.

Lietojāt varu. – Naudojote jėgą.

Lietošu jaunas metodes. – Naudosis naujus metodus.

Lietot cirvi. – Naudoti kirvi.

Lietojām vienu reizi. – Naudojome vieną kartą.

lietot (lietojam, lietojām) ‘naudoti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	lietoju	lietoju	lietošu	–
tu	lieto	lietoji	lietosi	lieto
viņš, viņa	lieto	lietoja	lietos	lai lieto
mēs	lietojam	lietojām	lietosim	lietosim
jūs	lietojat	lietojāt	lietosit; lietosiet	lietojiet
viņi, viņas	lieto	lietoja	lietos	lai lieto

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	lietojot	lietošot	lietotu	man; mums	jālieto
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

23. rašyti (rašo, rašė) ‘vaizduoti popieriuje grafinius ženklus’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas is kartinis l.	būtas is dažninis l.	būsimasis l.
aš	rašau	rašiau	rašydavau	rašysiu
tu	rašai	rašei	rašydavai	rašysi
jis, ji	rašo	rašė	rašydavo	rašys
mes	rašome; rašom	rašėme; rašėm	rašydavome; rašydavom	rašysime; rašysim
jūs	rašote; rašot	rašėte; rašėt	rašydavote; rašydavot	rašysite; rašysit
jie, jos	rašo	rašė	rašydavo	rašys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	rašyčiau	–
tu	rašytumei; rašytum	rašyki; rašyk
jis, ji	rašytų	terašo; terašai
mes	rašytumėme; rašytumėm; rašytume	rašykime; rašykim
jūs	rašytumėte; rašytumėt	rašykite; rašykit
jie, jos	rašytų	terašo; terašai

Rašyti lietuviškai. – Rakstīt lietuviski.
 Rakstu romānu. – Rašau romaną.
 Rakstīsīm diktātu. – Rašysime diktantą.
 Rakstiet skaidri! – Rašykite aiškiai!
 Jāraksta burtnīcā. – Reikia rašyti sąsiuvinyje.
 Neproti rakstīt? – Nemoki rašyti?

rakstīt (raksta, rakstīja) ‘rašyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	rakstu	rakstīju	rakstīšu	–
tu	raksti	rakstīji	rakstīsi	raksti
viņš, viņa	raksta	rakstīja	rakstīs	lai raksta
mēs	rakstām	rakstījām	rakstīsīm	rakstīsīm
jūs	rakstāt	rakstījāt	rakstīsīt; rakstīsiet	rakstiet
viņi, viņas	raksta	rakstīja	rakstīs	lai raksta

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	rakstot	rakstīšot	rakstītu	man; mums	jāraksta
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

24. suprastī (supranta, suprato) ‘pagauti prasme, suvokti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	suprantu	supratau	suprasedavau	suprasiu
tu	supranti	supratai	suprasedavai	suprasi
jis, ji	supranta	suprato	suprasedavo	supras
mes	suprantame; suprantam	supratome; supratom	suprasedavome; suprasedavom	suprasime; suprasim
jūs	suprantate; suprantat	supratote; supratot	suprasedavote; suprasedavot	suprasite; suprasit
jie, jos	supranta	suprato	suprasedavo	supras

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	suprasčiau	–
tu	suprastumei; suprastum	supraski; suprask
jis, ji	suprastų	tesuprantie; tesupranta
mes	suprastumėme; suprastumėm; suprastume	supraskime; supraskim
jūs	suprastumėte; suprastumėt	supraskite; supraskit
jie, jos	suprastų	tesuprantie; tesupranta

Viņš nevar saprast. – Jis negali suprasti.

Nekā nesaproti. – Nieko nesupranti.

To es saprotu! – Tai aš suprantu!

Sapratīsīt uzdevumu. – Suprasite užduotį.

Ja saprastu latviski... – Jei suprasčiau latviškai...

Kas mums jāsaprot? – Ką mums reikia suprasti?

saprast (saprot, saprata) ‘suprastī’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	saprotu	sapratu	sapratīšu	–
tu	saproti	saprati	sapratīsi	saproti
viņš, viņa	saprot	saprata	sapratīs	lai saprot
mēs	saprotam	sapatām	sapatīsīm	sapatīsīm
jūs	saprotat	sapatāt	sapatīsīt; sapatīsiet	sapatiet
viņi, viņas	saprot	saprata	sapatīs	lai saprot

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	saprotot	sapatīšot	saprastu	man; mums	jāsaprot
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

25. numatyti (numato, numatė) ‘iš anksto numanyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	numatau	numačiau	numatydavau	numatysiu
tu	numatai	numatei	numatydavai	numatysi
jis, ji	numato	numatė	numatydavo	numatys
mes	numatome; numatom	numatėme; numatėm	numatydavome; numatydavom	numatysime; numatysim
jūs	numatote; numatot	numatėte; numatėt	numatydavote; numatydavot	numatysite; numatysit
jie, jos	numato	numatė	numatydavo	numatys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	numatyčiau	–
tu	numatytyumei; numatytytum	numatyki; numatyk
jis, ji	numatytyų	tenumato; tenumatai
mes	numatytyumėme; numatytytumėm; numatytytume	numatykime; numatykim
jūs	numatytyumėte; numatytytumėt	numatykite; numatykit
jie, jos	numatytyų	tenumato; tenumatai

Paredzēt notikumu gaitu. – Numatyti įvykių eigą.

Es to paredzēju. – Aš tai numačiau.

Kādu nākotni paredzi? – Kokią ateitį numatai?

Cunami Indijas okeānā paredzējāt? – Cunami Indijos okeane numatėte?

Paredzēs iznākumu. – Numatys pabaigą.

Jāparedz iespēja. – Reikia numatyti galimybę.

paredzēt (paredz, paredzēja) ‘numatyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	paredzu	paredzēju	paredzēšu	–
tu	paredzi	paredzēji	paredzēsi	paredzi
viņš, viņa	paredz	paredzēja	paredzēs	lai paredz
mēs	paredzam	paredzējām	paredzēsīm	paredzēsīm
jūs	paredzat	paredzējāt	paredzēsīt; paredzēsiet	paredziet
viņi, viņas	paredz	paredzēja	paredzēs	lai paredz

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	paredzot	paredzēšot	paredzētu	man; mums	jāparedz
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

26. nurodyti (nurodo, nurodė) ‘nusakyti, paaiškinti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	nurodau	nurodžiau	nurodydavau	nurodysiu
tu	nurodai	nurodei	nurodydavai	nurodysi
jis, ji	nurodo	nurodė	nurodydavo	nurodys
mes	nurodome; nurodom	nurodėme; nurodėm	nurodydavome; nurodydavom	nurodysime; nurodysim
jūs	nurodote; nurodot	nurodėte; nurodėt	nurodydavote; nurodydavot	nurodysite; nurodysit
jie, jos	nurodo	nurodė	nurodydavo	nurodys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	nurodyčiau	–
tu	nurodytumėi; nurodytum	nurodyki; nurodyk
jis, ji	nurodytų	tenurodo; tenurodai
mes	nurodytumėme; nurodytumėm; nurodytume	nurodykime; nurodykim
jūs	nurodytumėte; nurodytumėt	nurodykite; nurodykit
jie, jos	nurodytų	tenurodo; tenurodai

Norādīt uz trūkumiem. – Nurodyti trūkumus.

Norādiet autoru! – Nurodykite autorių!

Norādīja, kur griezties. – Nurodė, kur kreiptis.

Norādīs vairākus iemeslus. – Nurodys įvairias priežastis.

Lai norāda svaru! – Tegul nurodo svarį!

Norādi vietu. – Nurodai vietą.

norādīt (norāda, norādīja) ‘nurodyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	norādu	norādīju	norādīšu	–
tu	norādi	norādīji	norādīsi	norādi
viņš, viņa	norāda	norādīja	norādīs	lai norāda
mēs	norādām	norādījām	norādīsim	norādīsim
jūs	norādāt	norādījāt	norādīsiet; norādīsiet	norādiet
viņi, viņas	norāda	norādīja	norādīs	lai norāda

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	norādot	norādīšot	norādītu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jānorāda	

27. imti (ima, ģmē) ‘stverti, ģiupti; gauti, ģgyti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	imu	ģmiau	imdavau	imsiu
tu	imi	ģmei	imdavai	imsi
ģis, ģi	ima	ģmē	imdavo	ims
mes	imame; imam	ģmēme; ģmēm	imdavome; imdavom	imsime; imsim
ģūs	imate; imat	ģmēte; ģmēt	imdavote; imdavot	imsite; imsit
ģie, ģos	ima	ģmē	imdavo	ims

	Tariamoģi nuos.	Liepiamoģi nuos.
aš	imģiau	–
tu	imtumei; imtum	imki; imk
ģis, ģi	imtū	teimie; teima
mes	imtumēme; imtumēm; imtume	imkime; imkim
ģūs	imtumēte; imtumēt	imkite; imkit
ģie, ģos	imtū	teimie; teima

Ķemt naudu. – Imti pinigus.

Ķem zīmuli un raksti! – Imk pieštukā ir rašyk!

Ķemsim ābolus no groza. – Imsime obuļius iš pintinēs.

Ķēmām trīs pudeles. – ģmēme tris butelius.

Nu tad ģemiet šo... – Na tai imkite šģ...

Ķemu grāmatas no bibliotēkas. – Imu knygas iš bibliotekos.

ņēmt (ņem, ñēma) ‘imti’

	Ķstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	ņemu	ņēmu	ņemšu	–
tu	ņem	ņēmi	ņemsi	ņem
viņš, viņa	ņem	ņēma	ņems	lai ñem
mēs	ņemam	ņēmām	ņemsim	ņemsim
ģūs	ņemat	ņēmāt	ņemsit; ñemsiet	ņemiet
viņi, viņas	ņem	ņēma	ņems	lai ñem

	Atstāstģjuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	ņemot	ņemšot	ņemtu	man; mums	
tu; ģūs				tev; ģums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				ģāņem	

28. vadinti (vadina, vadino) ‘vardā duoti; kviesti, šaukti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	vadinu	vadinau	vadindavau	vadinsiu
tu	vadini	vadinai	vadindavai	vadinsi
jis, ji	vadina	vadino	vadindavo	vadins
mes	vadiname; vadinam	vadiname; vadinom	vadindavome; vadindavom	vadinsime; vadinsim
jūs	vadinate; vadinat	vadinate; vadinot	vadindavote; vadindavot	vadinsite; vadinsit
jie, jos	vadina	vadino	vadindavo	vadins

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	vadinčiau	–
tu	vadintumei; vadintum	vadinki; vadink
jis, ji	vadintų	tevadinie; tevadina
mes	vadintumėme; vadintumėm; vadintume	vadinkime; vadinkim
jūs	vadintumėte; vadintumėt	vadinkite; vadinkit
jie, jos	vadintų	tevadinie; tevadina

Sauca par labdari. – Vadino geradariu.

Saukt lietas īstajos vārdos. – Vadinti daiktus tikrais vardais.

Bērns sauc māti. – Vaikas šaukia motinā.

Saucām par patriotiem. – Vadinome patriotais.

Sauciet mājās! – Šaukite namo!

Skaļi saucām. – Garsiai šaukēme.

sauct (sauc, sauca) ‘vadinti; kviesti, šaukti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	saucu	saucu	saukšu	–
tu	sauc	sauci	sauksi	sauc
viņš, viņa	sauc	sauca	sauks	lai sauc
mēs	saucam	saucām	sauksim	sauksim
jūs	saucāt	saucāt	sauksit; sauksiet	sauciet
viņi, viņas	sauc	sauca	sauks	lai sauc

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	saucot	saukšot	sauktu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāsauc	

29. daryti (daro, darė) ‘atlikti; dirbti; veikti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	darau	dariau	darydavau	darysiu
tu	darai	darei	darydavai	darysi
jis, ji	darą	darė	darydavo	darys
mes	darome; darom	darėme; darėm	darydavome; darydavom	darysime; darysim
jūs	darote; darot	darėte; darėt	darydavote; darydavot	darysite; darysit
jie, jos	darą	darė	darydavo	darys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	daryčiau	–
tu	darytumei; darytum	daryki; daryk
jis, ji	darytų	tedaro; tedarai
mes	darytumėme; darytumėm; darytume	darykime; darykim
jūs	darytumėte; darytumėt	darykite; darykit
jie, jos	darytų	tedaro; tedarai

Ko darīt? – Ką daryti?

Darītjām savu darbu. – Dirbome savo darbą.

Ko tu labu dari? – Ką gero tu veiki?

Darīsīm brīnumus. – Darysime stebuklus.

Daru laimīgus. – Darau laimingus.

Parādīt, kas jādara. – Parodyti, ką reikia daryti.

darīt (dara, darīja) ‘daryti, veikti; gaminti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	daru	darīju	darīšu	–
tu	dari	darīji	darīsi	dari
viņš, viņa	dara	darīja	darīs	lai dara
mēs	darām	darījām	darīsīm	darīsīm
jūs	darāt	darījāt	darīsīt; darīsiet	dariet
viņi, viņas	dara	darīja	darīs	lai dara

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	darot	darīšot	darītu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jādara	

30. atrodyti (atrodo, atrodē) ‘turēti išvaizdā; rodytis’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	atrodau	atrodžiau	atrodydavau	atrodysiu
tu	atrodai	atrodei	atrodydavai	atrodysi
jis, ji	atrodo	atrodē	atrodydavo	atrodys
mes	atrodome; atrodom	atrodēme; atrodēm	atrodydavome; atrodydavom	atrodysime; atrodysim
jūs	atrodote; atrodot	atrodēte; atrodēt	atrodydavote; atrodydavot	atrodysite; atrodysit
jie, jos	atrodo	atrodē	atrodydavo	atrodys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	atrodyčiau	–
tu	atrodytumei; atrodytum	atrodyki; atrodyk
jis, ji	atrodytų	teatrodo; teatrodai
mes	atrodytumēme; atrodytumēm; atrodytume	atrodykime; atrodykim
jūs	atrodytumēte; atrodytumēt	atrodykite; atrodykit
jie, jos	atrodytų	teatrodo; teatrodai

Viņa labi izskatās. – Ji gerai atrodo.

Viņš izskatās jaunāks par saviem gadiem. – Jis pagal metus atrodo jaunensis.

Puķe šeit izskatītos labāk. – Gēlē čia tinktų geriau.

Viss izskatījās tāpat. – Viskas atrodē taip pat.

Kā izskatīsies pasaules gals? – Kaip atrodys pasaulio pabaiga?

Lieliski izskatītos. – Puikiai atrodytų.

izskatīties (izskatās, izskatījās) ‘atrodyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	izskatos	izskatījos	izskatīšos	–
tu	izskaties	izskatījies	izskatīsies	izskaties
viņš, viņa	izskatās	izskatījās	izskatīsies	lai izskatās
mēs	izskatāmies	izskatījāmies	izskatīsimies	izskatīsimies
jūs	izskatāties	izskatījāties	izskatīsities; izskatīsieties	izskatieties
viņi, viņas	izskatās	izskatījās	izskatīsies	lai izskatās

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	izskatoties	izskatīšoties	izskatītos	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāizskatās	

31. nustatyti (nustato, nustatė) ‘daug pridėlioti; daug pastatyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	nustatau	nustačiau	nustatydavau	nustatysiu
tu	nustatai	nustatei	nustatydavai	nustatysi
jis, ji	nustato	nustatė	nustatydavo	nustatys
mes	nustatome; nustatom	nustatėme; nustatėm	nustatydavome; nustatydavom	nustatysime; nustatysim
jūs	nustatote; nustatot	nustatėte; nustatėt	nustatydavote; nustatydavot	nustatysite; nustatysit
jie, jos	nustato	nustatė	nustatydavo	nustatys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	nustatyčiau	–
tu	nustatytumėi; nustatytytum	nustatyki; nustatyk
jis, ji	nustatytytų	tenustato; tenustatai
mes	nustatytytumėm; nustatytytume; nustatytytumėme	nustatykime; nustatykim
jūs	nustatytytumėte; nustatytytumėt	nustatykite; nustatykit
jie, jos	nustatytytų	tenustato; tenustatai

Nostatija spoguli. – Pastatė veidrodi.

Nostatīs bērnu uz kājām. – Pastatys vaiką ant kojų.

Nostati priekšā! – Pastatyk priekyje!

Nostatu pēc kārtas. – Pastatau iš eilės.

Nostatiet vertikālā pozīcijā. – Pastatykite vertikaliai.

nostatīt (nostata, nostatīja) ‘pastatyti, padėti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	nostatu	nostatīju	nostatīšu	–
tu	nostati	nostatīji	nostatīsi	nostati
viņš, viņa	nostata	nostatīja	nostatīs	lai nostata
mēs	nostatām	nostatījām	nostatīsim	nostatīsim
jūs	nostatāt	nostatījāt	nostatīsiet; nostatīsiet	nostatiet
viņi, viņas	nostata	nostatīja	nostatīs	lai nostata

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	nostatot	nostatīšot	nostatītu	man; mums	jānostata
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas	viņiem, viņām				

32. sudaryti (sudaro, sudarė) ‘sujungti į visumą; sukurti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	sudarau	sudariau	sudarydavau	sudarysiu
tu	sudarai	sudarei	sudarydavai	sudarysi
jis, ji	sudaro	sudarė	sudarydavo	sudarys
mes	sudarome; sudarom	sudarėme; sudarėm	sudarydavome; sudarydavom	sudarysime; sudarysim
jūs	sudarote; sudarot	sudarėte; sudarėt	sudarydavote; sudarydavot	sudarysite; sudarysit
jie, jos	sudaro	sudarė	sudarydavo	sudarys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	sudaryčiau	–
tu	sudarytumei; sudarytum	sudaryki; sudaryk
jis, ji	sudarytų	tesudaro; tesudarai
mes	sudarytumėm; sudarytume; sudarytumėme	sudarykime; sudarykim
jūs	sudarytumėte; sudarytumėt	sudarykite; sudarykit
jie, jos	sudarytų	tesudaro; tesudarai

Veidojiet teikumus pareizi! – Taisyklingai sudarykite sakinius!

Veidot figūriņas. – Suformuoti figūrėles.

Veidojām pils maketu. – Sukūrėmė pilies maketą.

Jāveido kopīgi loģistikas centri. – Reikia formuoti bendrus logistikos centrus.

Veidosim grāmatu sarakstu. – Sudarysime knygų sąrašą.

Veidos divas partijas. – Suformuos dvi partijas.

veidot (veido, veidoja) ‘sudaryti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	veidoju	veidoju	veidošu	–
tu	veido	veidoji	veidosi	veido
viņš, viņa	veido	veidoja	veidos	lai veido
mēs	veidojam	veidojām	veidosim	veidosim
jūs	veidojat	veidojāt	veidosit; veidosiet	veidojiet
viņi, viņas	veido	veidoja	veidos	lai veido

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	veidojot	veidošot	veidotu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāveido	

33. pateikti (pateikia, pateikē) ‘duoti, pasiūlyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	pateikiu	pateikiau	pateikdavau	pateiksiu
tu	pateiki	pateikei	pateikdavai	pateiksi
jis, ji	pateikia	pateikē	pateikdavo	pateiks
mes	pateikiame; pateikiam	pateikēme; pateikēm	pateikdavome; pateikdavom	pateiksime; pateiksim
jūs	pateikiate; pateikiat	pateikēte; pateikēt	pateikdavote; pateikdavot	pateiksite; pateiksit
jie, jos	pateikia	pateikē	pateikdavo	pateiks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	pateikčiau	–
tu	pateiktumei; pateiktum	–
jis, ji	pateiktų	tepateikie; tepateikia
mes	pateiktumēme; pateiktumēm; pateiktume	–
jūs	pateiktumēte; pateiktumēt	–
jie, jos	pateiktų	tepateikie; tepateikia

Iesniegt lūgumu. – Pateikti prašymą.

Jāiesniedz izziņa. – Reikia pateikti pažymą.

Iesniegsim parakstīšanai. – Pateiksim pasirašymui.

Kad iesniedzāt pieteikumu? – Kada pateikēte pasiūlymą?

Sieva iesniedza šķiršanās pieteikumu. – Žmona padavē skyrybų pareiškimā.

Iesniedza projektu konkursam. – Pateikē projektą konkursui.

iesniegt (iesniedz, iesniedza) ‘pateikti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	iesniedzu	iesniedzu	iesniegšu	–
tu	iesniedz	iesniedzi	iesniegsi	iesniedz
viņš, viņa	iesniedz	iesniedza	iesniegs	lai iesniedz
mēs	iesniedzam	iesniedzām	iesniegsim	iesniegsim
jūs	iesniedzat	iesniedzāt	iesniegsit; iesniegsiet	iesniedziet
viņi, viņas	iesniedz	iesniedza	iesniegs	lai iesniedz

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	iesniedzot	iesniegšot	iesniegtu	man; mums	jāiesniedz
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

34. tapti (tampa, tapo) ‘darytis, virsti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	tampu	tapau	tapdavau	tapsiu
tu	tampi	tapai	tapdavai	tapsi
jis, ji	tampa	tapo	tapdavo	taps
mes	tampame; tampam	tapome; tapom	tapdavome; tapdavom	tapsime; tapsim
jūs	tampate; tampat	tapote; tapot	tapdavote; tapdavot	tapsite; tapsit
jie, jos	tampa	tapo	tapdavo	taps

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	tapčiau	–
tu	taptumei; taptum	tapki; tapk
jis, ji	taptų	tetapo; tetapai; tetampie; tetampa
mes	taptumėme; taptumėm; taptume	tapkime; tapkim
jūs	taptumėte; taptumėt	tapkite; tapkit
jie, jos	taptų	tetapo; tetapai; tetampie; tetampa

Viņš tapa vesels. – Jis tapo sveikas.
 Mēs tapsim brīvi. – Mes tapsim laisvi.
 Topiet gaišākas! – Tapkite šviesesnēs!
 Taps par dziedātāju. – Taps dainininku.
 Topi uzmanīgs! – Tapk dėmesingas!

tapt (top, tapa) ‘tapti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	topu	tapu	tapšu	–
tu	topi	tapi	tapsi	topi
viņš, viņa	top	tapa	taps	lai top
mēs	topam	tapām	tapsim	tapsim
jūs	topat	tapāt	tapsit; tapsiet	topiet
viņi, viņas	top	tapa	taps	lai top

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	topot	tapšot	taptu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

35. laikyti (laiko, laikė) ‘turėti neleidžiant kristi ar ištrūkti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasis kartinis l.	būtasis dažninis l.	būsimasis l.
aš	laikau	laikiau	laikydavau	laikysiu
tu	laikai	laikei	laikydavai	laikysi
jis, ji	laiko	laikė	laikydavo	laikys
mes	laikome; laikom	laikėme; laikėm	laikydavome; laikydavom	laikysime; laikysim
jūs	laikote; laikot	laikėte; laikėt	laikydavote; laikydavot	laikysite; laikysit
jie, jos	laiko	laikė	laikydavo	laikys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	laikyčiau	–
tu	laikytumei; laikytum	laikyki; laikyk
jis, ji	laikytų	telaiko; telaikai
mes	laikytumėme; laikytumėm; laikytume	laikykime; laikykim
jūs	laikytumėte; laikytumėt	laikykite; laikykit
jie, jos	laikytų	telaiko; telaikai

Turēt aiz rokas. – Laikyti už rankos.

Turiet karogu! – Laikykite vėliavą!

Vanags nagos turēja vistu. – Vanagas naguose laikė vištą.

Turi stingri! – Laikykit stipriai!

Tur rokā fotoaparātu. – Laiko rankoje fotoaparatą.

Turēs somu uz ceļiem. – Laikys krepšį ant kelių.

turēt (tur, turēja) ‘laikyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	туру	turēju	turēšu	–
tu	turi	turēji	turēsi	turi
viņš, viņa	tur	turēja	turēs	lai tur
mēs	turam	turējām	turēsīm	turēsīm
jūs	turat	turējāt	turēsīt; turēsiet	turiet
viņi, viņas	tur	turēja	turēs	lai tur

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	turot	turēšot	turētu	man; mums	jātur
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

36. leisti (leidžia, leido) ‘duoti eiti, sklīsti; sudaryti sąlygas kā daryti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnīnis l.	būsimasis l.
aš	leidžiu	leidau	leisdavau	leisiu
tu	leidi	leidai	leisdavai	leisi
jīs, jī	leidžia	leido	leisdavo	leis
mes	leidžiame; leidžiam	leidome; leidom	leisdavome; leisdavom	leisime; leisim
jūs	leidžiate; leidžiat	leidote; leidot	leisdavote; leisdavot	leisite; leisit
jīe, jos	leidžia	leido	leisdavo	leis

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	leisčiau	–
tu	leistumei; leistum	leiski; leisk
jīs, jī	leistu	teleidžia; teleidie
mes	leistumēme; leistungm; leistungme	leiskime; leiskim
jūs	leistumēte; leistungmēt	leiskite; leiskit
jīe, jos	leistu	teleidžia; teleidie

Laist ūdeni. – Leisti vandeni.

Laida skolā. – Leido i mokyklā.

Rīt laidīsim tālāk! – Rytoj leisime toliau!

Laižu vannā ūdeni. – Leidžiu i voniā vandeni.

Laidīs atvaļinājumā. – Leis atostogu.

No rītā laidām apskatīt. – Ryte leidom apžiūrēti.

laist (laiž, laida) ‘leisti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	laižu	laidu	laidīšu	–
tu	laid	laidi	laidīsi	laid
viņš, viņa	laiž	laida	laidīs	lai laiž
mēs	laižam	laidām	laidīsim	laidīsim
jūs	laižat	laidāt	laidīsiet; laidīsiet	laidiet
viņi, viņas	laiž	laida	laidīs	lai laiž

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	laižot	laidīšot	laistu	man; mums	jālaiž
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

37. padēti (padedā, padējo) ‘pastatyti, paguldyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	padedu	padėjau	padėdavau	padėsiu
tu	padedi	padėjai	padėdavai	padėsi
jis, ji	padeda	padėjo	padėdavo	padės
mes	padedame; padedam	padėjome; padėjom	padėdavome; padėdavom	padėsime; padėsīm
jūs	padedate; padedat	padėjote; padėjot	padėdavote; padėdavot	padėsite; padėsīt
jie, jos	padeda	padėjo	padėdavo	padės

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	padėčiau	–
tu	padėtumei; padėtum	padėki; padėk
jis, ji	padėtų	tepadėdie; tepadedā
mes	padėtumėme; padėtumēm; padėtume	padėkime; padėkim
jūs	padėtumėte; padėtumėt	padėkite; padėkit
jie, jos	padėtų	tepadėdie; tepadedā

Nolikt grāmatu. – Padėti knygā.

Pirmie nolika ziedus pie pieminekļa. – Pirmieji padėjo gēles prie paminklo.

Nolieciet uz galda. – Padėkite ant stalo.

Nolikšu baltā sniegā. – Padėsiu į baltą sniegā.

Kapos nolikām svecīti. – Kapuose pastatēmē žvakeļē.

Noliec vietā! – Padėk į vietā!

nolikt (noliek, nolika) ‘padėti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	nolieku	noliku	nolikšu	–
tu	noliec	noliki	noliksi	noliec
viņš, viņa	noliek	nolika	noliks	lai noliek
mēs	noliekam	nolikām	noliksīm	noliksīm
jūs	noliekat	nolikāt	noliksīt; noliksīt	nolieciet
viņi, viņas	noliek	nolika	noliks	lai noliek

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	noliekot	nolikšot	noliktu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jānoliek	

38. žiūrēti (žiūri, žiūrējo) ‘turēti nukreipus kur akis, norint pamatyti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	žiūriu	žiūrėjau	žiūrėdavau	žiūrėsiu
tu	žiūri	žiūrėjai	žiūrėdavai	žiūrėsi
jis, ji	žiūri	žiūrėjo	žiūrėdavo	žiūrės
mes	žiūrime; žiūrim	žiūrėjome; žiūrėjom	žiūrėdavome; žiūrėdavom	žiūrėsime; žiūrėsīm
jūs	žiūrite; žiūrit	žiūrėjote; žiūrėjot	žiūrėdavote; žiūrėdavot	žiūrėsite; žiūrėsit
jie, jos	žiūri	žiūrėjo	žiūrėdavo	žiūrės

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	žiūrėčiau	–
tu	žiūrėtumei; žiūrėtum	žiūrėki; žiūrėk
jis, ji	žiūrėtų	težiūrie; težiūri
mes	žiūrėtumėme; žiūrėtumėm; žiūrėtume	žiūrėkime; žiūrėkim
jūs	žiūrėtumėte; žiūrėtumėt	žiūrėkite; žiūrėkit
jie, jos	žiūrėtų	težiūrie; težiūri

Skatīties lugu. – Žiūrėti pjese.

Skatos pulksteņī. – Žiūrii ī laikrodī.

Lai skatās un priecājās. – Tegul žiūri ir džiaugiasi.

Kā jums patika, ja skatījāties? – Kaip jums patiko, jei žiūrėjote?

Skatās uz kādu. – Žiūrii ī ką nors.

Jāskatās, kas būs. – Reikia žiūrėti, kas bus.

skatīties (skatās, skatījās) ‘žiūrėti’

	Įstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	skatos	skatījos	skatīšos	–
tu	skaties	skatījies	skatīsies	skaties
viņš, viņa	skatās	skatījās	skatīsies	lai skatās
mēs	skatāmies	skatījāmies	skatīsimies	skatīsimies
jūs	skatāties	skatījāties	skatīsities; skatīsieties	skatieties
viņi, viņas	skatās	skatījās	skatīsies	lai skatās

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	skatoties	skatīšoties	skatītos	man; mums	jāskatās
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

39. likti (lieka, liko) ‘būti ir toliu toje pat vietoje, neišvykti; būti ir toliu tokiam pat’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	lieku	likau	likdavau	liksiu
tu	lieki	likai	likdavai	liksi
jis, ji	lieka	liko	likdavo	likis
mes	liekame; liekam	likome; likom	likdavome; likdavom	liktime; liksim
jūs	liekate; liekat	likote; likot	likdavote; likdavot	liksite; liksit
jie, jos	lieka	liko	likdavo	likis

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	likčiau	–
tu	liktumei; liktum	liki; lik
jis, ji	liktų	teliekie; telieka
mes	liktumėme; liktumėm; liktume	likime; likim
jūs	liktumėte; liktumėt	likite; likit
jie, jos	liktų	teliekie; telieka

Palikt mājās. – Likti namie.

Palieciat sveiki! – Likite sveiki!

Kāpēc ir jāpaliek Latvijā? – Kodėl reikia likti Latvijoje?

Palika pēc stundām. – Paliko po pamokų.

Paliksi bez naudas. – Liksi be pinigų.

Paliec sveiks! – Lik sveikas!

palikt (paliek, palika) ‘likti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	palieku	paliku	palikšu	–
tu	paliec	paliki	paliksi	paliec
viņš, viņa	paliek	palika	paliks	lai paliek
mēs	paliekam	palikām	paliksim	paliksim
jūs	paliekat	palikāt	paliksiet; paliksiet	palieciat
viņi, viņas	paliek	palika	paliks	lai paliek

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	paliekot	palikšot	paliktu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāpaliek	

40. priklausyti (priklauso, priklausė) ‘būti nuosavybe, priderėti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	priklausau	priklausiau	priklausydavau	priklausysiu
tu	priklausai	priklausei	priklausydavai	priklausysi
jis, ji	priklauso	priklausė	priklausydavo	priklausys
mes	priklausome; priklausom	priklausėme; priklausėm	priklausydavome; priklausydavom	priklausysime; priklausysim
jūs	priklausote; priklausot	priklausėte; priklausėt	priklausydavote; priklausydavot	priklausysite; priklausysit
jie, jos	priklauso	priklausė	priklausydavo	priklausys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	priklausyčiau	–
tu	priklausytumei; priklausytum	priklausyki; priklausyk
jis, ji	priklausytų	tepriklauso; tepriklausai
mes	priklausytumėme; priklausytumėm; priklausytume	priklausykime; priklausykim
jūs	priklausytumėte; priklausytumėt	priklausykite; priklausykit
jie, jos	priklausytų	tepriklauso; tepriklausai

Es piederu jums. – Aš priklausau jums.

Kam pieder šī ideja? – Kam priklauso šī idėja?

Man piederēs tēvu zeme. – Man priklausys tēvų žemė.

Piederētu man. – Priklausytų man.

Grāmata piederēja man. – Knyga priklausė man.

Piederēsim viens otram mūžīgi... varbūt. – Priklausysim vienas kitam amžinai... gal.

piederēt (pieder, piederēja) ‘priklausyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	piederu	piederēju	piederēšu	–
tu	piederi	piederēji	piederēsi	piederi
viņš, viņa	pieder	piederēja	piederēs	lai pieder
mēs	piederam	piederējām	piederēsim	piederēsim
jūs	piederat	piederējāt	piederēsit; piederēsiet	piederiet
viņi, viņas	pieder	piederēja	piederēs	lai pieder

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	piederot	piederēšot	piederētu	man; mums	jāpieder
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

41. ateiti (ateina, atējo) ‘atvykti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	ateinu	atējau	ateidavau	ateisiu
tu	ateini	atējai	ateidavai	ateisi
jis, ji	ateina	atējo	ateidavo	ateis
mes	ateiname; ateinam	atējome; atējom	ateidavome; ateidavom	ateisime; ateisim
jūs	ateinate; ateinat	atējote; atējot	ateidavote; ateidavot	ateisite; ateisit
jie, jos	ateina	atējo	ateidavo	ateis

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	ateičiau	–
tu	ateitumei; ateitum	ateiki; ateik
jis, ji	ateitų	teateinie; teateina
mes	ateitumēme; ateitumēm; ateitume	ateikime; ateikim
jūs	ateitumēte; ateitumēt	ateikite; ateikit
jie, jos	ateitų	teateinie; teateina

Atnāku uz darbu. – Atvykstu ī darba.

Atnākt pusdienās. – Ateiti pietų.

Šodien atnāca vēstule. – Šiandien atējo laiškās.

Jāatnāk pie mums. – Reikia atvykti pas mus.

Atnāks viesis. – Atvyks svečias.

atnākt (atnāk, atnāca) ‘ateiti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	atnāku	atnācu	atnākšu	–
tu	atnāc	atnāci	atnāksi	atnāc
viņš, viņa	atnāk	atnāca	atnāks	lai atnāk
mēs	atnākam	atnācām	atnāksim	atnāksim
jūs	atnākat	atnācāt	atnāksit; atnāksiet	atnāciet
viņi, viņas	atnāk	atnāca	atnāks	lai atnāk

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	atnākot	atnākšot	atnāktu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāatnāk	

42. manyti (mano, manė) ‘būti kokios nuomonės; galvoti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	manau	maniau	manydavau	manysiu
tu	manai	manei	manydavai	manysi
jis, ji	mano	manė	manydavo	manys
mes	manome; manom	manėme; manėm	manydavome; manydavom	manysime; manysim
jūs	manote; manot	manėte; manėt	manydavote; manydavot	manysite; manysit
jie, jos	mano	manė	manydavo	manys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	manyčiau	–
tu	manytumėi; manytum	manyki; manyk
jis, ji	manytų	temano; temanai
mes	manytumėme; manytumėm; manytume	manykime; manykim
jūs	manytumėte; manytumėt	manykite; manykit
jie, jos	manytų	temano; temanai

Viņš domāja citādi. – Jis galvojo kitaip.

Par ko tu domā? – Apie ką tu galvoji?

Domājiet tikai par vienu! – Galvokite tik apie viena!

Ja cilvēki vienmēr domātu... – Jei žmonės visada galvotų...

Par to domāsim visi. – Apie tai galvosime visi.

Lai domā, ko grib! – Tegul galvoja ką nori!

domāt (domā, domāja) ‘manyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	domāju	domāju	domāšu	–
tu	domā	domāji	domāsi	domā
viņš, viņa	domā	domāja	domās	lai domā
mēs	domājam	domājām	domāsim	domāsim
jūs	domājat	domājāt	domāsīt; domāsiet	domājiet
viņi, viņas	domā	domāja	domās	lai domā

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	domājot	domāšot	domātu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jādomā	

43. vykdyti (vykdo, vykde) ‘atlikti, daryti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	vykdau	vykdžiau	vykdydavau	vykdysiu
tu	vykdai	vykdei	vykdydavai	vykdysi
jis, ji	vykdo	vykdė	vykdydavo	vykdys
mes	vykdome; vykdom	vykdėme; vykdem	vykdydavome; vykdydavom	vykdysime; vykdysim
jūs	vykdote; vykdote	vykdėte; vykdėt	vykdydavote; vykdydavot	vykdysite; vykdysit
jie, jos	vykdo	vykdė	vykdydavo	vykdys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	vykdyčiau	–
tu	vykdytumei; vykdytum	vykdyki; vykdyk
jis, ji	vykdytų	tevykdo; tevykdai
mes	vykdytumėme; vykdytumēm; vykdytume	vykdykime; vykdykim
jūs	vykdytumėte; vykdytumēt	vykdykite; vykdykit
jie, jos	vykdytų	tevykdo; tevykdai

Pildīt pavēli. – Vykdyti įsakymą.

Pildu vakara plānu. – Vykda vakaro planą.

Solījums ir jāpilda. – Pažadą reikia vykdyti.

Kā to pildīsīm? – Kaip tai vykdysime?

Pildījām uzdevumus. – Atlikome užduotis.

Pildām mājas darbus. – Atliekama namų darbus.

pildīt (pilda, pildīja) ‘vykdyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	pildu	pildīju	pildīšu	–
tu	pildi	pildīji	pildīsi	pildi
viņš, viņa	pilda	pildīja	pildīs	lai pilda
mēs	pildām	pildījām	pildīsīm	pildīsīm
jūs	pildāt	pildījāt	pildīsīt; [iz]pildīsiet	pildiet
viņi, viņas	pilda	pildīja	pildīs	lai pilda

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	pildot	pildīšot	pildītu	man; mums	jāpilda
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

44. atitikti (atitinka, atitiko) ‘būti sutikimo, darnumo santykių’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	atitinku	atitikau	atitikdavau	atitiksiu
tu	atitinki	atitikai	atitikdavai	atitiksi
jis, ji	atitinka	atitiko	atitikdavo	atitiks
mes	atitinkame; atitinkam	atitikome; atitikom	atitikdavome; atitikdavom	atitiksime; atitiksime
jūs	atitinkate; atitinkat	atitikote; atitikot	atitikdavote; atitikdavot	atitikssite; atitiksist
jie, jos	atitinka	atitiko	atitikdavo	atitiks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	atitikčiau	–
tu	atitiktumei; atitiktum	atitiki; atitik
jis, ji	atitiktų	teatitinkie; teatitinka
mes	atitiktumėme; atitiktumėm; atitiktume	atitikime; atitikim
jūs	atitiktumėte; atitiktumėt	atitikite; atitikit
jie, jos	atitiktų	teatitinkie; teatitinka

Noraksts atbilst oriģinālam. – Nuorašas atitinka oriģināla.

Mērķis atbilst uzdevumam. – Tikslas atitinka uzduotis.

Atbilda prasībām. – Atitiko reikalavimus.

Jāatbilst norādītajām kategorijām. – Turi atitikti nurodytas kategorijas.

Ja darbs atbildīs prasībām. – Jei darbas atitiks reikalavimus.

Domāju, ka atbildīsi prasībām. – Manau, kad atitiksi reikalavimus.

atbilst (atbilst, atbilda) ‘atitikti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	atbilstu	atbildu	atbildīšu	–
tu	atbilsti	atbildi	atbildīsi	atbilsti
viņš, viņa	atbilst	atbilda	atbildīs	lai atbilst
mēs	atbilstam	atbildām	atbildīsim	atbildīsim
jūs	atbilstat	atbildāt	atbildīsiet; atbildīsiet	atbilstiet
viņi, viņas	atbilst	atbilda	atbildīs	lai atbilst

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	atbilstot	atbildīšot	atbilstu	man; mums	jāatbilst
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

45. vykti (vyksta, vyko) ‘leistas į kelionę’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	vykstu	vykau	vykdavau	vyksiu
tu	vyksti	vykai	vykdavai	vyksi
jis, ji	vyksta	vyko	vykdavo	vyks
mes	vykstame; vykstam	vykome; vykom	vykdavome; vykdavom	vyksime; vyksim
jūs	vykstate; vykstat	vykote; vykot	vykdavote; vykdavot	vyksite; vyksit
jie, jos	vyksta	vyko	vykdavo	vyks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	vykčiau	–
tu	vyktumei; vyktum	vyki; vyk
jis, ji	vyktų	tevykstie; tevyksta
mes	vyktumėme; vyktumėm; vyktume	vykime; vykim
jūs	vyktumėte; vyktumėt	vykite; vykit
jie, jos	vyktų	tevykstie; tevyksta

Dodos uz mājām. – Vykstu namo.

Rīt došos uz pilsētu. – Ryt vyksiu į miestą.

Doties jūrā. – Išplaukti į jūrą.

Devās ceļā. – Leidosi į kelionę.

Jādodas uz Siguldas pusi. – Reikia vyksti į Suguldos pusę.

Dosimies prom. – Išvyksime.

doties (dodas, devās) ‘pradėti ką daryti, duoti veiksmui kryptį’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	dodos	devos	došos	–
tu	dodies	devies	dosies	dodies
viņš, viņa	dodas	devās	dosies	lai dodas
mēs	dodamies	devāties	dosimies	dosimies
jūs	dotaties	devāties	dosities; dosieties	dodieties
viņi, viņas	dodas	devās	dosies	lai dodas

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	dodoties	došoties	dotos	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jādodas	

46. veikti (veikia, veikē) ‘užsiimti kuo, daryti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	veikiu	veikiau	veikdavau	veiksiu
tu	veiki	veikei	veikdavai	veiksi
jis, ji	veikia	veikė	veikdavo	veiks
mes	veikiame; veikiam	veikėme; veikėm	veikdavome; veikdavom	veiksime; veiksime
jūs	veikiate; veikiat	veikėte; veikėt	veikdavote; veikdavot	veiksite; veiksit
jie, jos	veikia	veikė	veikdavo	veiks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	veikčiau	–
tu	veiktumei; veiktum	veiki; veik
jis, ji	veiktų	teveikie; teveikia
mes	veiktumėme; veiktumėm; veiktume	veikime; veikim
jūs	veiktumėte; veiktumėt	veikite; veikit
jie, jos	veiktų	teveikie; teveikia

Darīt savu darbu. – Dirbti savo darbą.

Nesaprotam, ko darījām nepareizi. – Nesupratome, ką darēme neteisingai.

Ko es daru? – Ką aš darau?

Ko darīsi? – Ką darysi?

Parādīt, kas jādara. – Parodyti, ką reikia daryti.

Ejiet un dariet! – Eikite ir darykite!

darīt (dara, darīja) ‘daryti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	daru	darīju	darīšu	–
tu	dari	darīji	darīsi	dari
viņš, viņa	dara	darīja	darīs	lai dara
mēs	darām	darījām	darīsim	darīsim
jūs	darāt	darījāt	darīsiet; darīsiet	dariet
viņi, viņas	dara	darīja	darīs	lai dara

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	darot	darīšot	darītu	man; mums	jādara
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

47. duoti (duoda, davē) ‘daryti, kad gautų, teikti, skirti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	duodu	daviau	duodavau	duosiu
tu	duodi	davei	duodavai	duosi
jis, ji	duoda	davė	duodavo	duos
mes	duodame; duodam	davėme; davėm	duodavome; duodavom	duosime; duosim
jūs	duodate; duodat	davėte; davėt	duodavote; duodavot	duosite; duosit
jie, jos	duoda	davė	duodavo	duos

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	duočiau	–
tu	duotumei; duotum	duoki; duok
jis, ji	duotų	teduodie; teduoda
mes	duotumėme; duotumėm; duotume	duokime; duokim
jūs	duotumėte; duotumėt	duokite; duokit
jie, jos	duotų	teduodie; teduoda

Dot naudu. – Duoti pinigų.

Deva norādījumus. – Davē nurodymus.

Dodiet pavēli! – Duokite įsakymą!

Dosim viņam iespēju. – Duosim jam galimybę.

Jānod laiks padomāt. – Reikia duoti laiko pagalvoti.

Kādus padomus jūs man dotu? – Kokių patarimų jūs man duotumėt?

dot (dod, deva) ‘duoti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	dodu	devu	došu	–
tu	dod	devi	dosi	dod
viņš, viņa	dod	deva	dos	lai dod
mēs	dodam	devām	dosim	dosim
jūs	dodat	devāt	dosit; dosiet	dodiet
viņi, viņas	dod	deva	dos	lai dod

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	dodot	došot	dotu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jānod	

48. atsirasti (atsiranda, atsirado) ‘imti rastis, prasidėti; pasirodyti, atvykti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtašis kartinis l.	būtašis dažninis l.	būsimasis l.
aš	atsirandu	atsiradau	atsirasdavau	atsirasiu
tu	atsirandi	atsiradai	atsirasdavai	atsirasi
jis, ji	atsiranda	atsirado	atsirasdavo	atsiras
mes	atsirandame; atsirandam	atsiradome; atsiradom	atsirasdavome; atsirasdavom	atsirasime; atsirasim
jūs	atsirandate	atsiradote; atsiradot	atsirasdavote; atsirasdavot	atsirasite; atsirasit
jie, jos	atsiranda	atsirado	atsirasdavo	atsiras

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	atsirasčiau	–
tu	atsirastumei; atsirastum	atsiraski; atsirask
jis, ji	atsirastų	teatsirandie; teatsiranda
mes	atsirastumėme; atsirastume; atsirastumėm	atsiraskime; atsiraskim
jūs	atsirastumėte; atsirastumėt	atsiraskite; atsiraskit
jie, jos	atsirastų	teatsirandie; teatsiranda

Radās negaidīta iespēja. – Radosi nelaukta galimybē.

Atradīsies brīvs laiks. – Atsirās laisvo laiko.

Kā atrodas vajadzīgās domas? – Kaip atsiranda reikalingos mintys?

Pazudusī govs atradās. – Dingusi karvē atsirado.

No visas sirds novēlu: lai atrodas īstais saimnieks. – Iš visos širdies linkiu: teatsiranda tikrasis šeimīnīkas.

Lietas, kurām jāatrodas katrā automašīnā. – Daiktai, kurie turi būti kiekviename automobilyje.

atrasties (atrodas, atradās) ‘atsirasti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	atrodos	atrados	atradīšos	–
tu	atrodies	atradies	atradīsies	atrodies
viņš, viņa	atrodas	atradās	atradīsies	lai atrodas
mēs	atrodamies	atradāmies	atradīsimies	–
jūs	atrodaties	atradāties	atradīsities; atradīsieties	atrodieties
viņi, viņas	atrodas	atradās	atradīsies	lai atrodas

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	atrodoties	atradīšoties	atrastos	man; mums	jāatrodas
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

49. gerbti (gerbia, gerbė) ‘rodyti pagarbą’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	gerbiu	gerbiau	gerbdavau	gerbsiu
tu	gerbi	gerbei	gerbdavai	gerbsi
jis, ji	gerbia	gerbė	gerbdavo	gerbs
mes	gerbiame; gerbiam	gerbėme; gerbėm	gerbdavome; gerbdavom	gerbsime; gerbsim
jūs	gerbiate; gerbiat	gerbėte; gerbėt	gerbdavote; gerbdavot	gerbsite; gerbsit
jie, jos	gerbia	gerbė	gerbdavo	gerbs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	gerbčiau	–
tu	gerbtumei; gerbtum	gerbki; gerbk
jis, ji	gerbtų	tegerbie; tegerbia
mes	gerbtumėme; gerbtumėm; gerbtume	gerbkime; gerbkim
jūs	gerbtumėte; gerbtumėt	gerbkite; gerbkit
jie, jos	gerbtų	tegerbie; tegerbia

Es cienu šo vīru. – Aš gerbiu šį vyrą.
 Cienī tėvu un māti! – Gerbk tėvą ir motiną!
 Mēs viņu ļoti cienījām. – Mes jį labai gerbėme.
 Ja meitene cienītu sevi. – Jei mergina gerbtų save.
 Cienīsim savu valodu. – Gerbsime savo kalbą.
 Viņa jāciena un jāmīl. – Jā reikia gerbti ir mylėti.

cienīt (ciena, cienīja) ‘gerbti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	cienu; cienīju	cienīju	cienīšu	–
tu	cieni; cienī	cienīji	cienīsi	cienī; cieni
viņš, viņa	ciena; cienī	cienīja	cienīs	lai cienī; lai ciena
mēs	cienām; cienījam	cienījām	cienīsim	cienīsim
jūs	cienāt; cienījat	cienījāt	cienīsiet; cienīsiet	cienījiet; cieniet
viņi, viņas	ciena; cienī	cienīja	cienīs	lai cienī; lai ciena

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	cienot; cienījot	cienīšot	cienītu	man; mums	jācienī; jāciena
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa; viņi, viņas				viņam, viņai; viņiem, viņām	

50. rasti (randa, rado) ‘ieškant, stebint aptikti, pastebēti’

	Tiesiognē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	randu	radau	rasdavau	rasiu
tu	randi	radai	rasdavai	راس
jis, ji	randa	rado	rasdavo	راس
mes	randame; randam	radome; radom	rasdavome; rasdavom	راسمه; راسم
jūs	randate; randat	radote; radot	rasdavote; rasdavot	راسته; راست
jie, jos	randa	rado	rasdavo	راس

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	rasčiau	–
tu	rastumei; rastum	raski; rask
jis, ji	rastų	terandie; teranda
mes	rastumēme; rastumēm; rastume	raskime; raskim
jūs	rastumēte; rastumēt	raskite; raskit
jie, jos	rastų	terandie; teranda

Rod ceļu. – Randa keliā.

Radām daudz jaunu ideju. – Atradome daug naujū idējū.

Radīs jaunu dzimteni. – Ras naujā tēvyņē.

Rast nozaudēto lietu. – Rasti pamestā daiktā.

Jārod kompromiss. – Reikia rasti kompromisā.

Rodiet prieku mīlestībā! – Raskite dziaugsmā meilēje!

rast (rod, rada) ‘rasti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	rodu	radu	radīšu	–
tu	rodi	radi	radīsi	rodi
viņš, viņa	rod	rada	radīs	lai rod
mēs	rodam	radām	radīsim	radīsim
jūs	rodāt	radāt	radīsiet; radīsiet	rodiet
viņi, viņas	rod	rada	radīs	lai rod

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	rodot	radīšot	rastu	man; mums	jārod
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

51. siūlyti (siūlo, siulė) ‘teikti, prašyti, kad imtų, pirktų’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	siūlau	siūliau	siūlydavau	siūlysiu
tu	siūlai	siūlei	siūlydavai	siūlysi
jis, ji	siūlo	siulė	siūlydavo	siūlys
mes	siūlome; siūlom	siūlėme; siūlėm	siūlydavome; siūlydavom	siūlysim; siūlysim
jūs	siūlote; siūlot	siūlėte; siūlėt	siūlydavote; siūlydavot	siūlysite; siūlysit
jie, jos	siūlo	siulė	siūlydavo	siūlys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	siūlyčiau	–
tu	siūlytumei; siūlytum	siūlyki; siūlyk
jis, ji	siūlytų	tesiuo; tesiulai
mes	siūlytumėme; siūlytumėm; siūlytume	siūlykime; siūlykim
jūs	siūlytumėte; siūlytumėt	siūlykite; siūlykit
jie, jos	siūlytų	tesiuo; tesiulai

Piedāvā darbu. – Siūlo darba.

Piedāvāt savus pakalpojumus. – Pasiūlyti savo paslaugas.

Draudzene piedāvāja darbu. – Draugė siulė darba.

Piedāvājiet viesiem vīnu. – Pasiūlykite svečiams vynu.

Jāpiedāvā darba vieta. – Reikia pasiūlyti darbo vietą.

Piedāvāsim jaunas idejas. – Siūlysim naujas idėjas.

piedāvāt (piedāvā, piedāvāja) ‘siūlyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	piedāvāju	piedāvāju	piedāvāšu	–
tu	piedāvā	piedāvāji	piedāvāsi	piedāvā
viņš, viņa	piedāvā	piedāvāja	piedāvās	lai piedāvā
mēs	piedāvājam	piedāvājām	piedāvāsim	piedāvāsim
jūs	piedāvājat	piedāvājāt	piedāvāsit; piedāvāsiet	piedāvājiet
viņi, viņas	piedāvā	piedāvāja	piedāvās	lai piedāvā

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	piedāvājot	piedāvāšot	piedāvātu	man; mums	jāpiedāvā
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

52. siekti (siekia, siekē) ‘stengtis paliesti, paimti kā toliau esantī; stengtis įgyti’

	Tiesioginē nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažnins l.	būsimasis l.
aš	siekiu	siekiau	siekdavau	sieksiu
tu	sieki	sieki	siekdava	sieksi
jīs, jī	siekia	siekē	siekdavo	sieks
mes	siekiamo; siekiam	siekēme; siekēm	siekdavome; siekdavom	sieksime; sieksim
jūs	siekiate; siekiat	siekēte; siekēt	siekdavote; siekdavot	sieksite; sieksit
jīe, jōs	siekia	siekē	siekdavo	sieks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	siekčiau	–
tu	siektumei; siektum	sieki; siek
jīs, jī	siektu	tesiekie; tesiekia
mes	siektumēme; siektumēm; siektume	siekime; siekim
jūs	siektumēte; siektumēt	siekite; siekit
jīe, jōs	siektu	tesiekie; tesiekia

Sniegt ūdens krūzītes. – Siekti puodelio vandens.

Viņa sniedza roku pēc atslēgām. – Jinai siekē ranka raktu.

sniegt (sniedz, sniedza) ‘siekti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	sniedzu	sniedzu	sniegšu	–
tu	sniedz	sniedzi	sniegsi	sniedz
viņš, viņa	sniedz	sniedza	sniegs	lai sniedz
mēs	sniedzam	sniedzām	sniegsim	sniegsim
jūs	sniedzat	sniedzāt	sniegsit; sniegsiet	sniedziet
viņi, viņas	sniedz	sniedza	sniegs	lai sniedz

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	sniedzot	sniegšot	sniegtu	man; mums	jāsniedz
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

53. išeiti (išeina, išejo) ‘išvykti; pasišalinti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas is kartinis l.	būtas is dažninis l.	būsimasis l.
aš	išeinu	išeįau	išeidavau	išeisiu
tu	išeini	išeįai	išeidavai	išeisi
jis, ji	išeina	išeįo	išeidavo	išeis
mes	išeiname; išeinam	išeįome; išeįom	išeidavome; išeidavom	išeisime; išeisim
jūs	išeinate; išeinat	išeįote; išeįot	išeidavote; išeidavot	išeisite; išeisit
jie, jos	išeina	išeįo	išeidavo	išeis

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	išeičiau	–
tu	išeitumei; išeitum	išeiki; išeik
jis, ji	išeitų	teišeinie; teišeina
mes	išeitumėme; išeitumėm; išeitume	išeikime; išeikim
jūs	išeitumėte; išeitumėt	išeikite; išeikit
jie, jos	išeitų	teišeinie; teišeina

Izeju pa durvīm. – Išeinu pro duris.

Iziet ārā. – Išeiti laukan.

Izies uz ielas. – Išeis į gatvę.

Jāiziet pastaigāt. – Reikia išeiti pasivaikščioti.

Izgājām jau no rītā. – Išejome jau ryte.

Izejiet laukā un paskatieties! – Išeikite į lauką ir pasižiūrėkite!

iziet (iziet, izgāja) ‘išeiti’

	Ištenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	izeju	izgāju	iziešu	–
tu	izej	izgāji	iziesi	izej
viņš, viņa	iziet	izgāja	izies	lai iziet
mēs	izejam	izgājām	iziesim	iziesim
jūs	izejat	izgājāt	iziesit; iziesiet	izejiet
viņi, viņas	iziet	izgāja	izies	lai iziet

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	izejot	iziešot	izietu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāiziet	

54. laukti (laukia, laukē) ‘tikētis kā atvykstant’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasias kartinis l.	būtasias dažninis l.	būsimasis l.
aš	laukiu	laukiau	laukdavau	lauksiu
tu	lauki	laukei	laukdavai	lauksi
jis, ji	laukia	laukė	laukdavo	lauks
mes	laukiame; laukiam	laukėme; laukėm	laukdavome; laukdavom	lauksime; lauksim
jūs	laukiate; laukiat	laukėte; laukėt	laukdavote; laukdavot	lauksite; lauksit
jie, jos	laukia	laukė	laukdavo	lauks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	laukčiau	–
tu	lauktumei; lauktum	lauki; lauk
jis, ji	lauktų	telaukie; telaukia
mes	lauktumėme; lauktumėm; lauktume	laukime; laukim
jūs	lauktumėte; lauktumėt	laukite; laukit
jie, jos	lauktų	telaukie; telaukia

Vaja gaidīt vilcienu. – Reikia laukti traukinio.

Gaidu vasaru. – Laukiu vasaros.

Mūs gaidīs nopietns darbs. – Mūsų lauks rimtas darbas.

Ko tu vėl gaidi? – Ko tu dar lauki?

Jāgaida rindā. – Reikia laukti eilėje.

Gaidīja 18 gadus. – Laukē 18 metų.

gaidīt (gaida, gaidīja) ‘laukti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	gaidu	gaidīju	gaidīšu	–
tu	gaidi	gaidīji	gaidīsi	gaidi
viņš, viņa	gaida	gaidīja	gaidīs	lai gaida
mēs	gaidām	gaidījām	gaidīsim	gaidīsim
jūs	gaidāt	gaidījāt	gaidīsiet; gaidīsiet	gaidiet
viņi, viņas	gaida	gaidīja	gaidīs	lai gaida

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	gaidot	gaidīšot	gaidītu	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	
				jāgaida	

55. palikti (palieka, paliko) ‘būti vietoje, neišvykti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	palieku	palikau	palikdavau	paliksiu
tu	palieki	palikai	palikdavai	paliksi
jis, ji	palieka	paliko	palikdavo	paliks
mes	paliekame; paliekam	palikome; palikom	palikdavome; palikdavom	paliksime; paliksim
jūs	paliekate; paliekat	palikote; palikot	palikdavote; palikdavot	paliksite; paliksit
jie, jos	palieka	paliko	palikdavo	paliks

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	palikčiau	–
tu	paliktumei; paliktum	paliki; palik
jis, ji	paliktų	tepaliekie; tepalieka
mes	paliktumėme; paliktumėm; paliktume	palikime; palikim
jūs	paliktumėte; paliktumėt	palikite; palikit
jie, jos	paliktų	tepaliekie; tepalieka

Atstāt mierā. – Palikti ramybėje.

Atstājām draugus. – Palikome draugus.

Atstāja savas mājas. – Paliko savo namus.

Spēlētājs atstāj komandu. – Žaidējas palieka komandā.

Atstāsim saviem bērniem. – Paliksim savo vaikus.

Populisms ir jāatstāj aiz Saeimas durvīm. – Populizma reikia palikti už Seimo durų.

atstāt (atstāj, atstāja) ‘palikti’

	Įstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	atstāju	atstāju	atstāšu	–
tu	atstāj	atstāji	atstāsi	atstāj
viņš, viņa	atstāj	atstāja	atstās	lai atstāj
mēs	atstājam	atstājām	atstāsim	atstāsim
jūs	atstājat	atstājāt	atstāsiet; atstāsiet	atstājiet
viņi, viņas	atstāj	atstāja	atstās	lai atstāj

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	atstājot	atstāšot	atstātu	man; mums	jāatstāj
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas	viņiem, viņām				

56. dalyvauti (dalyvauja, dalyvavo) ‘būti kur ar veikti drauge su kitais’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtais kartinis l.	būtais dažninis l.	būsimasis l.
aš	dalyvauju	dalyvavau	dalyvaudavau	dalyvausiu
tu	dalyvauji	dalyvavai	dalyvaudavai	dalyvausi
jis, ji	dalyvauja	dalyvavo	dalyvaudavo	dalyvaus
mes	dalyvaujame; dalyvaujame	dalyvavome; dalyvavom	dalyvaudavome; dalyvaudavom	dalyvausime; dalyvausim
jūs	dalyvaujate; dalyvaujate	dalyvavote; dalyvavot	dalyvaudavote; dalyvaudavot	dalyvausite; dalyvausit
jie, jos	dalyvauja	dalyvavo	dalyvaudavo	dalyvaus

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	dalyvaučiau	–
tu	dalyvautumei; dalyvautum	dalyvauki; dalyvauk
jis, ji	dalyvautų	tedalyvaujie; tedalyvauja
mes	dalyvautumėme; dalyvautumėm; dalyvautume	dalyvaukime; dalyvaukim
jūs	dalyvautumėte; dalyvautumėt	dalyvaukite; dalyvaukit
jie, jos	dalyvautų	tedalyvaujie; tedalyvauja

Šodien piedalos seminārā. – Šiandien dalyvausiu seminare.

Bērns pats lai piedalās pasākuma organizēšanā. – Tegul vaikas pats dalyvauja organizuojant renginį.

Vai vīrietim ir jāpiedalās dzemdībās? – Ar vyrui reikia dalyvauti gimdyme?

Piedalīsimies protesta akcijā. – Dalyvausime protesto akcijoje.

Labprāt piedalītos spēlē. – Mielai dalyvaučiau žaidime.

Vai kāda no jums piedalījās blondīņu parādē? – Ar kuri iš jūsu dalyvavo blondinių parade?

piedalīties (piedalās, piedalījās) ‘dalyvauti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	piedalos	piedalījos	piedalīšos	–
tu	piedalies	piedalījies	piedalīsies	piedalies
viņš, viņa	piedalās	piedalījās	piedalīsies	lai piedalās
mēs	piedalāmieš	piedalījāmieš	piedalīsimies	piedalīsimies
jūs	piedalāties	piedalījāties	piedalīsities; piedalīsieties	piedalieties
viņi, viņas	piedalās	piedalījās	piedalīsies	lai piedalās

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	piedaloties	piedalīšoties	piedalītos	man; mums	
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa; viņi, viņas				viņam, viņai; viņiem, viņām	
				jāpiedalās	

57. baigti (baigia, baigē) ‘galutinai ką padaryti; liautis’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas kartinis l.	būtas dažninis l.	būsimasis l.
aš	baigiu	baigiau	baigdavau	baigsiu
tu	baigi	baigei	baigdavai	baigsi
jis, ji	baigia	baigė	baigdavo	baigs
mes	baigiame; baigiam	baigėme; baigėm	baigdavome; baigdavom	baigsime; baigsim
jūs	baigiate; baigiat	baigėte; baigėt	baigdavote; baigdavot	baigsite; baigsit
jie, jos	baigia	baigė	baigdavo	baigs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	baigčiau	–
tu	baigtumei; baigtum	baiki; baik
jis, ji	baigtų	tebaigie; tebaigia
mes	baigtumėme; baigtumėm; baigtume	baikime; baikim
jūs	baigtumėte; baigtumėt	baikite; baikit
jie, jos	baigtų	tebaigie; tebaigia

Beidzu darbu. – Baigiu darbą.

Viņa šogad beigs universitāti. – Ji šimet baigs universitētā.

Beidziet strīdu! – Baikite ginčā!

Beidz jokot! – Baik juokauti!

Jābeidz zīmēt. – Reikia baigti piešti.

Beigsim ēst suši. – Liausimės valgyti sušius.

beigt (beidz, beidza) ‘baigti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	beidzu	beidzu	beigšu	–
tu	beidz	beidzi	beigsi	beidz
viņš, viņa	beidz	beidza	beigs	lai beidz
mēs	beidzam	beidzām	beigsim	beigsim
jūs	beidzat	beidzāt	beigsit; beigsiet	beidziet
viņi, viņas	beidz	beidza	beigs	lai beidz

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	beidzot	beigšot	beigtu	man; mums	jābeidz
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

58. grīžti (grīžta, grīžo) ‘vykti atgal’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas is kartinis l.	būtas is dažninis l.	būsimasis l.
aš	grīžtu	grīžau	grīždavau	grīšiu
tu	grīžti	grīžai	grīždavai	grīši
jis, ji	grīžta	grīžo	grīždavo	grīš
mes	grīžtame; grīžtam	grīžome; grīžom	grīždavome; grīždavom	grīšime; grīšim
jūs	grīžtate; grīžtat	grīžote; grīžot	grīždavote; grīždavot	grīšite; grīšit
jie, jos	grīžta	grīžo	grīždavo	grīš

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	grīžčiau	–
tu	grīžtumei; grīžtum	grīžki; grīžk
jis, ji	grīžtu	tegrīžtie; tegrīžta
mes	grīžtumėme; grīžtumėm; grīžtume	grīžkime; grīžkim
jūs	grīžtumėte; grīžtumėt	grīžkite; grīžkit
jie, jos	grīžtu	tegrīžtie; tegrīžta

Kuģis atgrīžas ostā. – Laivas grīžta ī uostā.
 Atgrīzties mājās no darba. – Grīžti namo iš darbo.
 Es noteikti atgrīzīšos. – Aš tikrai grīšiu.
 Atgrīžamies ikdienā. – Grīžtame ī kasdienybē.
 Būs jāatgrīžas vēlāk. – Reikēs grīžti vēlīau.
 Atgrīzieties dzimtenē! – Grīžkite ī gimtinē!

atgrīzties (atgrīžas, atgrīzās) ‘grīžti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	atgrīžos	atgrīzos	atgrīzīšos	–
tu	atgrīzies	atgrīzies	atgrīzīsies	atgrīzies
viņš, viņa	atgrīžas	atgrīzās	atgrīzīsies	lai atgrīžas
mēs	atgrīžamies	atgrīzāties	atgrīzīsīties	–
jūs	atgrīžaties	atgrīzāties	atgrīzīsīties; atgrīzīsīties	atgrīzieties
viņi, viņas	atgrīžas	atgrīzās	atgrīzīsies	lai atgrīžas

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	atgrīžoties	atgrīzīšoties	atgrīzotos	man; mums	jāatgrīžas
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

59. papildyti (papildo, papildė) ‘padaryti pilnesnį ar išsamesnį’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtas is kartinis l.	būtas is dažninis l.	būsimasis l.
aš	papildau	papildžiau	papildydavau	papildysiu
tu	papildai	papildei	papildydavai	papildysi
jis, ji	papildo	papildė	papildydavo	papildys
mes	papildome; papildom	papildėme; papildėm	papildydavome; papildydavom	papildysime; papildysim
jūs	papildote; papildot	papildėte; papildėt	papildydavote; papildydavot	papildysite; papildysit
jie, jos	papildo	papildė	papildydavo	papildys

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	papildyčiau	–
tu	papildytumei; papildytum	papildyki; papildyk
jis, ji	papildytų	tepapildo; tepapildai
mes	papildytumėme; papildytumėm; papildytume	papildykime; papildykim
jūs	papildytumėte; papildytumėt	papildykite; papildykite
jie, jos	papildytų	tepapildo; tepapildai

Papildinājām savas zināšanas. – Patobulinome savo žinias.

Papildiniet ar jauniem datiem. – Papildyti naujais duomenimis.

Apraksts ir jāpapildina. – Aprašą reikia papildyti.

Papildināsim ar noderīgu informāciju. – Papildysime naudinga informacija.

papildināt (papildina, papildināja) ‘papildyti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	papildinu	papildināju	papildināšu	–
tu	papildini	papildināji	papildināsi	papildini
viņš, viņa	papildina	papildināja	papildinās	lai papildina
mēs	papildinām	papildinājām	papildināsim	papildināsim
jūs	papildināt	papildinājāt	papildināsiet; papildināsi	papildiniet
viņi, viņas	papildina	papildināja	papildinās	lai papildina

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	papildinot	papildināšot	papildinātu	man; mums	jāpapildina
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

60. spřesti (sprendžia, sprendė) ‘svarstyti, nagrinėti’

	Tiesioginė nuosaka			
	esamasis l.	būtasīs kartinis l.	būtasīs dažninis l.	būsimasis l.
aš	sprendžiu	sprendžiau	spřsdavau	spřsiu
tu	spřendi	spřendei	spřsdavai	spřsi
jis, ji	sprendžia	spřendė	spřsdavo	spřs
mes	spřendėme; spřendėm	spřsime; spřsim	spřsdavome; spřsdavom	spřendžiame; spřendžiam
jūs	spřendėte; spřendėt	spřsitate; spřsit	spřsdavote; spřsdavot	spřendžiate; spřendžiat
jie, jos	spřendžia	spřendė	spřsdavo	spřs

	Tariamoji nuos.	Liepiamoji nuos.
aš	spřsčiau	–
tu	spřstumėi; spřstum	spřski; spřsk
jis, ji	spřstų	tespřendžia; tespřendie
mes	spřstumėme; spřstumėm; spřstume	spřskime; spřskim
jūs	spřstumėte; spřstumėt	spřskite; spřskit
jie, jos	spřstų	tespřendžia; tespřendie

Viņš spřiež pareizi. – Jis svarsto teisingai.

Par to grūti spřiest. – Apie tai sunku spřsti.

Spřieda par nākotni. – Svarstė apie ateitį.

Runājam un spřiežam. – Kalbame ir svarstome.

Jāspřiež pėc augļiem. – Reikia spřsti pagal vaisius.

Izdarīsim paši un tad spřiedīsim. – Padarysim patys ir tada svarstysime.

spřiest (spřiež, spřieda) ‘spřsti’

	Īstenības izteiksme			Pavēles izt.
	tagadne	pagātne	nākotne	
es	spřiežu	spřiedu	spřiedīšu	–
tu	spřiež; spřied	spřiedi	spřiedīsi	spřiež; spřied
viņš, viņa	spřiež	spřieda	spřiedīs	lai spřiež
mēs	spřiežam	spřiedām	spřiedīsim	spřiedīsim
jūs	spřiežat	spřiedāt	spřiedīsiet; spřiedīsiet	spřiežiet; spřiediet
viņi, viņas	spřiež	spřieda	spřiedīs	lai spřiež

	Atstāstījuma izt.		Vēlējuma izt.	Vajadzības izt.	
	tagadne	nākotne			
es; mēs	spřiežot	spřiedīšot	spřiestu	man; mums	jāspřiež
tu; jūs				tev; jums	
viņš, viņa;				viņam, viņai;	
viņi, viņas				viņiem, viņām	

Rodyklė

Šioje abėcėlinėje rodyklėje nurodomas 60 dažniausių latvių ir lietuvių kalbos veiksmažodžių paradigmos lentelių puslapio numeris.

Latvių k. veiksmažodžių abėcėlinė rodyklė

latv. k. veiksmažodis	lie. k.
atbilst	atitikti
atgriezties	grįžti
atnākt	ateiti
atrsties	atsirasti
atstāt	palikti
beigt	baigti
būt	būti
cienīt	gerbti
dabūt	gauti
darīt	daryti
darīt	veikti
domāt	manyti
dot	duoti
doties	vykti
dzīvot	gyventi
gaidīt	laukti
gribēt	norėti
iesniegt	pateikti
iet	eiti
iziet	išeiti
izpildīt	atlikti
izskatīties	atrodyti
laist	leisti
lietot	naudoti
nolikt	padėti
nolikt	pastatyti
norādīt	nurodyti
nostatīt	nustatyti
ņēmt	imti
padarīt	padaryti
padot	paduoti
palikt	likti
papildināt	papildyti
paredzēt	numatyti
pasacīt	pasakyti
pedalīties	dalyvauti
pieāvāt	siūlyti
piederēt	priklausyti
pieņemt	priimti
pildīt	vykdyti
rakstīt	rašyti
rast	rasti
redzēt	matyti
runāt	kalbėti
sacīt	sakyti
sākt	pradėti
saprast	suprasti
sauct	vadinti
skatīties	žiūrėti
sniegt	siekti
spriest	spřesti
strādāt	dirbti
šķirt	skirti
tapt	tapti
turēt	laikyti
turēt	turėti
vajadzēt	reikėti
varēt	galėti
veidot	sudaryti
zināt	žinoti

Lietuvių k. veiksmažodžių abėcėlinė rodyklė

lie. k. veiksmažodis	latv. k.
ateiti	atnākt
atitikti	atbilst
atlikti	izpildīt
atrodyti	izskatīties
atsirasti	atrsties
baigti	beigt
būti	būt
dalyvauti	pedalīties
daryti	darīt
dirbti	strādāt
duoti	dot
eiti	iet
galėti	varēt
gauti	dabūt
gerbti	cienīt
gyventi	dzīvot
grįžti	atgriezties
imti	ņēmt
išeiti	iziet
kalbėti	runāt
laikyti	turēt
laukti	gaidīt
leisti	laist
likti	palikt
manyti	domāt
matyti	redzēt
naudoti	lietot
norėti	gribēt
numatyti	paredzēt
nurodyti	norādīt
nustatyti	nostatīt
padaryti	padarīt
padėti	nolikt
paduoti	padot
palikti	atstāt
papildyti	papildināt
pasakyti	pasacīt
pastatyti	nolikt
pateikti	iesniegt
pradėti	sākt
priimti	pieņemt
priklausyti	piederēt
rasti	rast
rašyti	rakstīt
reikėti	vajadzēt
sakyti	sacīt
siekti	sniegt
siūlyti	pieāvāt
skirti	šķirt
spřesti	spriest
sudaryti	veidot
suprasti	saprast
tapti	tapt
turėti	turēt
vadinti	sauct
veikti	darīt
vykdyti	pildīt
vykti	doties
žinoti	zināt
žiūrėti	skatīties

Veiksmazodžių žodynėlis

Žodynėlį sudaro latvių kalbos veiksmazodžiai, kurie yra pratimuose. Norint rasti priešdėlinio veiksmazodžio (dažniausi priešdėliai: *aiz-, ap-, at-, ie-, iz-, ne-, no-, pa-, pār-, pie-, sa-, uz-*; pvz., *aiz-celt, no-ģērbt*) pagrindines formas, reiktų ieškoti to veiksmazodžio be priešdėlio (*aizcelt > celt, noģērbt > ģērbt*). Žodynėlyje nurodoma veiksmazodžio bendratis, esamojo laiko vienaskaitos 1, 2 ir 3 asmenys, būtojo laiko 3 asmuo, būsimojo laiko 3 asmuo. Jei vartojamos tik 3 asmens formos, tada tik jos ir pateikiamos. Formos nurodomos sutrumpintu būdu, tildės ženklu žymint nekintančią žodžio dalį, kuri atskirta dviem vertikaliaisiais brūkšniais: **aicin||āt** (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) reikia perskaityti kaip: **aicin||āt** (aicinu, aicini, aicina; aicināja; aicinās). Jei forma neturi galūnės, tai pažymima brūkšniu: **apgalvo||t** (~ju, –, –; ~ja; ~s) reikia skaityti taip: **apgalvo||t** (apgalvoju, apgalvo, apgalvo; apgalvoja; apgalvos). Jei kuri nors forma turi pakitusią šaknį (pakitęs šaknies balsis ar pan.), tai ji pateikiama visa: **cir||st** (cērtu, cērt, cērt; ~ta; ~tīs), **kal||t** (kaļu, –, kaļ; ~a; ~s).

A

abonē||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) prenumeruoti
ad||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) megzti
aicin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) kviesti; prašyti
aizbildin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) pasiteisinti
aizrau||ties (~jos, ~jies, ~jas; aizrāvās; ~sies) susižavėti
aiztik||t (aiztieku, aiztīec, aiztīek; ~a; ~s) (pa)liesti
aktivizē||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) aktyvinti
alk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) trokšti, ilgėtis
alvo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) alavuoti
apbalvo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) apdovanoti
apciemo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) ap(si)lankyti
apgalvo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) (pa)tvirtinti
apkār||t (apkaru, apkar, apkar; ~a; ~s) apkarstyti
aplaist||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) palaistyti
apmeklē||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) aplankyti
apputin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) apdulkinti
apskat||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) apžiūrėti
apstei||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) pralenkti
apvien||ot (~oju, ~o, ~o; ~oja; ~os) sujungti
ārd||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) ardyti
ārstē||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) gydyti
art (aru, ar, ar; ara; ars) arti
asin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) aštrinti
atbild||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) atsakyti
atbrīvo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) išsivaduoti
atcer||ēties (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ēsies) atsiminti, prisiminti
atgrie||zties (~žos, ~zies, ~žas; ~zās; ~zīsies) 1. atšipti, atbukti; 2. atsisukti, atsigręžti
atlai||sties (~žos, ~dies, ~žas; ~dās; ~dīsies) 1. atlėkti, atskristi; 2. išsitiesti
atmin||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) įminti, įspėti
atpū||st (~šu, ~t, ~ūš; ~ta; ~tīs) atpūsti
atpū||sties (~šos, ~ties, ~šas; ~tās; ~tīsies) pailsėti, atsipūsti
atra||sties (atrodos, atrodies, atrodas; ~dās; ~dīsies) būti (*kur nors*)
atrieb||t (~ju, –, ~j; ~a; ~s) atkeršyti
atslābin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) susilpninti
atšķir||t (~u, –, –; atšķīra; ~s) skirti
attais||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) atidaryti
attālin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) nutolti

atvad||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) atsisveikinti
atvasin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) išvesti, kildinti
atvēr||t (atveru, atver, atver; ~a; ~s) atverti
atz||t (~stu, ~sti, ~st; atzina; ~s) pripažinti
aug||t (~u, audz, –; ~a; ~s) augti
aur||ot (~oju, ~o, ~o; ~oja; ~os) baubti
au||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) austi
au||t (~ju, ~j, ~j; āva; ~s) auti(s)

B

bālē||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) blykšti
balsin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) balinti
baro||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) maitinti; šerti
bār||t (baru, bar, bar; ~a; ~s) barti
bārst||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) (iš)barstyti
baud||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) mėgautis
bėdā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) skųstis
bėg||t (~u, bėdz, –; ~a; ~s) bėgti
bei||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) baigti
beig||ties (beidzos, beidzies, beidzas; beidzās; ~sies) baigtis
bēr||t (beru, ber, ber; ~a; ~s) berti, pilti
berzė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) trinti
bil||st (~stu, ~sti, ~st; ~da; ~dīs) tarti, sakyti
bir||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) birti
bļau||t (~ju, ~j, ~j; bļāva; ~s) rėkti
bojā||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) gadinti
braukā||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) važinėti, keliauti
brau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) važiuoti; vykti
brė||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) klykti; žliumbti
brīdin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) perspėti
brie||st (~stu, ~sti, ~st; ~da; ~dīs) bręsti, nokti, sirpti
brīn||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) stebėtis
brokast||ot (~oju, ~o, ~o; ~oja; ~os) pusryčiauti
bubin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) krizenti
burbulė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) burbuliuoti
bur||t (~u, –, –; būra; ~s) burti, kerėti
bū||t (esmu, esi, ir; bija; ~s) būti
būvė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) statyti (*pastatą*)

C

ceļo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) keliauti
cel||t (ceļu, –, ceļ; cēla; ~s) 1. kelti; 2. statyti (*pastatą*)
cel||ties (ceļos, ~ies, ceļas; cėlās; ~sies) keltis
cen||sties (~šos, ~ties, ~šas; ~tās; ~tīsies) stengtis
cep||t (~u, –, –; ~a; ~s) kepti
cer||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) tikėti(s), viltis
ciemo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) viešėti
cien||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) gerbti; vertinti
cie||st (~šu, ~t, ~š; ~ta; ~tīs) kęsti
cīn||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) kovoti

cipā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) tipenti, cimpinti
cir||st (cērtu, cērt, cērt; ~ta; ~tīs) kirsti

Č

čabin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) šiugždenti, šnarinti
čalo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) čiauškėti
čiepst||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) piepsėti
čivin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) čiulbėti
čurā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) čiurinti, *šnek.* sysioti

D

dabū||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) gauti
dal||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) dalyti
darbo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) darbuotis, veikti
dar||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) daryti, atlikti
dauz||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) daužyti
dauz||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) trunkytis, daužytis
dāvā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) dovanoti
dāvin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) dovanoti
debatē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) debatuoti, diskutuoti
deg||t (~u, dedz, -; ~a; ~s) degti
dej||ot (~oju, ~o, ~o; ~oja; ~os) šokti
dekorē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) dekoruoti
demobilizē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) demobilizuoti
der||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) tikti
dežurē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) budėti
dīg||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) dygti
domā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) galvoti; manyti
do||t (~du, ~d, ~d; deva; ~s) duoti
do||ties (~dos, ~dies, ~das; devās; ~sies) pradėti ką daryti
draudzē||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) draugauti
drīkst||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) drīsti
drošin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) (pa)drąsinti
drukā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) spausdinti
dubulto||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) dvejetaini
dūk||t (dūcu, dūc, dūc; dūca; ~s) dūgzti, zvimbti
dunkā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) niuksėti
dur||t (~u, -, -; dūra; ~s) durti, smeigti
dze||lt (~lū, ~l, ~l; dzēla; ~ls) gelti
dzer||t (~u, -, -; dzēra; ~s) gerti
dzēs||t (dzēšu, -, dzēš; ~a; ~īs) gesinti
dzī||t (dzenu, dzen, dzen; dzina; ~s) varyti
dzied||āt (~u, ~i, -; ~āja; ~ās) dainuoti
dzim||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) gimti
dzird||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) girdėti
dzis||t (dziest; ~a; ~īs) gesti
dzīvo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) gyventi

E

elpo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) kvėpuoti

ė|st (~du, ~d, ~d; ~da; ~dīs) valgyti; ėsti

F

formė||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) formuluoti

fotografė||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) fotografuoti

frizė||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) šukuoti (*daryti šukuoseną*)

G

gādā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) rūpintis

gāgin||āt (~a; ~āja; ~ās) gagenti

gaid||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) laukti

garantė||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) garantuoti

gatavo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) ruošti

gatavo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) ruošti

gā||zties (~žos, ~zies, ~žas; ~zās; ~zīsies) virsti, griūti

glabā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) saugoti, laikyti

glāb||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) gelbėti

glāb||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) gelbėti

gludin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) lyginti (*drabužius*)

godā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) gerbti

grāb||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) grėbti

grau||t (~ju, ~j, ~j; grāva; ~s) griauti, naikinti

grau||zt (~žu, ~z, ~ž; ~za; ~zīs) graužti

grib||ēt (~u, ~i, -; ~ėja; ~ės) norėti

grib||ėties (~as; ~ėjās; ~ėsies) norėti(s)

grie||zt (~žu, ~z, ~ž; ~za; ~zīs) 1. pjauti, kirpti; 2. sukti

griez||ties (griežos, ~ies, griežas; ~ās; ~īsies) sukti

grim||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) skęsti

grū||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) stumti

gudro||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) samprotauti

gu||lēt (~lū, ~li, ~l; ~lėja; ~lės) 1. gulėti; 2. miegoti

gur||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) (nu)vargti, silpti

Ġ

ġėrb||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) rengti, vilkti

ġėrb||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) rengtis, vilktis

ġīb||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) alpti

I

iedomā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) įsivaizduoti

iedzilīn||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) įsigilinti

iegādā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) įsigyti

iemin||ėties (~os, ~ies, ~as; ~ėjās; ~ėsies) užsiminti

iepazī||ties (~stos, ~sties, ~stas; iepazinās; ~sies) susipažinti

iepazīstin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) supažinti

ierau||dzīt (~gu, ~gi, ~ga; ~dzīja; ~dzīs) pamatyti

iesaist||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) įtraukti

ie||t (eju, ej, ~t; gāja; ~s) eiti

ietaup||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) sutaupyti

iet||īt (~inu, ~in, ~in; ~ina; ~īs) įvynioti

ievilkt||ties (ievelkos, ievelcies, ievelkas; ~ās; ~sies) įsivilkti
ignol||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) irzti
ilgol||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) trokšti
ilg||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) tęstis, trukti
interesē||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) domėtis
irē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) nuomoti
izple||sties (~šos, ~ties, ~šas; ~tās/izplėtās; ~tīsies) išsiskėsti, išsikėtoti
izpra||st (izprotu, izproti, izprot; ~ta; ~tīs) suvokti
izrād||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) rodyti
izrād||ītis (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) pasirodyti, dėtis
iztur||ėtis (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ėsies) elgtis
izvēl||ėtis (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ėsies) išsirinkti

J

jā||t (~ju, ~j, ~j; ~ja; ~s) joti
jau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) maišyti
jau||st (~šu, ~t, ~š; ~ta; ~tīs) jausti
jautā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) klausti
joko||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) juokauti
ju||st (jūtu, jūti, jūt; ~ta; ~tīs) justis, jausti
ju||sties (jūtos, jūtis, jūtas; jutās; jutīsies) jaustis

K

kaitē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) 1. būti žalingam; 2. kaitinti
kaldin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) (nu)kaldinti
kal||t (kaļu, -, ka; ~a; ~s) kalti
kamp||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) čiupti, griebti
kāp||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) lipti, kopti
karol||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) kariauti
kār||t (karu, kar, kar; ~a; ~s) karti
kārto||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) 1. tvarkyti; 2. laikyti (*egzaminą*)
kavē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) trukdyti
kavē||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) vėluoti, gaišti, užtrukti
klankšķē||t (klankšķ; ~ja; ~s) kliunksėti
klā||t (~ju, ~j, ~j; ~ja; ~s) kloti
klaus||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) klausyti
klaus||ītis (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) klausyti
klepo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) kosėti
klidzin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) kicenti, risnoti
klie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) šaukti, rėkti
klumzā||t (~ju, -, -, ~ja; ~s) tursinti
klusē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) tylėti
kļau||t (~ju, ~j, ~j; kļāva; ~s) glausti
kļūd||ītis (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) klysti
kļū||t (~stu, ~sti, ~st; kļuva; ~s) tapti
knieb||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) žnybti, gnybti
koncentrē||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) koncentruotis
konkurē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) konkuruoti
konspektē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) konspektuoti
kop||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) prižiūrėti

korķē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) (už)kimšti
ko||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) kąsti
krā||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) knarkti
krā||t (~ju, ~j, ~j; ~ja; ~s) kaupti
krāp||t (~ju, -, -; ~j; ~a; ~s) sukčiauti, apgaudinėti
krāso||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) dažyti
krat||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) kratyti
krau||t (~ju, ~j, ~j; krāva; ~s) krauti
kri||st (krītu, krīti, krīt; ~ta; ~tīs) kristi
kurk||stēt (~stu, ~sti, ~st; ~stēja; ~stēs) kurkti
kur||t (~u, -, -; kūra; ~s) kurti
kus||t (kūst; ~a; ~īs) tirpti

Қ

ķer||t (~u, -, -; ķēra; ~s) griebti, čiupti
ķer||ties (~os, ~ies, ~as; ķērās; ~sies) griebtis
ķiķin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) kikenti

L

labin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) gerintis, meilintis
labo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) taisyti
labo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) taisytis
lāčo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) nerangiai eiti, kėblinti
laimē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) laimėti
lai||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) leisti
lai||sties (~žos, ~dies, ~žas; ~dās; ~dīsies) skraidyti
laist||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) laistyti
laist||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) mirguliuoti
lamā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) keikti
lamā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) keiktis
lamzā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) gūrinti
las||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) skaityti
lauz||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) laužyti
lau||zt (~žu, ~z, ~ž; ~za, ~zīs) laužti
lauz||ties (laužos, ~ies, laužas; laužās; ~īsies) laužtis
lėkā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) šokinėti
lė||kt (lecu, lec, lec; ~ca; ~ks) šokti (*į tolį*)
lem||t (~ju, -, -; ~j; lėma; ~s) lemti; spręsti
lepo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) didžiuotis
li||st (lienu, lien, lien; ~da; ~dīs) lįsti
li||t (~st, lija, ~s) lyti
lido||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) skristi
lie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) drausti
lie||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) lenkti
liel||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) girtis
lie||t (leju, lej, lej; lėja; ~s) lieti, pilti; laistyti
lieto||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) naudoti, vartoti
liġ||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) lygti, derėti; samdyti
lik||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) dėti
likumo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) daryti lankstus

līmē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) klijuoti
lodā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) landžioti
lū||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) prašyti
lū||gties (~dzos, ~dzies, ~dzas; ~dzās; ~gsies) melsti(s), maldauti
lūz||t (lūst; ~a; ~īs) lūžti

L

ļau||t (~ju, ~j, ~j; ļāva; ~s) leisti
ļum||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) liulėti, kretėti
ļurkst||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) šliurkšėti, čiurkšėti

M

māc||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) mokyti
māc||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) mokytis
main||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) keisti, mainyti
main||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) keistis, mainytis
maksā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) mokėti (*pinigus*); kainuoti
makškerē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) meškerioti
mal||t (maļu, -, maļ; ~a; ~s) malti
mān||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) apgaudinėti
masē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) masažuoti
mazgā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) plauti, mazgoti
mazgā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) praustis, mazgotis; maudytis
mazin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) mažinti
mazin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) mažėti
mēģin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) 1. mėginti; 2. repetuoti
meimuro||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) ret. svirduliuoti
meklē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) ieškoti
melnin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) juodinti
melo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) meluoti
mēr||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) matuoti
mēr||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) merkti
me||st (~tu, ~t, ~t; ~ta; ~tīs) mesti
mētā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) mėtyti
mīc||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) minkyti
mie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) spausti
mielo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) vaišinti
mielo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) smaguriauti
mierin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) guosti
mīl||ēt (~u, ~i, -, ~ēja; ~ēs) mylėti
mīrk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) mirkti
mir||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) mirti
mi||st (mītu, mīti, mīt; ~ta; ~tīs) gyventi
mizo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) lupti, skusti
mobilizē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) mobilizuotis
modin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) žadinti
mo||sties (~stos, ~sties, ~stas; ~dās; ~dīsies) busti
mūrē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) mūryti

N

nakšņo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) nakvoti
nāk||t (~u, nāc, -; nāca; ~s) eiti artyn
nes||t (~u, -, -; ~a; ~īs) nešti
nīk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) nykti
nīr||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) nerti
nī||st (~stu, ~sti, ~st; ~da; ~dīs) nekēsti
nobī||ties (~stos, ~sties, ~stas; nobijās; ~sies) išsigāsti
nodol||t (~du, ~d, ~d; nodeva; ~s) 1. perduoti, atiduoti; 2. išduoti
novēro||t (~ju, -, -; ~ja; ~os) stebēti

N

ņaud||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) kniaukti
ņem||t (~u, -, -; ņēma; ~s) imti
ņurd||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) niurnēti
ņurrā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) murkti

O

ogo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) uogauti
organizē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) organizuoti
ol||st (ožu, od, ož; ~da; ~dīs) uostyti

P

pacen||sties (~šos, ~ties, ~šas; ~tās; ~tīsies) pasistengti
palīdz||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) palydēti
palik||t (palieku, paliec, paliek; ~a; ~s) 1. pasilikti; 2. dētis; 3. tapti
papildin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) papildyti
pārdo||t (~du, ~d, ~d; pārdeva; ~s) parduoti
pārlicin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) įsitikinti
pārveido||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) pertvarkyti
pastaigā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) pasivaikščioti
pastei||gties (~dzos, ~dzies, ~dzas; ~dzās; ~gsies) paskubēti
pavei||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) padaryti
pavēl||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) liepti, įsakyti
pazī||t (~stu, ~sti, ~st; pazina; ~s) pažinti
pēkšķ||ēt (pēkšķ; ~ēja; ~ēs) krykauti
pēkšķin||āt (~a; ~āja; ~ās) krykauti, kryksėti
pel||t (peļu, -, peļ; pēla; ~s) peikti
peld||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) plaukti
peld||ēties (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ēsies) maudytis
peln||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) uždirbti
pēr||t (peru, per, per; ~a; ~s) perti
pēt||īt (~u/~īju, ~i/~ī, ~a/~ī; ~īja; ~īs) tyrinēti
piebēr||t (pieberu, pieber, pieber; ~a; ~s) priberti
 piedal||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) dalyvauti
piedo||t (~du, ~d, ~d; piedeva; ~s) atleisti, dovanoti
pievieno||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) prisijungti
pild||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) pripildyti
pirk||t (pērku, pērc, pērk; ~a; ~s) pirkti
plak||t (plok; ~a; ~s) bliūkšti
plāno||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) planuoti

plauk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) sprogti, skleistis
plē||st (~šu, ~s, ~š; ~sa; ~sīs) plēsti
plīs||t (~tu, ~ti, ~t; ~a; ~īs) plyšti
plū||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) skinti
plū||st (~stu, ~sti, ~st; ~da; ~dīs) tekėti
pļāpā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) plepėti
pļau||t (~ju, ~j, ~j; pļāva; ~s) pjauti
po||st (~šu, ~s, ~š; ~sa; ~sīs) ruošti
pra||st (protu, proti, prot; ~ta; ~tīs) mokėti, sugebėti
prāto||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) samprotauti
priecā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) džiaugtis
priecin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) džiuginti
pūl||ētis (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ēsies) stengtis
purin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) purtyti
pusdieno||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) pietauti
pū||st (~šu, ~t, ~š; ~ta; ~tīs) pūsti

R

rad||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) kurti
rakst||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) rašyti
rak||t (roku, roc, rok; ~a; ~s) kasti
rak||ties (rokos, rocies, rokas; ~ās; ~sies) raustis
rāp||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) ropštis
ra||st (rodu, rodi, rod; ~da; ~dīs) rasti
ra||sties (rodos, rodies, rodas; ~dās; ~dīsies) atsirasti
raud||āt (~u, ~i, -; ~āja; ~ās) verkti
rau||dzīt (~gu, ~gi, ~ga; ~dzija; ~dzīs) žiūrėti, žvalgytis
raudzī||ties (raugos, raugies, raugās; ~jās; ~sies) žiūrėti, žvalgytis
rau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) raukti
rau||st (~šu, ~s, ~š; ~sa; ~sīs) žerti
rau||t (~ju, ~j, ~j; rāva; ~s) traukti, rauti
ravē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) ravėti
ražo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) gaminti
redz||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ēs) matyti, regėti
redz||ētis (~os, ~ies, ~as; ~ējās; ~ēsies) matytis
reib||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) svaigti
reizin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) dauginti
rēķin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) skaičiuoti
rīko||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) rengti
rim||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) rimti
ripo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) risti
risin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) 1. plėtoti, vystyti; 2. spręsti
rī||t (riju, rij, rij; rija; ~s) ryti
rīvē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) tarkuoti
rosin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) skatinti
rota||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) žaisti
rūg||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) rūgti
runā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) kalbėti, šnekėti
rūnī||t (~ju, -, -; ~īja; ~īs) kastruoti

S

sacer||ēt (~u, ~i, -; ~ēja; ~ės) parašyti, sukurti (*raštu*)
saci||t (saku, saki, saka; ~ja; ~s) sakyti
sagādā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) pasirūpinti
saist||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) sieti
saknieb||t (~ju, -, ~j; ~a; ~s) suspausti
sāk||t (~u, sāk, -; ~a; ~s) pradėti
sāk||ties (~as; ~ās; ~sies) prasidėti
sal||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) šalti
samierin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) susitaikyti
sāp||ēt (-; ~ēja; ~ės) skaudėti
sarg||āt (~u/~āju, ~i/~ā, ~a/~ā; ~āja; ~ās) saugoti
sarg||āties (~os/~ajos, ~ies/~ājies, ~ās/~ājas; ~ājās; ~āsies) saugotis
sark||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) rausti, raudonuoti
sasnie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) pasiekti
saspie||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) suspausti
satik||t (satieku, satiec, satiek; ~a; ~s) 1. sutikti, susitikti; 2. sugyventi, sutarti
satik||ties (satiekos, satiecies, satiekas; ~ās; ~sies) susitikti
sau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) vadinti
sau||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) kaitintis saulėje
savald||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) suvaldyti
savieno||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) sujungti, suvienyti
sazin||āties (~os, ~ies, ~ās; ~ājās; ~āsies) bendrauti, kontaktuoti, turėti ryšį
secin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) padaryti išvadą
sėd||ēt (sėžu, ~i, sėž; ~ēja; ~ės) sėdėti
se||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) dengti
sekmė||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) padėti
seko||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) sekti
sėņo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) grybauti
sē||sties (sėstos, sėsties, sėstas; sėdās, sėdīsies) sėsti(s)
sie||t (~nu, ~n, ~n; sēja; ~s) rišti; sieti
sīk||t^a (~st; ~a; ~s) sekti, nykti
sī||kt^b (~c; ~ca; ~ks) zyzti
sī||st (~tu, ~t, ~t; ~ta; ~tīs) mušti; trenkti
sild||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) šildyti
sild||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) šildytis
sirg||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) sirguliuoti
skaidro||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) aiškinti
skait||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) skaičiuoti
skar||t (~u, -, -; skāra; ~s) liesti
skat||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) žiūrėti
skau||t (~ju, ~j, ~j; skāva; ~s) apkabinti
skrie||t (~nu/skreju, ~n/skrej, ~n/skrej; skrėja; ~s) lėkti, bėgti
skum||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) liūdėti
skūpst||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) bučiuoti
skurb||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) kaušti
slampā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) šlempinti, šliurinti
slāp||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) būti ištroškusiam
slau||cīt (~ku, ~ki, ~ka; ~cīja; ~cīs) šluostyti
slau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) melžti

slavē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) šlovinti
slē||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) 1. uždaryti; užrakinti; 2. sudaryti
slēp||t (~ju, -, -; ~j; ~a; ~s) slėpti
slėpo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) čiuožti
slėp||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) slėptis
slie||t (~nu/sleju, ~n/slej, ~n/slej; slēja; ~s) šlieti
slīk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) skęsti
slimo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) sirgti
slīnko||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) tinginiauti
smaid||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) šypsotis
smalcin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) smulkinti
smel||t (smelū, -, smel; smėla; ~s) semti
smērē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) tepti
smie||ties (smejós, smejies, smejas; smējās; ~sies) juoktis
snau||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) snausti
snie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) tiesti, duoti
snig||t (sniegu, sniedz, snieg; ~a; ~s) snigti
sod||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) nubausti
sol||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) žadėti
soļo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) žingsniuoti
spėlē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) 1. žaisti; lošti; 2. groti
spėlē||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) žaisti
sper||t (~u, -, -; spėra; ~s) spirti
spīd||ēt (~u, ~i, -; ~ėja; ~ės) šviesti; spindėti
spie||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) spiegti
spļau||t (~ju, ~j, ~j; spļāva; ~s) spjauti
spodrin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) šveisti
spraudī||t (~ju, -, -; ~īja; ~īs) smaigstyti
sprau||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) smeigti
sprie||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) spręsti
stād||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) sodinti
staigā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) vaikščioti
stāst||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) pasakoti
stā||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) stotis
stāv||ēt (~u, ~i, -; ~ėja; ~ės) stovėti
stei||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) skubėti
stei||gties (~dzos, ~dzies, ~dzas; ~dzās; ~gsies) skubėti
stiep||t (~ju, -, -; ~j; ~a; ~s) tęsti
stiep||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) driektis, tęstis
sting||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) stingti
strādā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) dirbti
studē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) studijuoti
stum||t (~ju, -, -; ~j; stūma; ~s) stumti
stūrē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) vairuoti
sūdz||ēt (~u, ~i, -; ~ėja; ~ės) skųsti
sūkā||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) čiulpti
sū||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) siurbti
sūt||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) siųsti
sveicin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) sveikinti
svei||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) sveikinti

svėpst||ēt (~u, ~i, –; ~ėja; ~ės) švepluoti
svēr||t (sveru, sver, sver; ~a; ~s) sverti
svie||st (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) sviesti, mesti
svilpo||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) švilpauti
svilp||t (~ju, –, ~j; ~a; ~s) švilpti
svil||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) svilti
svin||ēt (~u, ~i, –; ~ėja; ~ės) švesti
svītrol||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) braukti

Š

šal||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) užti
šaub||ities (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) abejoti
šau||t (~ju, ~j, ~j; šāva; ~s) šauti
škel||t (škelu, –, škel; škelā; ~s) skelti
škėrsol||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) perkirsti
škėdin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) tirpinti
škėib||t (~ju, –, ~j; ~a; ~s) kreivinti
škėist (~žu, ~d, ~ž; ~da; ~dīs) 1. taškyti; 2. eikvoti
škėind||ēt (škėind; ~ėja; ~ės) žvangėti
škėir||t (~u, –, –; škėira; ~s) skirti
škėist (škėiet; ~ta; ~tis) atrodyti
šlū||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) čiuožti
šnā||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) šniokšti, ošti
šūpol||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) supiti
šū||t (šuju, šuj, šuj; šuva; ~s) siūti

T

tais||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) daryti
taup||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) saugoti
taust||ities (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) graibyti(s)
tei||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) sakyti, tarti
tekā||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) bėginėti, zuiti
tėrė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) leisti
tėrgā||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) šnekučiuoti
tėrp||t (~ju, –, ~j; ~a; ~s) rengti
tėrp||ties (~jos, ~ies, ~jas; ~ās; ~sies) rengti
tik||ēt (~u, ~i, –; ~ėja; ~ės) tikėti
tik||t^a (tieku, tiec, tiek; ~a; ~s) 1. parvykti, nusigauti; 2. tapti, pasidaryti
tik||t^b (tīku, tīc, tīk; ~a; ~s) patikti
tik||ties (tiekos, tiecies, tiekās; ~ās; ~sies) susitikti
tīpin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) tipinti
tūr||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) valyti
traucė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) trukdyti
trau||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) lėkti
trenė||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) treniruoti
trie||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) trenkti, smogti
triep||t (~ju, –, ~j; ~a; ~s) tepti
trokšņol||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) triukšmauti
tulko||t (~ju, –, –; ~ja; ~s) versti
tums||t (~t; ~a; ~īs) tempti

tup||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) tupėti
tur||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) laikyti
tuvo||ties (~jos, ~jies, ~jas; ~jās; ~sies) artėti
tver||t (~u, –; –; tvėra; ~s) tverti
tvīk||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) degti, liepsnoti

U

urb||t (~ju, –; ~j; ~a; ~s) gręžti
ur||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) čiurlenti
uzvar||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) nugalėti, įveikti

V

vad||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) vadovauti
vaino||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) kaltinti
vajadz||ēt (vajag; ~ēja; ~ēs) reikėti
vā||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) rinkti
var||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) galėti
vār||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) virti
vārdo||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) užkalbėti
vārg||t (~stu, ~sti, ~st; ~a; ~s) nykti, silpti
veicin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) skatinti
veido||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) sudaryti, formuoti
vei||kt (~cu, ~c, ~c; ~ca; ~ks) padaryti
vēl||ēt^a (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) linkėti
vēlē||t^b (~ju, –; –; ~ja; ~s) rinkti (*balsuojant*)
vēl||ėties (~os, ~ies, ~as; ~ėjās; ~ėšies) pageidauti, norėti, trokšti
vel||t (veļu, –; veļ; vėla; ~s) risti
velt||īt (~īju/~u, ~ī/~i, ~ī/~a; ~īja; ~īs) skirti
vēr||sties (~šos, ~sies, ~šas; ~sās; ~sīsies) atsisukti
vėro||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) stebėti
vėrp||t (~ju, –; ~j; ~a; ~s) verpti
vėr||t (veru, ver, ver; ~a; ~s) verti
vėrtė||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) vertinti
vel||st (~du, ~d, ~d; ~da; ~dīs) vesti; vežti
vieno||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) vienyti
vilin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) vilioti
vilk||t (velku, velc, velk; ~a; ~s) traukti
vil||t (viļu, –; viļ; vīla; ~s) (ap)vilti
vingro||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) gimnastikuoti
virz||īties (~os, ~ies, ~ās; ~ījās; ~īsies) slinkti
vī||st (~st; ~ta; ~tīs) vysti
vizin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) vežioti

Z

zag||t (zogu, zodz, zog; ~a; ~s) vogti
zaudė||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) 1. netekti, prarasti; 2. pralaimėti
zel||t (zeļu, –; zel; zėla; ~s) želti
zied||ēt (~u, ~i, –; ~ēja; ~ēs) žydėti
zīmė||t (~ju, –; –; ~ja; ~s) piešti
zin||āt (~u, ~i, ~a; ~āja; ~ās) žinoti

zizin||āt (~a; ~āja; ~ās) zizenti
zu||st (zūdu, zūdi, zūd; ~da; ~dīs) dingti, nykti
zvan||īt (~u, ~i, ~a; ~īja; ~īs) skambinti
zvejo||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) žvejoti

Ž

žāvē||t (~ju, -, -; ~ja; ~s) džiovinti
žņau||gt (~dzu, ~dz, ~dz; ~dza; ~gs) smaugti
žū||t (~stu, ~sti, ~st; žuva; ~s) džiūti
žvarkstē||t (žvarkst, ~ja; ~s) džergžti

Literatūra

- Āboltiņa I., Priedīte A. Darbības vārdu tabulas. – Rīga: LVAVP, 1998.
- Butkus A. Latvių kalba: gramatika ir pratimai. – Kaunas: Aesti, 2008.
- Butkus A. Lietuvių–latvių ir latvių–lietuvių kalbų žodynas. – Kaunas: Aesti, 2011.
- Ceplīte B., Ceplītis L. Latviešu valodas praktiskā gramatika. – Rīga: Zvaigzne ABC, 1997.
- Grumadienē L., Žilinskienē V. Dažninis dabartinēs rašomosios lietuvių kalbos žodynas (mažėjančio dažnio tvarka). – Vilnius, 1997.
- Kabelka J. Latvių kalba. – Vilnius: Mokslas, 1987.
- Kokare E. Latviešu un lietuviešu sakāmvrdu paralēles. – Rīga: Zinātne, 1980.
- Krampuse V. Darbības vārds: modeļi un vingrinājumi. – Rīga: Raka, 1998.
- Lācis V. Zvejnieka dēls. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2002.
- Latviešu literārās valodas vārdnīca, 8 sēj. – Rīga: Zinātne, 1972–1996.
- Latviešu pasakas un teikas. – Rīga, 1925–1937.
- Latviešu valodas biežuma vārdnīca, 1–4 sēj., red. T. Jakubaite. – Rīga: Zinātne, 1966–1976.
- Latvių–lietuvių kalbų žodynas. – Kaunas: Aesti, 2003.
- Lietuviešu–latviešu vārdnīca. – Rīga: Zinātne, 1995.
- Milzere M. Rakstu darbu burtnīca. – Rīga, 1995.
- Moseley Ch. Colloquial Latvian. – London: Routledge, 2007.
- Mūdienu latviešu literārās valodas gramatika. I. daļa, Fonētika un morfoloģija. – Rīga: LPSR ZA izdevniecība, 1959.
- Rainis J. Dzīve un darbi: biogrāfija un kopoti raksti, II sēj. – Rīga: A. Gulbja apgādība, 1925.
- Rimša R., Saukāne I. Uzdevumi un vingrinājumi latviešu valodas praktikumā. – Daugavpils: Saule, 2003.
- Romane A. Latviešu valodas rokasgrāmata: tabulas un shēmas. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2000.
- Runāsim latviski: mācību līdzeklis, 2 daļa. – Rīga: SVK, 1999.
- Treimanis M. Latviešu pirmas konjugācijas studiju grāmata: valodas materiālu krājums latviešu valodas kursu vadītājiem un pašmācības studentiem (rokraksts). – Rīga, 1999.
- Veidenbaums E. Lirika. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2001.
- Veldre V. Dēli un meitas. – Rīga: Daugava, 2002.
- Vilks. Ē. Labs paziņa. – Rīga: Liesma, 1973.
- Лиегенице Л. Латышский язык для всех: самоучитель. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2005.
- Озола Н. Латышский язык за три месяца. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2005.
- Эзериня Д. Самоучитель латышского языка. – Rīga: JUMI, 2007.

Internetiniai ištekliai

- Latvių filologijos medžiaga* <http://valoda.ailab.lv>
- Verčiamieji žodynai ir kt.* <http://www.letonika.lv>
- Tautosaka, animacija ir pan.* <http://www.pasakas.net>
- Latvių kalbos aiškinamasis žodynas* <http://www.tezaurs.lv>
- Latvių kalbos mokymo medžiaga* http://www.liis.lv/latval/morfol/liis_uzd/darbvardi/index.htm
- Latvių kalbos mokymo tinklapis* <http://valoda.info/latvian15.html>
- Folkloristikos el. biblioteka* <http://www.korpuss.lv/feb/>
- Latvių literatūros klasika* <http://www.korpuss.lv/klasika>

Priedai

Gramatikos lentelēs

29 lent. Tiesioginēs nuosakos veiksmažodžiu asmenavimas

		Veiksmažodžiu asmenavimas					
pavyzdžiai		I asmenuotė		II asmenuotė		III asmenuotė	
		-t	-ties	-āt, -ēt, -ot	-aties, -ēties, -oties	-it, -inat, -at, -ēt	-ities, -ināties, -āties, -ēties
		mest, likt, rakt, glābt	mesties, likties, rakties, glābties	mazgāt, ārstēt, gatavot	mazgāties, ārstēties, gatavoties	atminēt, saturēt, dalīt, balināt	atminēties, saturēties, dalīties, balināties
laikas	asmuo						
esamasis laikas	aš	-u	-os	(āj, ēj, oj) -u	-os	-u	-os
	tu	-(i)	-ies	(ā, ē, o) –	-jies	-i	-ies
	jis, ji	–	-as	(ā, ē, o) –	-jas	-a/–	-ās/-as
	mes	-am	-amies	(āj, ēj, oj) -am	-amies	-ām/-am	-āemies/-amies
	jūs	-at	-aties	(āj, ēj, oj) -at	-aties	-āt/-at	-āities/-aties
	jie, jos	–	-as	(ā, ē, o) –	-jas	-a/–	-ās/-as
būtamasis laikas	aš	-u	-os	(āj, ēj, oj) -u	-os	(āj, ēj, ij) -u	-os
	tu	-i	-ies	(āj, ēj, oj) -i	-ies	(āj, ēj, ij) -i	-ies
	jis, ji	-a	-ās	(āj, ēj, oj) -a	-as	(āj, ēj, ij) -a	-as
	mes	-ām	-āemies	(āj, ēj, oj) -ām	-āemies	(āj, ēj, ij) -ām	-āemies
	jūs	-āt	-āities	(āj, ēj, oj) -āt	-āities	(āj, ēj, ij) -āt	-āities
	jie, jos	-a	-ās	(āj, ēj, oj) -a	-ās	(āj, ēj, ij) -a	-ās
būsimasis laikas	aš	(š) -u	(š) -os	(š) -u	(š) -os	(š) -u	(š) -os
	tu	(s) -i	(s) -ies	(s) -i	(s) -ies	(s) -i	(s) -ies
	jis, ji	(s) –	(s) -ies	(s) –	(s) -ies	(s) –	(s) -ies
	mes	(s) -im	(s) -imies	(s) -im	(s) -imies	(s) -im	(s) -imies
	jūs	(s) -iet*	(s) -ieties*	(s) -iet*	(s) -ieties*	(s) -iet*	(s) -ieties*
	jie, jos	(s) –	(s) -ies	(s) –	(s) -ies	(s) –	(s) -ies

*Oficialiame stiliuje dar vartojamas dgs. 2 a. variantas su *-it* (sang. *-ities*).

30 lent. Kaitomųjų dalyvių formos

Kaitomieji dalyviai			
veikiamieji		neveikiamieji	
esamojo laiko	būtojo laiko	esamojo laiko	būtojo laiko
-ošs, -oša įvardž. -ošais, -ošā	-is, -usi įvardž. -ušais, -usī sangr. -ies, -usies	-ams, -ama; -āms, -āma* įvardž. -amais, -amā; -āmais, -āmā*	-ts, -ta įvardž. -tais, -tā
smaidošs, smaidoša smaidošais, smaidošā	gaidījīis, gaidījusi gaidījūšais, gaidījūsī nogaidījīies, nogaidījīusies	redzams, redzama; lasāms, lasāma redzamais, redzamā; lasāmais, lasāmā	krāsots, krāsota krāsotais, krāsotā
esam. I. kamienas	būt. laiko kamienas	esam. I. kamienas	bendratis
darinio pagrindas			

*Su baigmenimis *-āms, -āma* (įvardž. *-āmais, -āmā*) sudaromi dalyviai iš III asmenuotės veiksmažodžių su priesagomis *-īt, -ināt*.

31 lent. Esamojo laiko kaitomųjų veikiamosios rūšies dalyvių linksniavimas

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-ošs	-ošais	-oša	-ošā
Ķ. kā?	-oša	-ošā	-ošas	-ošās
D. kam?	-ošam	-ošajam	-ošai	-ošajai
A. ko?	-ošu	-ošo	-ošu	-ošo
I. (ar) ko?	-ošu	-ošo	-ošu	-ošo
L. kur?	-ošā	-ošajā	-ošā	-ošajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-oši	-ošie	-ošas	-ošās
Ķ. kā?	-ošu	-ošo	-ošu	-ošo
D. kam?	-ošiem	-ošajiem	-ošām	-ošajām
A. ko?	-ošus	-ošos	-ošas	-ošās
I. (ar) ko?	-ošiem	-ošajiem	-ošām	-ošajām
L. kur?	-ošos	-ošajos	-ošās	-ošajās
darinio pagrindas – esamojo laiko kamienas				

32 lent. Būtojo laiko kaitomųjų veikiamosios rūšies dalyvių linksniavimas

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-is*	-ušais	-usi	-uši
Ķ. kā?	-uša	-ušā	-ušas	-ušās
D. kam?	-ušam	-ušajam	-ušai	-ušajai
A. ko?	-ušu	-ušo	-ušu	-ušo
I. (ar) ko?	-ušu	-ušo	-ušu	-ušo
L. kur?	-ušā	-ušajā	-ušā	-ušajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-uši	-ušie	-ušas	-ušās
Ķ. kā?	-ušu	-ušo	-ušu	-ušo
D. kam?	-ušiem	-ušajiem	-ušām	-ušajām
A. ko?	-ušus	-ušos	-ušas	-ušās
I. (ar) ko?	-ušiem	-ušajiem	-ušām	-ušajām
L. kur?	-ušos	-ušajos	-ušās	-ušajās
darinio pagrindas – būtojo laiko kamienas				

*Jei būtojo laiko kamienas baigiasi priebalsiais *-k* ar *-g*, šiame linksnyje vyksta priebalsių kaita *k > c* ir *g > dz*.

33 lent. Esamojo laiko kaitomųjų neveikiamosios rūšies dalyvių linksniavimas

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-ams	-amais	-ama	-amā
Ė. kā?	-ama	-amā	-amas	-amās
D. kam?	-amam	-amajam	-amai	-amajai
A. ko?	-amu	-amo	-amu	-amo
I. (ar) ko?	-amu	-amo	-amu	-amo
L. kur?	-amā	-amajā	-amā	-amajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-ami	-amie	-amas	-amās
Ė. kā?	-amu	-amo	-amu	-amo
D. kam?	-amiem	-amajiem	-amām	-amajām
A. ko?	-amus	-amos	-amas	-amās
I. (ar) ko?	-amiem	-amajiem	-amām	-amajām
L. kur?	-amos	-amajos	-amās	-amajās
darinio pagrindas – esamojo laiko kamienas				

34 lent. Būtojo laiko kaitomųjų neveikiamosios rūšies dalyvių linksniavimas

vienaskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-ts	-tais	-ta	-tā
Ė. kā?	-ta	-tā	-tas	-tās
D. kam?	-tam	-tajam	-tai	-tajai
A. ko?	-tu	-to	-tu	-to
I. (ar) ko?	-tu	-to	-tu	-to
L. kur?	-tā	-tajā	-tā	-tajā
daugiskaita				
vyr. g.			mot. g.	
linksnis	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė	neįvardžiuotinė galūnė	įvardžiuotinė galūnė
N. kas?	-ti	-tie	-tas	-tās
Ė. kā?	-tu	-to	-tu	-to
D. kam?	-tiem	-tajiem	-tām	-tajām
A. ko?	-tus	-tos	-tas	-tās
I. (ar) ko?	-tiem	-tajiem	-tām	-tajām
L. kur?	-tos	-tajos	-tās	-tajās
darinio pagrindas – bendratis				

35 lent. Nekaitomųjų dalyvių formos

iš dalies kaitomieji dalyviai	nekaitomieji dalyviai
-dams, -dama sang. -damies, -damās	-ot sang. -oties
	-am, -ām* sang. -amies, -āmies*
domādams, domādama sang. domādamies, domādamās	smejot sang. smejojties
	peldam, skatām sang. peldamies, skatāmies
bendratis	esam l. kamienas
darinio pagrindas	

*Su baigmenimi *-ām* (įvardž. *-āmies*) sudaromi dalyviai iš III asmenuotės veiksmažodžių su priesagomis *-ūt, -inūt*.

Veiksmazodžio morfologinė analizė

1. Asmenuotė: pirmoji asmenuotė (I a.), antroji (II a.), trečioji (III a.);
2. Laikas:
  - esamasis laikas (es. l.), būtasis (būt. l.), būsiamasis (būs. l.);
  - esamasis sudėtinis laikas (es. sud. l.), būtasis sudėtinis (būt. sud. l.), būsiamasis sudėtinis (būs. sud. l.);
3. Skaičius: vienaskaita (vns.), daugiskaita (dgs.);
4. Asmuo: pirmasis asmuo (1 a.), antrasis (2 a.), trečiasis (3 a.);
5. Nuosaka: tiesioginė nuosaka (ties. n.), tariamoji (tar. n.), liepiamoji (liep. n.), reikiamybės (reik. n.), atpasakojamoji (atpas. n.).

Pavyzdys: *Es lasiju grāmatu.*

lasiju (lasīt) – III a., būt. l., vns., 1 a., ties. n.

Dalyvio morfologinė analizė

1. Kaitomas (veikiamosios, neveikiamosios rūšies), iš dalies kaitomas, nekaitomas;
2. Laikas: esamasis laikas (es. l.), būtasis (būt. l.),
3. Skaičius: vienaskaita (vns.), daugiskaita (dgs.);
4. Giminė: vyriškoji giminė (vyr. g.), moteriškoji (mot. g.);
5. Linksnis: vardininkas (V.), kilmininkas (K) ir pan.;
6. Įvardžiuotinis, neįvardžiuotinis.

Pavyzdžiai:

smejošs – kaitomas veikiamosios rūšies es. l. dalyvis, vyr. g., vns., V., neįvardžiuotinis.

visizplatītākā – kaitomas neveikiamosios rūšies būt. l. dalyvis, mot. g., vns., V., įvardžiuotinis.

diedādams – iš dalies kaitomas dalyvis, vyr. g., vns., V.

lasot – nekaitomas dalyvis.

Kudirka R. Latvių kalbos veiksmažodis: gramatika, pratimai, paradigmos. – Kaunas, 2016. 130 p.

ISBN 978-

Knygoje supažindama su latvių kalbos veiksmažodžio morfologija (aptiriamos visos nuosakos, dalyvių formos, daug lentelių su pavyzdžiais), po kiekvienos temos pateikiama pratimų. Taip pat yra 60 dažnų lietuvių ir latvių veiksmažodžių kaitybos paradigimų su rodykle, pratimams atlikti reikalingų veiksmažodžių žodynėlis su pagrindinėmis formomis. Knyga skirta studijuojantiems ar dėstantiems latvių kalbą.

Robertas Kudirka
Latvių kalbos veiksmažodis:
gramatika, pratimai, paradigmos
metodinė mokomoji knyga

Redaktorius Matīss Treimanis
Korektoriai Daiva Kudirkienė, Andris Karpovičs, Gunārs Jaujenieks

8,12 sp. l., 5,57 aut. l.

Išleido Vilniaus universitetas
Universiteto g. 3 LT-01513 Vilnius